

The copyright © of this thesis belongs to its rightful author and/or other copyright owner. Copies can be accessed and downloaded for non-commercial or learning purposes without any charge and permission. The thesis cannot be reproduced or quoted as a whole without the permission from its rightful owner. No alteration or changes in format is allowed without permission from its rightful owner.



**FAKTOR-FAKTOR PENYALAHGUNAAN DADAH DAN  
PENGLIBATAN JENAYAH DALAM KALANGAN  
PENGHUNI DAN BEKAS PENGHUNI PUSAT  
PEMULIHAN DADAH NARKOTIK (PUSPEN) BUKIT  
CABANG, PERLIS**



**SITI NURULAIN BINTI MD. SOBRI**

**SARJANA SASTERA (KERJA SOSIAL)  
UNIVERSITI UTARA MALAYSIA  
2019**



Awang Had Salleh  
Graduate School  
of Arts And Sciences

Universiti Utara Malaysia

**PERAKUAN KERJA TESIS / DISERTASI**  
(Certification of thesis / dissertation)

Kami, yang bertandatangan, memperakukan bahawa  
(We, the undersigned, certify that)

**SITI NURULAIN MD SOBRI**

calon untuk Ijazah  
(candidate for the degree of)

**SARJANA SASTERA (KERJA SOSIAL)**

telah mengemukakan tesis / disertasi yang bertajuk:  
(has presented his/her thesis / dissertation of the following title):

**"FAKTOR-FAKTOR PENYALAHGUNAAN DADAH DAN PENGLIBATAN JENAYAH DALAM KALANGAN  
PENGHUNI DAN BEKAS PENGHUNI PUSAT PEMULIHAN DADAH NARKOTIK (PUSPEN)  
BUKIT CABANG, PERLIS"**

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit tesis / disertasi.  
(as it appears on the title page and front cover of the thesis / dissertation).

Bahawa tesis/disertasi tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan, sebagaimana yang ditunjukkan oleh calon dalam ujian lisan yang diadakan pada : **02 Mei 2018.**

*That the said thesis/dissertation is acceptable in form and content and displays a satisfactory knowledge of the field of study as demonstrated by the candidate through an oral examination held on:*  
**May 02, 2018.**

Pengerusi Viva:  
(Chairman for VIVA)

**Assoc. Prof. Dr. Jamaludin Mustaffa**

Tandatangan  
(Signature)

Pemeriksa Luar:  
(External Examiner)

**Assoc. Prof. Dr. Norzarina Mohd Zaharim**

Tandatangan  
(Signature)

Pemeriksa Dalam:  
(Internal Examiner)

**Dr. Zakiyah Jamaluddin**

Tandatangan  
(Signature)

Nama Penyelia/Penyelia-penyelia:  
(Name of Supervisor/Supervisors)

**Dr. Rajwani Md Zain**

Tandatangan  
(Signature)

Nama Penyelia/Penyelia-penyelia:  
(Name of Supervisor/Supervisors)

**Dr. Norzalinda Mohd Ali Hanafiah**


Tandatangan  
(Signature)

Tarikh:  
(Date) **May 02 2018**

## **Kebenaran Mengguna**

Tesis ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada keperluan pengijazahan Program Sarjana Sastera (Kerja Sosial) di Universiti Utara Malaysia. Saya bersetuju membenarkan pihak perpustakaan universiti mempamerkan sebagai bahan rujukan umum. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada tesis ini untuk tujuan akademik adalah dibenarkan dengan kebenaran penyelia tesis atau Dekan Awang Had Salleh Graduate School of Arts and Sciences. Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersial adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis daripada penulis. Pernyataan rujukan kepada penulis dan Universiti Utara Malaysia perlulah dinyatakan jika terdapat sebarang rujukan ke atas tesis ini.

Kebenaran untuk menyalin dan menggunakan tesis sarjana ini sama ada secara keseluruhan ataupun sebahagian daripadanya hendaklah dipohon melalui:



Dekan Awang Had Salleh Graduate School of Art and Sciences  
UUM College of Art and Sciences  
Universiti Utara Malaysia  
06010 Sintok Kedah

## **Abstrak**

Masalah penyalahgunaan dadah merupakan satu isu sosial yang masih membimbangkan di Malaysia. Statistik menunjukkan terdapat peningkatan tingkah laku jenayah dalam kalangan penagih dadah. Sehubungan dengan itu, kajian ini bertujuan mengkaji penglibatan penagih dadah dalam perlakuan jenayah. Kajian ini memfokuskan kepada faktor-faktor pendorong perlakuan jenayah, bentuk jenayah yang dilakukan, jenis dadah yang diambil oleh subjek yang terlibat dengan jenayah serta bentuk sokongan sosial yang diperlukan oleh mereka. Kajian ini melibatkan sembilan subjek kajian yang terdiri daripada penghuni dan bekas penghuni Pusat Pemulihan Dadah Narkotik (PUSPEN), Bukit Cabang, Perlis. Rekabentuk kualitatif melalui temuduga separa berstruktur digunakan dalam proses pengumpulan data. Data dianalisis menggunakan kaedah tematik. Hasil kajian menunjukkan faktor-faktor pendorong kepada perlakuan jenayah ialah faktor persekitaran, pengaruh rakan sebaya dan kelemahan diri sendiri. Manakala, bentuk jenayah yang dilakukan adalah pengedaran dadah, jenayah harta benda serta mencedera dan membunuh. Antara jenis dadah yang digunakan adalah heroin, syabu, morfin dan ganja. Sokongan yang diharapkan oleh subjek kajian adalah penerimaan daripada keluarga dan komuniti untuk memulihkan fungsi sosial mereka. Berdasarkan hasil kajian, intervensi kerja sosial melalui pendekatan keagamaan, demografi, hubungan sosial dan intervensi individu adalah perlu bagi membantu penagih dadah kembali sebagai individu yang produktif dalam masyarakat. Langkah ini juga penting bagi mengurangkan penglibatan penagih dadah dalam perlakuan jenayah.

Kata kunci: Penagih dadah, perlakuan jenayah, faktor pendorong, jenis dadah, sokongan sosial

### **Abstract**

Drug abuse continues to be a problematic social issue in Malaysia. Statistics show an increase in criminal behaviour among drug addicts. Therefore, this study aims to examine the involvement of drug addicts in criminal behaviour. This study focuses on risk factors of criminal behaviour, pattern of crime, types of drug that was taken by the subjects and types of social support as required by the subjects. This study involves nine research subjects comprising clients and former clients of Pusat Pemulihan Dadah Narkotik (PUSPEN), Bukit Cabang, Perlis. Qualitative design through semi structured interview was used for data collection. Thematic analysis was utilized in this study. Results show risk factors of criminal behaviour are environment, peer groups and self-weaknesses. Meanwhile, types of crime are drug trafficking, property crime, inflict an injury, and murder. Among types of drug are heroin, ice, morphine and marijuana. Social support required by the subjects is family and community acceptance to enhance their social functioning. Based on findings of the study, social work intervention through spirituality approach, demographic, social relationship and individual intervention are needed in helping drug addicts to be a productive individual in the society. These actions are significant in reducing the involvement of the drug addicts in criminal behaviour.

**Keywords:** Drug addicts, criminal behaviour, risk factors, type of drugs, social support

## **Penghargaan**

Allhamdulillah, syukur segala puji bagi Allah Yang Esa, dengan iziNya saya dapat menyiapkan tesis ini. Semasa menjalankan tesis ini, saya mendapatkan bimbingan dan panduan daripada beberapa orang yang dihormati dan berhak mendapat penghargaan. Penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga kepada Dr. Rajwani Md. Zain selaku penyelia utama saya dan tidak dilupakan juga Dr. Norzalinda Mohd Ali Hanafiah selaku penyelia kedua. Segala bimbingan, tunjuk ajar dan teguran yang tidak pernah henti di sepanjang tempoh penulisan kajian ini. Hanya Allah S.W.T sahaja yang mampu membalasnya.

Penyempurnaan tesis ini telah memberikan saya satu kepuasan. Ucapan penghargaan ditujukan kepada Pusat Pemulihan Dadah Narkotik dan pengurusan kerana memberikan kebenaran dan berkongsi maklumat untuk memastikan tesis yang diberikan mencapai objektifnya. Saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Universiti Utara Malaysia kerana memberi saya satu garis panduan yang baik untuk tesis sepanjang tempoh masa yang diberikan. Saya juga ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua orang yang telah secara langsung dan tidak langsung membantu penulisan tesis ini.

## **Dedikasi**

Khas buat suami tersayang, Mohd. Azizul Bin Ibrahim  
Terima kasih di atas segala pengorbanan dan kesabaranmu  
Sokongan yang jitu amat ku hargai

Teristimewa untuk Allahyarham bapa, Md Sobri Bin Bahadon  
Kutitipkan Al-Fatehah kepada rohmu  
Semoga tenang di sana

Untuk Ibu tercinta, Norziah Binti Matt  
Terima kasih di atas doamu  
Ku sanjung tinggi budi dan didikanmu terhadapku



Buat seluruh ahli keluargaku,  
Terima kasih atas sokongan dan dorongan yang jitu  
Kalian sangat bermakna buatku

Buat teman seperjuangan,  
Jangan pernah mengalah sebelum mencuba  
Doaku sentiasa untuk semua  
Jazakallahukhairankathira



## Senarai Kandungan

Kebenaran Mengguna .....	ii
Abstrak .....	iii
Abstract .....	iv
Penghargaan .....	v
Dedikasi .....	vi
<b>Senarai Kandungan .....</b>	<b>vii</b>
Senarai Jadual .....	xii
Senarai Rajah .....	xiii
Senarai Lampiran .....	xiv
Senarai Daftar Istilah .....	xv
<b>BAB SATU PENGENALAN .....</b>	<b>1</b>
1.1 Pendahuluan .....	1
1.2 Latar Belakang Kajian .....	3
1.3 Penyataan Masalah .....	5
1.4 Persoalan Kajian .....	9
1.5 Objektif Kajian .....	10
1.6 Kepentingan Kajian .....	10
1.7 Skop Kajian .....	12
1.8 Definisi Konsep .....	12
1.8.1 Dadah .....	12
1.8.2 Dadah Psikoaktif .....	13
1.8.3 Penyalahgunaan Dadah .....	14
1.8.4 Penyalahgunaan Bahan .....	15
1.8.5 Penagihan .....	16
1.8.6 Penagih Dadah Tegar .....	16
1.8.7 Jenayah .....	16
1.8.8 Jenayah Ringan .....	18
1.8.9 Jenayah Berat .....	18
1.9 Definisi Operasional .....	18
1.9.1 Penagih Dadah .....	19
1.9.2 Penglibatan .....	19

1.9.3 Jenayah .....	20
1.9.4 Tingkah Laku .....	20
1.9.5 Pusat Pemulihan Dadah Narkotik .....	21
1.10 Kesimpulan.....	22
<b>BAB DUA ULASAN KARYA .....</b>	<b>23</b>
2.1 Pendahuluan .....	23
2.2 Sejarah Penyalahgunaan Dadah di Malaysia .....	23
2.3 Kajian-Kajian Terdahulu Mengenai Dadah dan Jenayah di Malaysia .....	25
2.4 Kajian Mengenai Penagih Dadah dan Jenayah .....	26
2.5 Teori-teori Berkaitan Dadah dan Jenayah .....	32
2.5.1 Teori Ekologi.....	32
2.5.2 Teori Pembelajaran Sosial.....	35
2.6 Jenis Dorongan Penagih dalam Melakukan Jenayah .....	37
2.6.1 Harga Diri Penagih Dadah .....	38
2.6.2 Institusi Keluarga .....	39
2.6.3 Rakan Sebaya .....	40
2.6.4 Persekitaran dan Masyarakat .....	42
2.7 Perlakuan Jenayah .....	43
2.8 Jenis Dadah .....	45
2.8.1 Dadah Opiat dan Opiat Sintetik .....	46
2.8.2 Dadah Kanabis .....	47
2.8.3 Dadah Depresen .....	47
2.8.4 Dadah Stimulan .....	48
2.8.5 Dadah Hallusinogen .....	48
2.8.6 Feniletilamina .....	49
2.9 Sokongan Sosial .....	50
2.9.1 Sokongan Kelompok Sosial .....	50
2.10 Kerangka Kajian .....	51
2.11 Kesimpulan.....	53
<b>BAB TIGA METODOLOGI KAJIAN .....</b>	<b>54</b>
3.1 Pendahuluan .....	54
3.2 Reka Bentuk Kajian .....	54
3.3 Subjek Kajian .....	55

3.4 Pemilihan Subjek Kajian .....	56
3.5 Lokasi Kajian .....	58
3.6 Prosedur Kajian .....	59
3.7 Prosedur Pengumpulan Data .....	61
3.8 Instrumen Kajian .....	64
3.8.1 Persedian dan Ketahanan Mental .....	67
3.8.2 Jaringan Kerjasama .....	67
3.8.3 Isu Kerahsiaan .....	67
3.9 Analisis Data .....	68
3.10 Kesimpulan .....	69
<b>BAB EMPAT HASIL KAJIAN .....</b>	<b>70</b>
4.1 Pendahuluan .....	70
4.2 Latar Belakang Kajian Kes .....	72
4.3 Latar Belakang Subjek Kajian .....	72
4.3.1 Subjek Pertama .....	72
4.3.2 Subjek Kedua .....	73
4.3.3 Subjek Ketiga .....	74
4.3.4 Subjek Keempat .....	74
4.3.5 Subjek Kelima .....	74
4.3.6 Subjek Keenam .....	75
4.3.7 Subjek Ketujuh .....	75
4.3.8 Subjek Kelapan .....	76
4.3.9 Subjek Kesembilan .....	76
4.4 Faktor Pendorong Perlakuan Jenayah .....	78
4.4.1 Rakan Sebaya .....	78
4.4.2 Persekitaran .....	79
4.4.3 Diri Sendiri .....	80
4.5 Analisis Data .....	82
4.5.1 Jenis-Jenis Perlakuan Jenayah .....	82
4.5.1.1 Mengedar Dadah .....	82
4.5.1.2 Kegiatan Mencuri, Menyamun dan Merompak .....	84
4.5.1.3 Mencederakan dan Membunuh .....	85
4.6 Jenis Dadah yang Beri Pengaruh untuk Melakukan Jenayah .....	87

4.6.1 Heroin .....	87
4.6.2 Ganja .....	89
4.6.3 Ice .....	90
4.6.4 Morfin .....	90
4.6.5 Alkohol .....	91
4.7 Penerima, Sokongan dan Harapan .....	92
4.7.1 Keluarga .....	93
4.7.2 Jiran dan Komuniti .....	94
4.7.3 Penerimaan dan Sokongan Keluarga dengan Bersyarat .....	95
4.7.4 Penerimaan dan Sokongan Jiran dan Komuniti dengan Bersyarat .....	96
4.8 Penolakan, Sokongan, dan Harapan .....	96
4.8.1 Keluarga .....	97
4.8.2 Jiran dan Komuniti .....	97
4.9 Penutup .....	99
<b>BAB LIMA PERBINCANGAN, CADANGAN DAN KESIMPULAN .....</b>	<b>100</b>
5.1 Pendahuluan .....	100
5.2 Profil Penagih Dadah yang terlibat dengan Perlakuan Jenayah .....	100
5.3 Faktor Pendorong kepada Perlakuan Jenayah .....	106
5.4 Jenis-Jenis Perlakuan Jenayah yang dilakukan oleh Penagih Dadah .....	108
5.5 Jenis Dadah yang Digunakan oleh Penagih Dadah yang terlibat dengan Perlakuan Jenayah .....	109
5.6 Bentuk Sokongan dan Pengharapan yang Diperlukan oleh Bekas Penagih Dadah yang Terlibat dengan Jenayah .....	112
5.6.1 Keluarga.....	115
5.6.2 Komuniti Setempat dan Masyarakat Sekeliling.....	118
5.7 Impak terhadap Praktis Kerja Sosial .....	119
5.8 Intervensi Pekerja Sosial .....	119
5.9 Pendekatan dalam Intervensi Kerja Sosial .....	120
5.9.1 Pendekatan Agama .....	121
5.9.2 Pendekatan Demografi .....	121
5.9.3 Perhubungan Sosial .....	122
5.10 Intervensi Kajian Kes dan Individu .....	125
5.11 Limitasi Kajian .....	125

5.11.1 Persiapan Diri Pengkaji .....	125
5.11.2 Pandangan Masyarakat .....	126
5.11.3 Kerjasama daripada Subjek dan Tempoh Masa .....	127
5.12 Cadangan Kajian .....	127
5.13 Kesimpulan .....	128
<b>RUJUKAN</b> .....	131



## Senarai Jadual

Jadual 1.1	Perbandingan Penagih Yang Dikesan Bagi Tahun 2011-2016 .....	5
Jadual 1.2	Laporan Perbandingan Kes dan Tangkapan (Urin Positif) Sehingga Bulan Ogos 2015.....	6
Jadual 1.3	Penglibatan Penagih Dadah Dengan Perlakuan Jenayah .....	8
Jadual 2.1	Pecahan Penagih Mengikut Jenis Dadah Bagi Januari Hingga Julai 2013 .....	52
Jadual 4.1	Maklumat Latar Belakang Subjek .....	76
Jadual 4.2	Petikan Temubual Subjek Yang Terlibat dengan Kegiatan Mengedar Dadah .....	82
Jadual 4.3	Petikan Temubual Subjek Yang Melakukan Jenayah Mencuri, Menyamun dan Merompak .....	85
Jadual 4.4	Petikan Temubual Subjek Yang Melakukan Jenayah Mencederakan dan Membunuh .....	86
Jadual 4.5	Pemilihan Dadah Jenis Heroin .....	88
Jadual 4.6	Subjek Yang Terlibat Dengan Dadah Jenis Ganja .....	89
Jadual 4.7	Subjek Yang Terlibat Dengan Dadah Jenis <i>Ice</i> .....	90
Jadual 4.8	Subjek Yang Terlibat Dengan Dadah Jenis Morfin .....	90
Jadual 4.9	Subjek Yang Terlibat Dengan Alkohol .....	92
Jadual 4.10	Petikan Temubual Subjek Yang Mendapat Sokongan Penuh daripada Keluarga .....	94
Jadual 4.11	Petikan Temubual Subjek Yang Mendapat Sokongan daripada Jiran dan Komuniti .....	94
Jadual 4.12	Petikan Temubual Subjek Yang Mendapat Sokongan daripada Keluarga dengan Bersyarat .....	95
Jadual 4.13	Petikan Temubual Subjek Yang Mendapat Sokongan daripada Jiran dan Komuniti dengan Bersyarat .....	96
Jadual 4.14	Petikan Temubual Subjek Yang Tidak Mendapat Sokongan	

daripada Keluarga .....	97
Jadual 4.15 Petikan Temubual Subjek Yang Tidak Mendapat Sokongan	
daripada Jiran dan Komuniti .....	98
Jadual 4.16 Senarai Jenis Penerimaan Yang Diterima oleh Subjek .....	99

## **Senarai Rajah**

Rajah 2.1 Kerangka Konsep Kajian.....	52
Rajah 4.1 Faktor Dorongan Perlakuan Jenayah .....	78
Rajah 4.2 Jenis Jenayah Dipengaruhi Kesan Pengambilan Dadah .....	82
Rajah 4.3 Carta Jenis-Jenis Dadah .....	87
Rajah 4.4 Penerima, Sokongan dan Harapan Terhadap Subjek .....	92
Rajah 4.5 Penolakan, Sokongan dan Harapan Terhadap Subjek .....	96



## **Senarai Lampiran**

Lampiran A	Permohonan Mendapatkan Maklumat Penyelidikan .....	145
Lampiran B	Permohonan Mendapatkan Maklumat Penyelidikan .....	146
Lampiran C	Kebenaran Mendapatkan Maklumat Penyelidikan .....	147





## Senarai Daftar Istilah

AADK	Agensi Anti Dadah Kebangsaan
ACREDA	<i>ASEAN Centre For Research On Drug Abuse</i>
ATS	<i>Amphetamine Type Stimulants</i>
BIONADI	Maklumat Dadah Kebangsaan
MAS	<i>Malaysia Airlines System</i>
NCADD	<i>National Council On Alcoholism and Drug Dependence</i>
NKRA	<i>National Key Result Areas</i>
PDRM	Polis Diraja Malaysia
PRS	Pembimbing Rakan Sebaya
PUSPEN	Pusat Pemulihan Dadah Narkotik
THC	<i>Delta 9 Tetrahydrocannabinol</i>

# **BAB SATU**

## **Pengenalan**

### **1.1 Pendahuluan**

Masalah dadah merupakan gejala sosial yang sangat membimbangkan masyarakat umum dan ia perlu dibasmi, diselesaikan atau diperbaiki melalui tindakan bersama oleh semua lapisan masyarakat (Abd. Hadi, 2004). Jika dahulu, isu dadah ini mungkin hanya terkenal dalam kalangan dewasa sahaja, namun trend masa kini telah berubah di mana gejala dadah ini sudah meliputi seluruh lapisan masyarakat tanpa mengira jantina, umur, keturunan, pangkat, bangsa mahupun agama. Menurut statistik Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) bagi tahun 2015 sebanyak 16,000 penagih dikesan di seluruh negara dan 70% daripada populasi penagih dadah adalah dalam kalangan belia (Mohamad, 2017).

Masalah dadah ini merupakan masalah sejagat dan ianya sangat sinonim dengan aktiviti jenayah. Menurut Yahya (1999) jenayah yang melibatkan penagih dadah di Malaysia semakin hari semakin membimbangkan. Masalah penglibatan penagih dadah dalam perlakuan jenayah bukan sahaja berlaku di Malaysia tetapi juga di seluruh dunia. Terdapat banyak kajian menunjukkan pertumbuhan penagihan dadah di setiap tempat sering membawa kepada peningkatan kadar jenayah (Faupel, 1991; Golden 1985; Ratner, 1993). Hasil Kajian *Australian Institute of Criminology* menunjukkan bahawa 53% daripada pesalah jenayah harta benda mengambil dadah jenis heroin semasa melakukan jenayah (Charun 2011).

Isu dadah sememangnya isu serius dan mengancam secara berantai yang bermula dari penyeludupan dan pengedaran, kemudian membawa kepada penyalahgunaan dan seterusnya penagihan dadah. Secara dasar, puncanya masih sama dan tidak pernah berubah, tapi langkah penyelesaian masih kurang berkesan. Justeru, sudah tiba masanya usaha memerangi dadah sebagai musuh utama negara perlu dilancarkan dengan pendekatan-pendekatan baru.

Pelbagai jenis pendekatan dan langkah pencegahan diambil oleh pihak kerajaan mahupun bukan kerajaan untuk mengelakkan dadah menjadi satu epidemik atau wabak yang sukar dibasmi. Ianya termasuklah mengisytiharkan dadah sebagai ‘Musuh Nombor Satu Negara’ oleh Mantan Perdana Menteri Malaysia Keempat, Tun Dr. Mahathir Mohamad ketika pelancaran Kempen Antidadah Peringkat Kebangsaan pada tahun 1985 (Agensi Antidadah Kebangsaan, 1996).

Sasaran “Malaysia Bebas Dadah 2015” perlu dicapai dalam kadar segera demi mengekalkan kelestarian dan keharmonian negara. “Malaysia Bebas Dadah 2015” membawa erti bahawa negara ini telah mencapai sasaran kadar penyalahgunaan dadah yang kurang daripada 1% penduduk negara serta kadar penagihan dadah yang kurang daripada 0.1% penduduk negara yang berumur 15 hingga 64 tahun dan usaha ini akan diteruskan pada tahun berikutnya sehingga ke tahap yang lebih baik (Zarina, Nor dan Mohamad, 2015)

Dalam mencapai sasaran tersebut peranan yang penting perlu dimainkan oleh pekerja sosial. Dalam konteks kerja sosial yang mana seorang pekerja sosial perlu melakukan pelbagai usaha bagi membawa individu yang terjebak dengan dadah dan jenayah ini

dapat dikawal dengan sebaiknya. Sebagai contoh seorang mangsa menghadapi ketagihan terhadap dadah dan telah ditempatkan di Pusat Pemulihan untuk tempoh tertentu.

Maka, beberapa pendekatan daripada keluarga, pekerja sosial dan masyarakat sangat perlu bagi mengembalikan kefungsi sosial mangsa ke arah yang lebih baik. Pendekatan di sini bermaksud sesuatu perlakuan yang diambil oleh mangsa tidak akan membuahkan hasil tanpa adanya motivasi (Samir, 2009). Selain itu, pekerja sosial boleh membuka dan mencadangkan beberapa peluang yang dirasakan sesuai untuk diambil mengikut keperluan mangsa.

## **1.2 Latar Belakang Kajian**

Dadah boleh menyerang dan melemahkan kekuatan ekonomi negara dengan meracuni pemikiran dan semangat individu untuk memantapkan diri dengan keperluan semasa dan cabaran masa hadapan. Hasil kajian yang dilakukan oleh Jamal Ali, Sallahudin dan Noor Al-Huda (2010) menunjukkan anggaran perbelanjaan bagi agensi-agensi penguatkuasaan dan pemulihan yang berkaitan dengan penyalahgunaan dadah ialah RM177 juta pada tahun 2008. Nilai ini dilihat sangat besar dan sebenarnya boleh disalurkan ke sektor yang lebih memerlukan seperti sektor kesihatan dan pendidikan. Kos ini dilihat semakin bertambah apabila laporan dari Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) menyatakan kerajaan Malaysia telah memperuntukkan hampir RM272 juta pada tahun 2013 bagi menampung kos perbelanjaan di agensi tersebut (AADK, 2013).

Kenyataan ini turut disokong oleh Salehuddin (2017) yang menyatakan di dalam laporan akhbar telah menyatakan bahawa kerajaan telah menanggung hampir

RM778.5 juta bagi kos keseluruhan pemulihan penagih dadah sejak tahun 2011. Kos ini bersamaan dengan kos membina dua buah Jambatan Kedua Pulau Pinang. Di bawah peruntukan Bidang Keberhasilan Utama Negara atau *National Key Result Areas* (NKRA), pihak AADK telah menerima RM6 juta bagi tujuan merealisasikan semua inisiatif NKRA seperti yang telah diformula melalui *Crime Lab* dan *Drug Lab* yang memerlukan keterlibatan AADK dalam pengurangan jenayah jalanan melalui program pencegahan dan rawatan pemulihan dadah yang berkesan.

Penyalahgunaan dadah juga menjadi penyebab pelbagai masalah yang serius. Antaranya adalah kerajaan persekutuan terpaksa menanggung kos perbelanjaan untuk sektor kesihatan, kos kehilangan produktiviti, kos berkaitan jenayah dan kos tidak langsung penagih dadah seramai 63,884 orang penagih dadah di Malaysia berjumlah RM8.47 billion (Jamal, Salehuddin & Noor Al-Huda, 2010). Pada sudut sosial, semua pihak terpaksa menanggung pelbagai bentuk peningkatan kos dari segi kehilangan harta benda, kehilangan nyawa dan kemalangan yang disebabkan oleh penagih dadah ini.

Selain itu, sekiranya berlaku kematian dalam kalangan penagih dadah ini, kesannya bukan sahaja membabitkan kerugian produktiviti kepada keluarga malah turut melibatkan tekanan psikologi kepada keluarga dan masyarakat akibat daripada tindakan penagih dadah tersebut. Walaupun jumlah penagih dadah yang dikesan setiap tahun ada kalanya meningkat dan ada kalanya menurun, namun trend keseluruhan menunjukkan bahawa bilangan penagih yang dikesan di negara ini terus meningkat (Fauziah, 2008). Namun berdasarkan laporan statistik AADK yang merekodkan bahawa berlaku penurunan sebanyak 14% pada tahun 2012 berbanding 2011 bagi

kategori penagih dadah baru. Perkara ini disambut baik oleh semua pihak dan lapisan masyarakat. Walaupun demikian, pada tahun seterusnya statistik menunjukkan berlakunya peningkatan yang ketara daripada 10,301 pada tahun 2012 terus meningkat kepada 22,924 pada tahun 2016. Angka ini sangat membimbangkan sekiranya tidak dibendung dari sekarang (Rujuk Jadual 1.1)

Jadual 1.1

*Perbandingan Penagih yang Dikesan Bagi Tahun 2011-2016*

Tahun	Baru		Berulang		Jumlah	
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus
2011	13,683	70 %	5,848	30 %	19,531	100 %
2012	10,301	68 %	4,800	32 %	15,101	100 %
2013	13,481	65 %	7,406	35 %	20,887	100 %
2014	13,605	62 %	8,172	38 %	21,777	100 %
2015	20,289	76 %	6,379	24 %	26,668	100 %
2016	22,924	74 %	7,922	26 %	30,846	100 %

Sumber: Agensi Antidadah Kebangsaan (2015)

### 1.3 Penyataan Masalah

Perlakuan jenayah merupakan antara fenomena sosial yang sering melanda kebanyakan bandar di seluruh dunia. Antara permasalahan sosial yang sering dilakukan oleh penagih dadah sangat berkait rapat dengan penyakit sosial seperti pelacuran, perjudian dan permerdagangan manusia. Menurut Ismail(2001) kegiatan penyeludupan dan pengedaran dadah mengalami peningkatan yang ketara dari hari ke hari. Kejayaan sindiket penyeludupan menembusi sempadan seperti Malaysia-Thailand telah menimbulkan ancaman terhadap integriti sempadan negara Malaysia. Kenyataan ini dapat dibuktikan menerusi laporan perbandingan kes dan

tangkapan(Urin positif) sehingga bulan Ogos tahun 2015 yang telah dikeluarkan oleh Jabatan Siasatan Jenayah Narkotik Kontigen Negeri Perlis seperti jadual 1.2 jelas menunjukkan berlaku pertambahan kes(K) dan tangkapan(T) sebanyak 20 % dalam tempoh setahun.

Jadual 1.2

*Laporan Perbandingan Kes dan Tangkapan (Urin Positif) Sehingga Bulan Ogos 2015*

KESALAHAN	JAN		JAN-		+/-		PERATUS	
/BULAN	OGS		OGS				(%)	
	2014		2015					
	K	T	K	T	K	T	K	T
SEK.15(1)(a)	1006	1014	1261	1262	+255	+248	+20	+20
1952								
SEK.3(1)	159	159	196	196	+37	+37	+19	+19
1983								
JUMLAH	1165	1173	1457	1458	+292	+285	+20	+20

Sumber: Jabatan Siasatan Jenayah Narkotik Negeri Perlis (2015)

Selain itu, Malaysia turut mengalami kerugian dari aspek sumber tenaga manusia yang besar kesan daripada permasalahan ini. Sekiranya dilihat dari aspek kewangan, Malaysia terpaksa menanggung akibat daripada kegiatan penagihan dadah dan kerosakan harta benda kesan kegiatan jenayah seperti mencuri, merompak, membunuh dan sebagainya (Raj Karim, 1992).

Dari sudut kerja sosial isu penyalahgunaan dadah dan jenayah ini bermula pada peringkat individu (mikro) yang melibatkan pemahaman seseorang individu terhadap sesuatu isu namun demikian ia menjadi isu besar (makro) yang mana mendatangkan bahaya dan menimbulkan kerisauan kepada pelbagai peringkat lapisan masyarakat sama ada di pihak pemerintah mahupun masyarakat awam keseluruhannya (Nor-Ina & Norizan, 2009). Sesebuah komuniti atau kejiiran yang sering berlaku jenayah atau mencatatkan kawasan jenayah berisiko tinggi akan mewujudkan rasa takut dan tidak tenteram dalam kalangan ahli komuniti. Cabaran sememangnya akan wujud dalam konteks kemasyarakatan dan kesejahteraan komuniti apabila gejala penyalahgunaan dadah merebak secara meluas di Malaysia.

Menurut Jabatan Penjara Malaysia, hampir 60% daripada jumlah kes jenayah yang berlaku ada hubungannya dengan dadah dan dianggarkan sebanyak 70% daripada jumlah banduan yang kini berada di penjara seluruh negara terdiri daripada mereka yang terlibat dengan kegiatan dadah dan jenayah (Zakaria, 1994). Kenyataan ini turut disokong oleh Sabitha, Nazar dan Rosnah (2007) yang menyatakan bahawa ramai penagih dadah di Sabah terlibat dengan aktiviti jenayah termasuklah penagih wanita.

Dalam konteks ini, sebanyak 21% penagih dadah didapati pernah melakukan jenayah manakala selebihnya tidak melakukannya. Selain itu, sebanyak 21% menyatakan bahawa mereka pernah melakukan jenayah berkaitan dadah dan lain-lain jenayah seperti bersubahat dengan kawan, membunuh, memukul, mengugurkan kandungan, seks tanpa nikah, menjual syabu, meragut, merompak, dan menyamun orang. Hasil kajian yang dilakukan oleh Yahya (1999) pula menunjukkan bahawa bilangan penagih



dadah yang terlibat dengan jenayah adalah lebih tinggi berbanding penagih yang tidak melakukan jenayah (Rujuk jadual 1.3).

Jadual 1.3

*Penglibatan Penagih Dadah dengan Perlakuan Jenayah*

<b>Terlibat Dengan Perlakuan Jenayah (n:300)</b>	<b>Kekerapan</b>	<b>Peratusan</b>
Ya	173	58 %
Tidak	127	42 %
Jumlah Besar	300	100 %

Sumber: Yahya (1999)

Penglibatan penagih dadah dalam perlakuan jenayah mungkin terjadi kesan daripada kehilangan daya pemikiran yang waras akibat pengambilan dadah. Penagih dadah akan melakukan jenayah seperti merompak, memecah rumah, meragut, dan sebagainya bagi mendapatkan bekalan dadah tersebut. Senario ini dilihat membawa kesan yang buruk kepada masyarakat yang menjadi sasaran penjenayah tersebut. Perkara ini disokong dengan hasil kajian yang telah dilakukan oleh Abd Hadi (2004) di mana 10% penagih dadah di Amerika Syarikat berkemungkinan menjadi tidak waras akibat penggunaan dadah.

Terdapat beberapa kes di Malaysia yang melibatkan perlakuan jenayah dalam kalangan penagih dadah sepertimana yang dilaporkan di media masa. Kes yang pertama ditulis oleh Syed Azhar (2014) di mana terdapat dua orang penjenayah yang melakukan samun bersenjata di Kota Bahru, Kelantan merupakan penagih dadah yang terdesak memerlukan wang. Salah seorang penagih dadah tersebut bertindak menoreh muka seorang gadis yang turut berada di dalam rumah tersebut. Dalam kes kedua yang

melibatkan seorang warganegara Malaysia yang bernama Zainal (bukan nama sebenar) menyatakan jika terdesak mendapatkan wang untuk membeli ‘stok’ (dadah), beliau akan melakukan pelbagai jenayah seperti menyamun, mencuri, dan meragut di merata tempat malah wang ibunya turut dikebas (Siti Salmiah, 2015). Beliau turut berkata:

“Jika ditanya berapa kali saya masuk lokap, saya sudah tidak ingat. Habis kaki dan tangan ini kalau nak kira keluar masuk lokap. Setiap kali keluar penjara, saya akan menagih dengan lebih banyak dan kerap. Mungkin untuk membalas dendam kerana dipenjarakan dan tidak puas ambil dadah”.

Berdasarkan beberapa kes tersebut, maka ia jelas menunjukkan bahawa pentingnya sebuah kajian mengenai penglibatan penagih dadah dan jenayah di Malaysia dilakukan supaya satu jalan penyelesaian boleh diambil bagi menangani permasalahan ini. Kajian ini diharapkan dapat menambahbaik lagi kajian-kajian yang sedia ada Selain itu, kajian ini juga boleh membantu pihak berkuasa dan kerajaan Malaysia yang kini sedang berusaha keras membanteras masalah jenayah yang kebanyakannya dilakukan oleh penagih dadah.

#### **1.4 Persoalan Kajian**

Berdasarkan masalah yang telah dibentangkan, maka perkara yang menjadi tujuan umum daripada penyelidikan ini adalah:

1. Apakah bentuk profil yang ada pada penagih dadah?
2. Apakah faktor yang mendorong penagih dadah melakukan jenayah?
3. Apakah jenis-jenis kes perlakuan jenayah yang dilakukan oleh penagih dadah di Pusat Pemulihan Dadah Narkotik (PUSPEN) Bukit Cabang, Perlis?

4. Adakah jenis dadah yang digunakan boleh mendorong penagih dadah melakukan jenayah?
5. Apakah bentuk sokongan sosial dan pengharapan yang diperlukan oleh bekas penagih dadah?

### **1.5 Objektif Kajian**

Tujuan utama kajian ini dijalankan adalah untuk mengkaji penglibatan penagih dadah dalam perlakuan jenayah. Secara khususnya, objektif kajian ini ialah:

1. Mengkaji profil penagih dadah yang terlibat dengan perlakuan jenayah di Pusat Pemulihan Dadah Narkotik (PUSPEN) Bukit Cabang, Perlis.
2. Menganalisis faktor-faktor yang mendorong kepada perlakuan jenayah dalam kalangan penagih dadah.
3. Mengkaji bentuk perlakuan jenayah yang dilakukan oleh penagih dadah.
4. Mengenalpasti jenis dadah yang digunakan oleh penagih dadah yang terlibat dengan perlakuan jenayah.
5. Mengenalpasti bentuk-bentuk sokongan sosial dan pengharapan yang diperlukan oleh bekas penagih dadah yang terlibat dengan jenayah.

### **1.6 Kepentingan Kajian**

Kajian ini akan dapat membantu pihak berkuasa seperti PUSPEN, AADK, Polis dan agensi-agensi lain untuk meninjau sejauh mana seriusnya isu penyalahgunaan dadah dan jenayah di Negeri Perlis. Sehubungan itu, kajian ini diharapkan mampu menjadi panduan dalam merangka strategi, menyediakan modul dan perancangan yang lebih berkesan serta sistematik bagi membantu membendung isu ini.

Dapatan kajian ini dilihat akan dapat membantu dan menyumbangkan sesuatu kepada wacana akademik dan menambahkan lagi bahan rujukan bagi kajian yang berkaitan dengan penagih dadah di Malaysia. Pekerja sosial dan kaunselor khususnya dapat mengetahui keadaan sebenar masalah yang dialami oleh penagih dadah seterusnya dapat membantu dalam sesi intervensi yang dijalankan.

Selain menghasilkan satu bentuk intervensi kerja sosial bagi membantu keluarga atau pengguna dadah yang mungkin telah mengalami kesan psikososial disebabkan oleh diskriminasi dan stigma masyarakat sekeliling. Hasil kajian lengkap ini juga diharapkan dapat dijadikan satu mekanisme yang dapat dijadikan sumber kepada golongan yang paling hampir dengan subjek iaitu keluarga, rakan dan komuniti supaya dapat membantu golongan ini ke arah yang positif.

Hasil dapatan kajian ini juga diharapkan boleh dijadikan bahan pertimbangan dan pengaruh kepada pembuat dasar dan perancangan sumber manusia dalam organisasi. Selain itu ia juga boleh digunakan sebagai salah satu rujukan dalam penyusunan dasar polisi pada peringkat Kementerian Dalam Negeri. Ia secara tidak langsung membantu pihak kerajaan dan bukan kerajaan bagi merancang dan melaksanakan langkah-langkah yang sewajarnya seperti perbincangan, bengkel kaunseling dan sebagainya kepada pihak yang memerlukan seperti ahli keluarga.

Secara tidak langsung, kajian ini akan dapat membantu pihak berkuasa dalam mengimplementasikan langkah-langkah yang sewajarnya diambil bagi membendung gejala dadah dan jenayah ini. Malah, di peringkat institusi seperti sekolah dan

universiti lagi para pelajar sewajarnya didedahkan dengan bahaya dadah dan memperkukuhkan pengetahuan tentang perlakuan jenayah.

## **1.7 Skop Kajian**

Kajian ini telah menemubual subjek yang menerima pemulihan atau rawatan daripada PUSPEN. Pengkaji telah menggunakan kaedah temubual bagi mendapatkan data yang diperlukan. Beberapa bentuk soalan telah dibina oleh pengkaji yang diubahsuai berasaskan daripada kajian lepas. Walau bagaimanapun, pengkaji tidak terikat sepenuhnya dengan soalan yang telah dibina atau disediakan. Ini bermakna pengkaji memberi peluang dan kebebasan kepada subjek untuk menyatakan pendapat dan pengalaman yang telah dilalui sebelum menerima rawatan dan pemulihan.

Kajian ini juga hanya melihat kepada dorongan yang mempengaruhi perlakuan jenayah yang berlaku dalam kalangan penghuni di pusat tersebut sahaja. Selain itu, dapatan kajian ini tidak dapat digeneralisasi kepada keseluruhan populasi. Kajian ini juga terhad kepada penagih dadah di PUSPEN Bukit Cabang, Perlis sahaja. Ini bermakna, kajian ini tidak boleh digeneralisasikan kepada seluruh PUSPEN di negara kita. Dalam erti kata lain, kajian ini tidak bersifat menyeluruh.

## **1.8 Definisi Konsep**

### **1.8.1 Dadah**

Dadah merupakan suatu bahan yang berkait rapat dengan ramuan perubatan tradisional dan moden (Mohamad Johdi , 2012). Ia digunakan secara terus daripada bahan asal berupa tumbuh-tumbuhan atau diproses secara saintifik kepada pelbagai jenis, bentuk,

nama dan kegunaan. Dadah dapat didefinisikan sebagai sejenis bahan kimia, sama ada asli atau tiruan, apabila dimasukkan ke dalam tubuh secara disuntik, dihidu, dihisap atau dimakan boleh mengubah fungsi tubuh seseorang atau organisma dari segi fizikal atau mental (Norazleen, 2015). Dadah juga merujuk kepada bahan perangsang, penenang dan halusinogen yang mampu mempengaruhi minda dan fizikal seseorang individu (Puteri, 2015).

Penggunaannya tidak dapat dipastikan permulaannya, namun amat berleluasa daripada negara paling kecil serta terpencil sehinggalah negara maju dan moden di seluruh pelusuk dunia. Namun demikian, perkara yang menyebabkan dadah ini menyalahi undang-undang adalah jenis dadah yang dilarang pengambilannya kerana boleh mengakibatkan ketagihan dan masalah kesihatan, sosial, ekonomi dan sebagainya.

Oleh itu, Kerajaan Malaysia telah menyenaraikan dadah di dalam Akta Dadah Berbahaya 1952 untuk mengharamkan penanaman, pengeluaran, pengedaran, import, eksport, pemilikan dan penyalahgunaan dadah. Senario penyalahgunaan dadah ini bukan lagi isu yang baru malah ianya seperti isu biasa yang lazim dipertontonkan dan diperdengarkan hampir setiap hari. Malahan ianya menjadi satu isu utama kepada negara kita (Muhammad dan Jamaludin, 2013).

### **1.8.2 Dadah Psikoaktif**

Merujuk kepada jenis bahan kimia yang mempengaruhi sistem saraf pusat dan berupaya mengubah emosi, pemikiran, dan tingkahlaku individu yang menggunakan atau menyalahgunakannya (Mahmood, 1995). Dadah psikoaktif ini boleh menyebabkan seseorang individu tersebut terpaksa bergantung secara fizikal dan

psikologikal. Penggunaan dadah ini akan mengakibatkan kesan buruk kepada kesihatan, keluarga dan masyarakat (Agensi Antidadah Kebangsaan, 1994).

### **1.8.3 Penyalahgunaan Dadah**

Menurut Akta Dadah Berbahaya 1952 yang memberi tafsiran "Pengedaran Dadah" termasuklah semua perbuatan seperti mengilang, mengimport, mengeksport, menyimpan, menyembunyi, membeli, menjual, memberi, menerima, menyeter, mengendalikan, mengangkut, membawa, menghantar, mengirim, mendapatkan, membekal atau mengedar mana-mana dadah berbahaya. Kajian ini lebih cenderung kepada penyalahgunaan dadah yang membawa maksud penyalahgunaan ini melibatkan penyalahgunaan bahan untuk tujuan keseronokkan namun telah dieksploitasikan oleh sesetengah individu.

Kesan daripada tingkah laku salah guna ini telah membawa kepada penagihan yang mana individu tersebut mempunyai kebergantungan dari segi fisiologi dan psikologi terhadap bahan yang diambil (Puteri, 2015). Berbeza dengan penyakit fizikal, individu tersebut tidak dapat memberikan secara tepat tentang gejala kecelaruan atau tidak menyedari mengenai perubahan tingkah laku yang dialami.

Individu yang terlibat dalam penyalahgunaan dadah ini mungkin juga mengalami kecelaruan mental. Berdasarkan kriteria yang ditetapkan oleh "*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5th edition* " (DSM-5) yang diterbitkan oleh American Psychiatric Association (APA). Individu tersebut perlu memenuhi kriteria-kriteria tertentu sebelum diagnosis dapat dibuat. Antaranya adalah kecelaruan mental

yang bukan disebabkan secara langsung oleh pengambilan dadah dan kecelaruan mental tersebut menyebabkan gangguan yang ketara kepada fungsi hidup serta aktiviti harian individu tersebut. Setelah proses diagnosis selesai, pesakit dan keluarga akan diberikan penerangan mengenai kecelaruan, jenis rawatan, kesan sampingan ubatan serta jangka masa rawatan susulan yang diperlukan.

Walaupun bagaimanapun, terdapat sebilangan kes yang perlu dimasukkan ke wad bagi pemantauan serta rawatan yang rapi, terutamanya jika mereka mempunyai risiko membahayakan diri sendiri atau orang lain. Penyalahgunaan dadah ini juga merujuk kepada penggunaan dadah dan bahan-bahan lain yang bukan untuk tujuan perubatan semata-mata tetapi juga memberikan kelainan rasa, perasaan dan pengalaman baru kepada individu tersebut (Mohamad Johdi Salleh, 2012).

#### **1.8.4 Penyalahgunaan Bahan**

Penyalahgunaan bahan bermaksud mempraktikkan penggunaan bahan yang mana mampu menyebabkan ketagihan yang melampau kepada penagih secara berlebihan. (Balan, 2013). Terdapat individu yang mempunyai ketagihan pada beberapa jenis bahan lain dan mengalami kecelaruan seperti depresi, kebimbangan, skizofrenia dan lain-lain (Puteri 2015). Dari segi perspektif agama mahupun undang-undang, perbuatan ini adalah dilarang sama sekali, hal ini disebabkan oleh bahan tersebut mampu merosakkan kesihatan dan hilang sifat rasional dalam diri. Situasi ini juga akan turut membahayakan orang di sekeliling termasuk keluarga, masyarakat dan negara.



### **1.8.5 Penagihan**

Dalam kajian ini, penggunaan dan penagihan menggambarkan penggunaan dan masalah-masalah yang berkaitan dengan dadah. Individu yang menggunakan dadah secara haram ini juga digelar ‘pengguna’ atau ‘penagih’ dadah. Akta Penagihan Dadah (rawatan dan pemulihan) 1983 telah mendefinisikan penagih dadah sebagai seseorang yang melalui penggunaan apa-apa dadah berbahaya. Individu yang mengambil dadah ini juga mengalami daya ketahanan terhadap dadah yang mana semakin lama semakin meningkat penggunaanya. Setiap dos perlu ditambah bagi mencapai tahap kepuasan dan kelegaan berbanding dengan keadaan sebelumnya (Mahmood, 2005).

### **1.8.6 Penagih Dadah Tegar**

Penagih dadah tegar didefinisikan sebagai penagih yang menjalani rawatan dan pemulihan di pusat pemulihan lebih dari sekali, mempunyai rekod jenayah secara rasmi dan pernah dipenjarakan atas kesalahan yang dilakukan. Penagih dan penjual dadah, kes tahanan merujuk kepada Seksyen 14 (1) iaitu kes jajaan lanjutan yang menjadi penagih dadah semula dan penagih dadah yang lebih dari setahun. Bagi penagih, penggunaan dadah akan menjadi kronik dan penagihan semula boleh berlaku secara berulang kali walaupun setelah ia terlibat dengan dadah dalam tempoh masa yang lama.

### **1.8.7 Jenayah**

Jenayah merupakan satu perbuatan boleh disabitkan kesalahan di sisi undang-undang dan orang yang melakukannya perlu bertanggungjawab menerima hukuman denda atau penjara seperti yang telah ditetapkan dalam undang-undang (Nadzri, Mohd dan Mohd, 2014). Menurut Gilbert (2004) definisi jenayah adalah lebih menjurus kepada

satu kelakuan yang menyalahi undang-undang dan patut dipersalahkan dan dihukum oleh kerajaan yang memerintah. Di antara jenayah yang banyak dilakukan oleh rakyat Malaysia adalah melibatkan penyalahgunaan dadah, salahlaku seksual, rasuah, samun, pecah rumah serta mencuri (Ramli dan Mustafar, 2016).

Perlakuan jenayah meliputi apa yang dilakukan, difikirkan, dilihat dan kecenderungan untuk melakukan secara berterusan (Fatimah Daud, 1992) Mengikut istilah perundangan, perlakuan jenayah ialah tindakan manusia yang ditegah oleh undang-undang jenayah. Segala perbuatan dan tindakan yang dilarang oleh undang-undang awam untuk menjaga kepentingan awam adalah perlakuan jenayah (Mohd. Reduan, 1990a). Jenayah dilihat sebagai tindakan kelakuan yang sebenar dalam skop yang lebih besar. Menurut Geshina (2017) sesetengah orang lebih cenderung bertindak ganas sebagai penyelesaian kepada pertikaian dan ia berlaku boleh disebabkan kekurangan empati, kecenderungan mengambil risiko, mentaliti kelompok, teladan negatif, asuhan lemah daripada ibu bapa.

Walaupun kadang kala sesuatu jenis jenayah dilihat hampir menyerupai dengan jenayah yang lain, namun ia mungkin berbeza dari sudut hasil insentif atau dalam *prosesetiological*. Bagi kejadian sesuatu jenayah ia melibatkan tiga faktor yang akan berlaku secara serentak. Pertama, sasaran mangsa yang boleh didapati sama ada seseorang individu, berkumpulan ataupun harta. Keduanya, seseorang yang bermotivasi untuk melakukan kesalahan dan yang ketiga adalah wujudnya peluang untuk melakukan kesalahan jenayah.

### **1.8.8 Jenayah Ringan**

Jenayah ringan merujuk kepada segala bentuk perlakuan jenayah harta benda seperti jenayah pecah rumah dan mencuri siang hari, pecah rumah dan mencuri malam hari, mencuri motosikal, kereta, lori atau van, dan lain-lain kecurian. Kenyataan ini disokong dengan kenyataan Geshina (2017) yang menyatakan bahawa jenayah bermula daripada ‘jenayah kecil’ seperti merokok, berjudi dan bereksperimen dengan dadah. Ini boleh membawa kepada ‘jenayah berisiko’ seperti bergaduh. Seterusnya ia boleh membawa kepada ‘jenayah tabiat sederhana’ seperti penyalahgunaan dadah dan lumba haram dan akhir sekali adalah “jenayah serius” yang membabitkan jenayah rogol serta bunuh.

### **1.8.9 Jenayah Berat**

Jenayah berat atau ganas ini adalah satu jenayah yang boleh menyebabkan kecederaan teruk dan juga kematian (Geshina, 2013). Perlakuan jenayah berat merujuk kepada jenayah kekerasan iaitu membunuh, percubaan membunuh, mendatangkan kecederaan sama ada dengan barang keras atau tajam, samun berkawan dengan senjata api, samun berkawan tanpa senjata api, culik untuk tebusan, rogol, samun bersenjata api dan samun tanpa senjata api. Lazimnya, mereka yang terlibat dalam jenayah serius cenderung menyalahkan mangsa dan orang lain atas perbuatan mereka (Geshina, 2017).

## **1.9 Definisi Operasional**

Dalam kajian ini, terdapat beberapa istilah yang digunakan bertujuan untuk memberi pemahaman tentang sesuatu makna. Definisi yang digunakan dalam kajian ini sangat

penting kerana ia lebih menjurus kepada pengertian dalam kajian ini. Berikut adalah definisi dan istilah operasional yang digunakan dalam kajian ini:

### **1.9.1 Penagih Dadah**

Penagih dadah adalah individu yang telah menjadikan dadah sebagai satu agenda atau aktiviti yang perlu dilakukan dalam hidupan seharian. Penggunaan dadah oleh para penagih ini lazimnya akan mengatasi keperluan-keperluan lain seperti makan, minum, tidur dan bekerja. Penagih dadah juga turut mengalami semua simptom penagihan dadah. Ia boleh dikaitkan dengan perilaku atau gerak balas terhadap seseorang individu yang mengambil dadah secara berterusan ataupun berkala untuk merasai kesan psikik. Penagih dadah dalam kajian ini merujuk kepada penagih dadah yang tinggal di PUSPEN Bukit Cabang, Perlis. Mereka yang dipilih untuk ditemubual juga mempunyai perkaitan rapat dengan masalah perundangan dan jenayah. Mereka dilihat sering kali terjerumus dalam keadaan yang boleh mendatangkan kemudaratan kepada diri sendiri.

### **1.9.2 Penglibatan**

Penglibatan dalam kajian ini lebih menjurus kepada pengaruh yang diterima oleh penagih dadah untuk melakukan kegiatan jenayah. Pengaruh yang dimaksudkan di sini adalah penagih dadah mempunyai kuasa dan autoriti dalam membuat keputusan sama ada mahu melakukan jenayah ataupun sebaliknya. Secara operasionalnya dalam kajian ini, penglibatan dilihat dari aspek tahap dorongan atau galakan yang diterima oleh penagih dadah untuk melakukan jenayah.

### **1.9.3 Jenayah**

Definisi jenayah secara operasinya merujuk kepada apa jua jenayah yang dilakukan oleh subjek kajian. Dalam konteks kajian ini, pengkaji memberi fokus kepada semua jenis jenayah sama ada jenayah berat dan jenayah ringan.

### **1.9.4 Tingkah Laku**

Tingkah laku adalah gerak balas, aktiviti dan aksi yang ditonjolkan oleh seseorang individu. Tingkah laku juga adalah sesuatu perkara yang boleh diperhati dan diterangkan. Dalam konteks kajian ini, tingkah laku seseorang individu mudah dipengaruhi oleh faktor dalaman ataupun luaran. Oleh itu, tingkah laku boleh dikatakan memberi kesan atau impak kepada masyarakat dan persekitaran komuniti tempat tinggalnya.

Tingkah laku yang agresif juga sering dikaitkan dengan emosi yang rendah tahapnya dan mudah terlibat dengan kegiatan jenayah seperti pergaduhan dan vandalisme. Terdapat dua kategori tingkah laku agresif dalam kalangan iaitu berbentuk instrumental (penyerang proaktif) dan (penyerang reaktif) yang mempunyai matlamat (Azizi dan Faizah, 2015).

Tingkah laku agresif yang instrumental ialah berkaitan dengan sesuatu tujuan untuk mendapatkan sesuatu. Sebagai contoh, seseorang penagih dadah sangat memerlukan bekalan dadah dan akan cuba sedaya upaya untuk mendapatkannya. Tingkah laku ini bukan bertujuan untuk mencederakan tetapi bertujuan untuk mendapatkan matlamat yang diinginkan dan golongan ini percaya keagresifan dapat mendatangkan keuntungan

dan harga diri dapat dipertingkatkan dengan mendominasi orang lain sebelum perkara yang serius berlaku (Azizi dan Faizah, 2015).

Tingkah laku yang berbentuk matlamat (penyerang reaktif) mempunyai tujuan untuk mencederakan pihak lain. Contohnya mencederakan sesuatu kerana perasaan benci atau iri hati. Golongan ini bersikap bermusuhan yang tinggi dan bertindak balas agresif berbanding golongan lain (Azizi, 2004).

Dalam konteks kajian ini, penagih dadah mempunyai satu bentuk kecelaruan yang sangat rumit dan kompleks untuk dirungkaikan. Ianya didorong dengan keinginan yang melampau-lampau dan sukar dikawal dalam usaha untuk mendapatkan dadah. Usaha untuk mencari dadah ini akan mencapai tahap tidak boleh hidup sekiranya tidak mendapatkannya atau *compulsive* kesan daripada perubahan yang berlaku pada otak dan tingkah laku seseorang penagih tersebut.

#### **1.9.5 Pusat Pemulihan Dadah Narkotik**

Pusat Pemulihan Dadah Narkotik dengan singkatan PUSPEN adalah sebuah institusi atau pusat yang menempatkan penghuni-penghuni yang telah terlibat dengan najis dadah. Berdasarkan beberapa penyelidikan yang mana semua pusat pemulihan berusaha keras untuk memulihkan para penagih dadah agar meninggalkan kegiatan penagihan dan kembali kepada kehidupan yang normal dan lebih positif.

### **1.10 Kesimpulan**

Secara kesimpulannya, bab ini membincangkan pengenalan secara terperinci. Bab ini menerangkan secara menyeluruh mengapa kajian ini perlu dijalankan. Di dalam bab ini juga, pengkaji telah mendefinisikan beberapa istilah penting yang berkait rapat dengan kajian. Ianya penting supaya pembaca dapat memahami istilah yang dimaksudkan oleh pengkaji.



## **BAB DUA**

### **ULASAN KARYA**

#### **2.1 Pendahuluan**

Bab ini akan memperincikan kajian lepas yang membabitkan dorongan penagih dadah dalam melakukan jenayah. Selain itu, diuraikan juga latar belakang atau sejarah kajian. Beberapa aspek dorongan yang menyebabkan penagih dadah terlibat dalam kegiatan jenayah juga diperjelaskan. Akhir sekali, teori-teori yang dirasakan sesuai turut dibincangkan dalam bab ini.

#### **2.2 Sejarah Penyalahgunaan Dadah di Malaysia**

Jika dilihat daripada keseluruhannya, masalah dadah yang melanda negara ini bukanlah satu fenomena baru. Kerajaan British merupakan pihak yang bertanggungjawab membawa masuk pekerja-pekerja dari China dan India bagi memajukan lagi sektor perlombongan dan peladangan di Tanah Melayu. Gejala ini wujud sejak zaman penjajahan Inggeris pada penghujung abad ke sembilan belas. Kemajuan pesat dalam sektor ekonomi menyebabkan banyak kemasukan imigran terutama dalam kalangan buruh berbangsa Cina yang dibawa masuk ke negara ini bertujuan untuk bekerja di sektor perlombongan (Yahya, 1999).

Pada masa itu, dianggarkan seramai 195,613 orang imigran dari China telah tiba di negeri-negeri selat (Siti Zuraina, Muhammad Yusof, Abdullah Zakaria, Lee, Ahmad Fawzi & Zainal, 1992). Rata-rata kemasukan migran dari wilayah Pantai Selatan negeri China ini merupakan penagih candu (Mohd. Reduan, 1990b). Baik pekerja dari



negara China mahupun India, masing-masing membawa candu dan ganja dengan kaedah tersendiri.

Candu yang mudah didapati di negara China ini bukan sahaja mampu untuk mengisi masa lapang malah ia berperanan sebagai sumber untuk mendapatkan tenaga dan juga penghilang kesakitan. Bagi pekerja India pula, mereka telah membawa ganja ke negara ini seterusnya memperkenalkan kepada penduduk tempatan. Mereka ini ditempatkan di ladang-ladang oleh kerajaan British dengan menyediakan rumah-rumah penempatan pekerja (Yahya, 1999).

Tabiat ini terus diamalkan oleh pekerja dari negara China dan India secara turun temurun apabila mereka menetap di Tanah Melayu ketika itu. Fenomena ini membuatkan penduduk Tanah Melayu ketika itu mengambil kesempatan dengan menggunakan candu sebagai ubat untuk mengatasi masalah lelah dan beberapa penyakit lain bagi menghilangkan rasa sakit. Lazimnya golongan nelayan dan petani juga turut menggunakannya untuk mendapatkan tenaga yang lebih kuat dan tahan lama bagi melakukan sebarang pekerjaan yang berat.

Dadah jenis candu dan ganja mula mendapat perhatian dengan pelbagai tujuan dan ianya mula menjadi masalah apabila telah disalahgunakan dengan mempertingkatkan melalui proses tertentu supaya menjadikan bahan tersebut lebih berkesan penggunaannya. Senario ini juga telah membuatkan pihak British mengambil kesempatan menjana ekonomi baru dengan cara memonopoli penjualan dan pengedaran dadah tersebut. Mereka turut mengimport dadah ini daripada negara luar bermula pada tahun 1910. Hasil tindakan tersebut, dadah ini dapat dijual secara terbuka

namun perlu membayar cukai tertentu kepada beberapa peruncit dan penagih yang telah berdaftar (Taib, 1992).

Di atas kesedaran tentang perlunya fenomena dadah ini dibendung. Pihak Inggeris yang pada ketika itu menjajah tanah melayu telah mengubal satu akta iaitu Akta Dadah Berbahaya 1952 (Agensi Antidadah Kebangsaan, 2006). Walaupun Akta Kawalan Dadah wujud sejak 1950-an, namun gejala penagihan masih sukar untuk disekat. Malahan ianya menjadi semakin sukar dikawal apabila golongan muda mula terbabit dengan penagihan heroin yang dibawa masuk ke negara ini.

Semakin tinggi penglibatan muda-mudi dalam penagihan dadah jenis heroin pada akhir 1960-an dan 1970-an telah menyebabkan kerajaan terpaksa menyediakan beberapa alternatif rawatan dan pemulihan secara drastik. Pada Mei 1983, Kementerian Dalam Negeri diberi peranan untuk merawat masalah ketagihan dadah dan dalam masa yang sama Akta Penagih Dadah diwujudkan (Mohd, Fatin, Mohamad Azmi, Hasbullah, Ani & Soffian, 1983). Rawatan termasuk dalam makna pemulihan di mana proses rawatan dimulakan terlebih dahulu dengan matlamat agar penagih akan kehilangan ketagihan mereka yang kemudiannya disusuli dengan proses kaunseling (Rusniah, Samihah, Siti, Aspalela, Yusramizza, Ahmad & Roos, 2009)

### **2.3 Kajian Terdahulu Mengenai Dadah dan Jenayah di Malaysia**

Banyak kajian mengenai dadah yang telah dijalankan. Kebanyakannya mengkaji dan menghuraikan tentang faktor-faktor yang mendorong seseorang individu tersebut terlibat dengan dadah. Antaranya adalah Lily (2004), Sabitha (2006), Fauziah (2008),

Balan dan Rahima (2008) Fauziah, Bahaman, Mansor dan Mohamad (2010) Muhd. Rashid dan Muhd Fa'iz (2011), Mohamad Johdi Salleh (2012), serta Wan (2012).

Manakala kajian mengenai kesan yang diterima oleh pengguna dadah juga telah banyak dikaji. Kebanyakan kajian memberi fokus terhadap aspek keberkesanan program yang dijalankan ketika rawatan dan pemulihan diterima seperti kajian Fauziah, Bahaman, Mansor & Mohamad (2010), Azman (2010) dan Radzi (2010). Terdapat juga kajian yang melihat pelbagai kesan sama ada positif atau negatif yang dialami oleh pengguna dadah tersebut. Antara pengkaji yang melakukan penyelidikan tersebut adalah Charun (2011), Mohammad dan Jamaludin (2013) serta Fauziah, Ezarina, Salina, Norulhuda dan Nor (2014).

Walaupun banyak kajian-kajian lepas telah banyak membincangkan tentang perihai dadah dan jenayah, pengkaji tetap meneruskan kajian ini kerana dirasakan penting bagi mengetahui trend terkini pemilihan dadah dan jenayah yang paling banyak dilakukan oleh penagih di Negeri Perlis. Kajian ini juga penting bagi memberi kesedaran dan maklumat kepada pihak berkuasa mahupun orang awam akan corak jenayah terkini yang dilakukan oleh penagih dadah bagi mendapatkan bekalan dadah.

#### **2.4 Kajian Mengenai Penagih Dadah dan Jenayah**

Antara kajian yang membincangkan definisi tepat akan penagih dadah ini adalah kajian yang dilakukan oleh Abdul, Vanaja, Haslinda, Sarina, Hafiz, dan Loh (2009) yang mengkaji secara terperinci definisi penagih dan ketagihan di bawah Akta Penagihan (Rawatan Dan Pemulihan) 1983 (Pindaan 1998) atau akta-akta lain yang berkaitan mencukupi bagi menempatkan individu tersebut sebagai penagih dadah,

bertepatan dengan trend dadah semasa terutamanya penyalahgunaan dadah jenis *Amphetamine Type Stimulants* (ATS) dan dadah-dadah terbitan bagi tujuan hiburan. Hasil maklumat yang diperolehi dari sistem Maklumat Dadah Kebangsaan (BIONADI) mengenai definisi “penagih baru” boleh merangkumi dua kategori penagih iaitu penagih yang baru menggunakan dadah dan penagih tegar yang baru dikesan di bawah sistem tersebut.

Bagi tempoh tahun 1970 sehingga tahun 2009, sebanyak 80% pelakuan jenayah di negara ini adalah terdiri daripada jenayah harta benda berbanding hanya 20% melibatkan jenayah kekerasan (Nor-Ina, 2006; 2007; 2008). Tahun 2006 dan 2009 menunjukkan pertambahan yang ketara dari segi perlakuan jenayah dan dapat dilihat dengan jelas bahawa jenayah jalanan adalah yang paling tinggi berdasarkan dari rekod PDRM.

Penyalahgunaan dadah adalah merupakan faktor utama yang menyebabkan berlakunya pelbagai kes jenayah terutamanya melibatkan jenayah jalanan seperti ragut dan pecah rumah. Jika jenayah melibatkan penyalahgunaan dadah ini gagal diatasi, maka akan lebih banyak kes-kes jenayah yang akan berlaku (Utusan Malaysia, 2016). Kenyataan ini turut disokong oleh perangkaan dari PDRM yang menyatakan pada tahun 1983 terdapat sebanyak 15,296 kes penjenayah dipenjarakan. Daripada jumlah tersebut didapati 6,535 kes terlibat dengan dadah.

Manakala tahun 1985 pula sebanyak 18,096 kes penjenayah dipenjarakan dan sebanyak 7,486 kes terlibat dalam penyalahgunaan dadah. Perangkaan pada tahun 2000 merekodkan seramai 8,470 pengguna dadah sedang menjalani rawatan dan

pemulihan. Seterusnya angka ini mencatatkan 7,864 pengguna yang sedang menjalani rawatan pada tahun 2013 di seluruh Malaysia.

Di luar negara, kajian mengenai pengguna dadah yang terlibat dengan jenayah telah banyak dikaji. Perkara ini dapat dilihat pada kajian yang dilakukan oleh MacCoun, Robert, Beaulmer, dan Peter Reuter (2003), yang melihat perkaitan antara dadah dan jenayah. Hasil kajian mereka menunjukkan individu yang menggunakan dadah dan melakukan jenayah tidak mempunyai nilai-nilai yang sama. Ianya berbeza mengikut pemilihan jenis dadah tersebut.

Kajian Michael (2011) mengkaji kerumitan penggunaan dadah dengan hubungan jenayah. Hasil kajian beliau menemui tiga kriteria yang membuktikan terdapat hubungan yang jelas bahawa hasil keganasan turut berlaku kesan daripada pengambilan dadah secara tidak sihat. Kriteria pertama adalah dadah dan hasil kegiatan yang ganas sering berkaitan. Kedua, penggunaan dadah mesti mendahului kegiatan yang ganas. Ketiga, penyumbang lain kepada aktiviti keganasan mesti diambil kira dan dikawal atau dihapuskan.

Menurut hasil kajian daripada White, Raskin dan Gorman (2000) pula menjelaskan hubungan antara dadah dan jenayah berkaitan melalui dua penerangan model. Pertama adalah penggunaan bahan membawa kepada perlakuan jenayah. Model ini berpendapat bahawa penggunaan dadah menyebabkan tingkah laku jenayah melalui tiga teori utama iaitu keganasan *psychopharmacological*, kompulsif ekonomi, dan keganasan sistemik yang diperkenalkan oleh ahli kriminologi Goldstein pada tahun 1985.

Model kedua pula menjelaskan jenayah membawa kepada penggunaan bahan. Ia dilihat apabila hubungan individu yang terlibat dalam aktiviti jenayah dikelilingi persekitaran yang mendorong mereka menggunakan dadah secara haram. Kajian White, Raskin, dan Gorman, (2000) ini juga merupakan kajian pertama yang dilakukan bagi mengkaji sama ada penggunaan bahan dapat mengawal seseorang individu ataupun sebaliknya.

Penggunaan alkohol secara berlebihan bukan sahaja boleh memabukkan, tetapi juga mampu memudaratkan kesihatan diri sekiranya diamalkan secara berterusan. Ia diibaratkan sebagai kombinasi dadah dan racun kepada badan kita. Kesan ketagihan akibat meminum alkohol bukannya bergantung kepada jenis alkohol tetapi jumlah yang diminum pada satu-satu masa. Selain dadah, penggunaan alkohol secara berlebihan ini juga mampu mendorong seseorang ke arah perlakuan jenayah.

Kenyataan ini telah banyak disokong dengan kajian-kajian ilmiah dari pelbagai segi termasuklah dari segi sains, psikologi dan kemasyarakatan. Keputusan juga menunjukkan kebenaran yang jelas bahawa sesetengah jenayah dan keruntuhan akhlak dan moral yang berlaku dalam masyarakat di antara lain berpunca daripada gejala alkohol dan arak (Wordpress, 2016). Horney dan Marshall (1995) mengkaji tentang alkohol dan jenayah dan hasil kajian menunjukkan kesan minuman alkohol wujud pada jenayah harta benda tetapi tidak pada jenayah kekerasan.

Antara kajian lain di luar negara yang dilakukan ialah oleh *Bureau of Justice* (1994) menyatakan definisi dadah dan hubungannya dengan jenayah melalui dua aspek iaitu

dadah didefinisikan sebagai jenayah iaitu apabila menyalahgunakan atau melanggar undang-undang berhubungkait dengan dadah atau memiliki atau mengedar dadah secara haram (Yahya, 1999). Jelas dalam kajiannya lagi definisi kedua merujuk kepada kaitan hubungan dadah dengan jenayah iaitu dadah bukanlah suatu jenayah sekiranya kegiatannya tidak menyalahi undang-undang dadah, namun ia akan menjadi satu jenayah apabila dadah menjadi faktor kepada perlakuan jenayah.

Kajian daripada *National Council On Alcoholism and Drug Dependence* (NCADD), (2016) menyatakan hubungan antara dadah dan jenayah adalah kompleks. Kajian ini juga meninggalkan persoalan sama ada penggunaan dadah yang membawa seseorang individu ke dalam aktiviti jenayah ataupun mereka yang menagih dadah sudah terdedah dengan aktiviti tersebut. Hasil kajian ini juga menyatakan bahawa penagih dadah melakukan jenayah namun ramai orang yang melakukan jenayah tidak pernah menagih dadah.

Kajian NCADD menyatakan terdapat tiga jenis jenayah asas yang mempunyai kaitan dengan dadah. Yang pertama adalah jenayah yang disebabkan oleh atau melibatkan individu yang menagih dadah dan yang melakukan jenayah akibat kesan ubat yang telah diproses pemikiran dan tingkah laku mereka. Yang kedua adalah melibatkan jenayah dan ekonomi. Jenayah kategori ini melibatkan individu yang melakukan jenayah untuk membeli dadah termasuk kecurian dan pelacuran. Manakala yang ketiga adalah jenayah yang melibatkan sistem.

Jenayah ini dihasilkan daripada struktur sistem dadah. Ia termasuk pengeluaran, pembuatan, pengangkutan, dan penjualan dadah, serta keganasan yang berkaitan

dengan pengeluaran atau penjualan dadah. Kajian daripada NCADD (2016) turut membuktikan bahawa mereka yang mempunyai kebergantungan dadah yang tinggi lebih berkemungkinan ditangkap kerana jenayah seperti pecah rumah atau kecurian kedai, atau untuk rompakan dan pengendalian barang-barang curi. Laporan kajian *United Nations* pada tahun 2005-2007 ke atas 163 negara bagi pencegahan jenayah dan dadah, daripada setiap 1000 orang penduduk, hanya melibatkan 6 orang menjadi mangsa jenayah di Malaysia berbanding 11 orang di negara Thailand, dan masing-masing 30 orang dan 146 orang bagi negara Hong Kong dan New Zealand (New Straits Times, 2010). Namun demikian, penelitian ke atas indeks jenayah bagi tempoh 1970-2008, jenayah di Malaysia pada dasarnya menunjukkan trend yang meningkat sejak 1970-an lagi (Nor-Ina, 2006).

Kajian yang dilakukan oleh Goldstein, Brownstein, Ryan dan Belluci (1989) tentang jenayah bandar di New York pada tahun 1988 menunjukkan 53% perlakuan jenayah mempunyai kaitan dengan dadah, iaitu 39% berkaitan dengan penagihan dadah, 8% akibat psikofarmalogikal, 2% berusaha untuk mendapatkan wang dan 4% mempunyai satu atau lebih dengan hubungan tersebut (Yahya, 1999). Pengkaji dapat membuat rumusan bahawa kesan daripada psikofarmalogikal dan ketagihan dadah ini mendorong kepada tingkah laku agresif, hilang pertimbangan dan menjauhkan diri daripada masyarakat dan juga keluarga.

Kajian-kajian yang telah dijalankan sama ada di dalam ataupun luar negara telah membuktikan bahawa dadah merupakan satu ancaman bagi seluruh umat manusia di atas muka bumi. Penyelidikan demi penyelidikan harus dilakukan bagi membantu



pengguna dadah dan masyarakat umum ini supaya sedar akan bahaya dadah terhadap diri, keluarga mahupun negara.

## **2.5 Teori Berkaitan Dadah dan Jenayah**

Teori merupakan antara asas kepada sesuatu bidang ilmu, termasuklah bidang psikologi pendidikan. Malahan, istilah ‘teori’ ini bukanlah suatu perkara yang asing bagi kita kerana ia juga digunakan dalam percakapan atau perbualan seharian, walaupun hakikatnya penggunaan perkataan teori dalam perbualan seharian ini mungkin kurang bertepatan dengan maksud teori yang sebenar (Ahmad, 2008). Sejak dahulu lagi, apabila diperkatakan tentang perihal manusia, ia tidak dikaitkan dengan bidang psikologi walaupun kajian terhadapnya telah dilakukan sekian lama. Pengkaji telah mengenalpasti beberapa teori yang boleh dikaitkan tentang isu dadah dan jenayah.

### **2.5.1 Teori Ekologi**

Teori ekologi yang dipelopori oleh Bronfenbrenners menyentuh tentang pengaruh alam sekitar terhadap perkembangan manusia, menurut beliau tingkahlaku manusia dipengaruhi oleh empat sistem utama iaitu, mikrosistem, mesosistem, exosistem, dan makrosistem (White et al ,2010). Bronfenbrenner’s (1989s) menyatakan dengan memasukkan keempat elemen ini dapat membantu penyelidik memahami faktor yang mempengaruhi tingkahlaku individu dengan lebih mendalam.

Berdasarkan pembacaan dan pemerhatian pengakaji sebelum ini, pengkaji merumuskan bahawa pengaruh keluarga merupakan antara faktor pendorong yang

mendorong penagih dadah melibatkan diri dalam perilaku jenayah. Penagih dadah mudah untuk meniru tingkahlaku orang yang paling hampir dengan persekitaran mereka terutamanya ibu bapa, ibu bapa merupakan individu yang mempunyai pengaruh besar ke atas segala bentuk perilaku anak-anak mereka (Kamauddin, 1996). Tambahan lagi, menurut Bronfenbrenners (1997) interaksi ini merupakan lapisan pertama dikenali sebagai sistem mikro yang melibatkan interaksi antara individu dan komponen berdekatan seperti penglibatan interpersonal dengan ahli keluarga, rakan sebaya serta adik beradik. Hal ini membuktikan individu boleh berubah apabila terdapat pengaruh daripada luar sama ada dalam bentuk positif dan negatif.

Selain itu, kajian Mahyuddin dan Azizah (2011), juga menyatakan 36.1% responden bersetuju bahawa ibu bapa yang sering bergaduh mendorong kepada perilaku penagihan dadah, malah 50% responden kajian bersetuju faktor utama pendorong mereka menyalahguna dadah adalah kerana terdapat ahli keluarga yang turut sama mengambil dadah. Pengaruh dalam sistem mikro membuatkan mereka tidak kuat untuk menolak pengambilan dadah dalam kehidupan seharian. Hal ini kerana mereka tidak mempunyai daya untuk mengawal nafsu kerana kurangnya ilmu dalam agama dan kesedaran moral.

Di samping itu, teori ekologi juga membantu pengkaji memahami pengaruh meso sistem keatas individu. Meso sistem melibatkan proses jalinan yang terhasil antara dua hala dalam membentuk perkembangan individu, dalam sistem ini pengkaji melihat jalinan interaksi antara individu dan rakan sebaya turut sama mendorong kepada perlakuan penagihan dadah (Thomas, 2001). Rakan sebaya mempunyai pertalian

paling hampir dengan seseorang selepas keluarga, malah memberi impak besar dalam pembentukan jati diri individu. Menurut Sabitha dan Rosnah (2007), 70% penagih yang terlibat dengan dadah didorong oleh ajakan rakan sebaya. Rakan sebaya cenderung untuk berkongsi pengalaman mereka menggunakan dadah kepada teman rapat.

Tambahan lagi, perkembangan individu turut sama dipengaruhi oleh faktor seperti tahap sosio-ekonomi dan pendidikan individu, Thomas (2001) menerangkan semakin tinggi tahap sosio-ekonomi dan pendidikan individu semakin cenderung untuk mereka memiliki tahap pengetahuan untuk mengelak daripada melakukan perbuatan devian, serta memberi tindakbalas positif yang lebih kukuh terutamanya melibatkan pengaruh dari luar kitaran sistem meso iaitu eksosistem. Eksosistem merujuk kepada sistem yang melibatkan interaksi sosial antara dua atau lebih unsur dalam persekitaran, malahan turut sama memberi kesan terhadap perkembangan sosial individu secara tidak langsung seperti keluarga, sistem pendidikan, institusi keagamaan, media massa, dan kenalan keluarga (Brinfenbrenner, 1993).

Kesedaran dalam agama merupakan faktor penting yang melindungi diri daripada gejala penagihan dadah, namun kelemahan dalam penghayatan agama mendorong individu terlibat dengan dadah. Pendapat pengkaji sebelum ini menyatakan kesedaran dalam diri dan keutuhan pegangan agama yang kukuh membentuk individu yang berketrampilan, namun masyarakat kini terlibat dengan pelbagai masalah kebajikan sosial. Keruntuhan nilai akhlak dan dorongan perasaan ingin mencuba dalam kalangan

ahli masyarakat merupakan ancaman terbesar kepada insitisi kekeluargaan dan sistem sosial secara keseluruhan (Sabita et al, 2007 : Najati, 1993).

Akhirnya, teori ekologi penting dalam membantu memahami tingkahlaku berpandukan kepada sejarah, jangkaan, budaya dan perasaan individu. Perubahan berlaku dari masa ke masa dengan menekankan konsep kronosistem merentasi dua sistem lain (Crandell et al, 2012).

### **2.5.2 Teori Pembelajaran Sosial**

Teori seterusnya membincangkan tentang teori pembelajaran sosial yang diperkenalkan oleh Albert Bandura, sebagai pengasas teori pembelajaran sosial Bandura menggunakan pendekatan yang lebih praktikal dengan cara mengkaji tingkahlaku yang berlaku dalam konteks sosial yang sebenar. Menurut Azlina (2005), teori pembelajaran sosial turut dikenali sebagai *observational learning* atau pembelajaran melalui tingkah laku orang lain yang diperhatikan. Teori pembelajaran sosial dilihat sesuai untuk diaplikasikan dalam kajian ini bagi mengkaji faktor penggalak individu mengambil dadah dan bentuk perlakuan jenayah yang dilakukan oleh subjek kajian.

Menurut bandura (1977), pembelajaran sosial membolehkan individu belajar melalui teknik modifikasi tingkah laku yang dikenali sebagai modeling atau peniruan sebarang kelakuan. Penyelidikan yang dijalankan sebelum ini mendapati, bentuk perlakuan jenayah dalam kalangan penagih dadah di dorong oleh peniruan dan perkongsian

pengalaman dengan rakan-rakan yang turut sama terlibat dengan penagihan dadah (Mahyuddin & Azizah, 2011 : Sabitha et al, 2007).

Teori pembelajaran sosial Bandura percaya tingkah laku manusia dipelajari dengan meniru tingkah laku orang yang paling hampir dengan individu seperti usia, status sosio-ekonomi dan jantina. Oleh itu, dengan berpandukan kepada model ini penyelidik dapat meneroka faktor penglibatan dan perilaku jenayah dalam kalangan penagih dadah dengan lebih mendalam.

Tambahan lagi, teori ini menjelaskan individu secara amnya mewakili persekitaran mereka terutamanya dari aspek pengukuhan sendiri yang melibatkan unsur jangkaan, pencapaian dan ganjaran yang diperoleh melalui standard tingkah laku model persekitaran (Crandell et al, 2012). Antara faktor pendorong utama individu terlibat dengan gejala penagihan dadah kerana pengaruh rakan sebaya, ketidakstabilan institusi keluarga, pengaruh persekitaran, serta perasaan ingin mencuba (Huzinga et al, 1994: Chein 1984). Di samping itu, penyelidikan Khalim (2008) juga menjelaskan jangkaan penyesalan timbul dalam diri penagih dadah namun ianya terjadi setelah penangkapan berlaku dan berada dalam tahanan pihak berkuasa. Oleh yang demikian, sekiranya mereka mempunyai kecekapan diri yang jelas bahawa penggunaan dadah yang keterlaluan merupakan perbuatan menyalahi undang-undang maka tingkah laku tersebut dapat dielakkan.

Selain itu, menurut Azlina (2005) kecekapan sendiri merujuk kepada daya penyesuaian sendiri, kecekapan dan pengurusan krisis. Individu yang meletakkan harapan atau sasaran yang tidak realistik dengan cara meniru kejayaan orang lain akan

menjurus kepada kekecewaan dan tekanan. Tekanan yang bercirikan kelemahan dari aspek keteguhan hati, jiwa, pengawalan nafsu, dan pemikiran yang baik serta penyesuaian sendiri merupakan faktor utama individu menggunakan dadah sebagai medium mengatasi masalah tekanan emosi dan kemurungan yang dihadapi sehingga mendorong perlakuan jenayah lain (Dukheim, 1987). Oleh yang demikian, dengan mengaplikasikan teori pembelajaran sosial dalam penyelidikan ini membantu penyelidik memahami individu melalui pelbagai aspek kehidupan seperti pengalaman sosial individu subjek terlibat.

## **2.6 Jenis Dorongan Penagih dalam Melakukan Jenayah**

Penagih dadah yang dikesan sepanjang tahun 2009 sehingga tahun 2013 kebanyakannya adalah golongan remaja iaitu sebanyak 5,342 pada tahun 2009 dan 7,084 penagih pada tahun 2013 (Agensi Antidadah Kebangsaan, 2013). Jelas di sini berlaku peningkatan dari segi jumlah dan kenyataan ini juga harus diterima umum. Bagi mendapat bekalan dadah, golongan ini akan mengambil jalan mudah untuk melakukan jenayah seperti pecah rumah, menyamun, mencuri, menyerang dan sebagainya.

Kenyataan ini disokong oleh Yunus (2016) yang menyatakan bahawa Penagih dadah seperti syabu dan pil kuda diakui mempunyai kecenderungan untuk bersikap liar seperti mencuri, merogol dan membunuh kerana dadah jenis tersebut memberi kesan kepada kewarasan seseorang penagih sehingga menyebabkan penagih hilang pertimbangan. Beliau turut memyatakan bahawa penagih mampu melakukan apa

sahaja bagi mendapatkan sumber kewangan untuk membeli dadah dan melepaskan ketagihan mereka termasuklah akan bertindak luar kawalan terhadap sesiapa sahaja yang menghalang sekalipun mereka perlu mencederakan atau membunuh.

### **2.6.1 Harga Diri Penagih Dadah**

Harga diri merupakan satu penilaian individu terhadap nilai personal yang diperoleh dengan menganalisis kesesuaian tingkah laku dengan personaliti diri (Stuart & Sundeen, 2010). Menurut Waitley (2012) harga diri boleh didefinisikan sebagai satu keyakinan yang ada pada kemampuan seseorang tersebut untuk menghadapi sebarang tentangan. Ia juga merupakan satu kepercayaan bahawa semua orang berhak untuk berjaya dalam hidup.

Pengkaji dapat melihat harga diri ini merupakan nilai atau garis panduan bagi menilai kualiti seseorang individu. Nilai harga diri ini terbahagi kepada dua iaitu harga diri yang tinggi dan rendah. Menurut Ratma (2015) harga diri adalah satu penilaian individu terhadap dirinya sendiri dalam kedudukan yang tinggi sehinggalah rendah yang mana turut dipengaruhi oleh interaksi orang lain. Ia juga memperlihatkan sejauh mana individu tersebut percaya akan kemampuan dirinya sendiri.

Pengkaji berpandangan harga diri yang tinggi boleh diklasifikasikan sebagai suatu perasaan atau aura yang positif terhadap diri sendiri. Ianya termasuklah mempunyai keinginan dan kehendak yang tinggi bagi mencapai sesuatu objektif. Individu yang mempunyai nilai harga diri yang tinggi akan mempunyai semangat untuk memajukan diri dan juga lebih produktif. Nilai seperti ini sukar didapati dalam kalangan penagih dadah. Mereka lebih gemar mengambil jalan pintas dengan mengambil dadah bagi

mendapatkan ketenangan diri. Berbeza dengan individu yang mempunyai harga diri yang rendah yang mana sering digambarkan sebagai suatu perasaan yang negatif terhadap diri sendiri.

Individu jenis ini akan sering mengkritik diri sendiri dan kurang percaya serta yakin terhadap diri sendiri. Mereka juga mungkin kurang diberi perhatian serta tumpuan oleh keluarga mahupun masyarakat. Lazimnya, individu dalam kelompok ini akan berasa tidak selesa apabila bergaul dengan komuniti seterusnya akan menjauhkan diri daripada masyarakat sekeliling.

### **2.6.2 Institusi keluarga**

Institusi keluarga boleh didefinisikan sebagai satu aspek yang penting dalam proses pembentukan masyarakat dan negara. Islam melihat keluarga sebagai sebuah institusi pencorak masyarakat yang bakal dibina. Bagi memastikan keutuhan sesebuah keluarga itu kekal harmoni, kedua-dua belah pihak iaitu ibu dan bapa seharusnya memainkan peranan masing-masing dengan baik. Secara amnya, mungkin perkara ini sudah diambil maklum oleh setiap ibu dan bapa di atas muka bumi ini. Malahan mungkin sudah terlalu arif dan tidak perlu untuk dibahaskan lagi. Namun apa yang berlaku kini adalah terpesong daripada landasan yang sebenar yang mana nilai-nilai murni semakin dipandang sepi masyarakat kini.

Institusi keluarga juga merupakan faktor dorongan yang membolehkan penagih dadah melakukan jenayah. Fungsi keluarga penting untuk menghadapi cabaran dan ancaman yang mendatang. Ianya termasuklah sebarang perubahan sosial yang positif mahupun negatif di dalam sesebuah institusi keluarga (Rosnah, 2017).



Golongan remaja dan belia sebagai golongan muda pada masa kini sangat mudah terpengaruh dengan unsur yang tidak sihat. Golongan muda seawal usia kanak-kanak merupakan pemerhati yang aktif pada setiap yang berlaku di persekitaran, akan tetapi mereka juga adalah penilai yang pasif. (Siti, Fauziah, Shamsaadul, Zahrul, Shahidah, Harliana, Zahrul & Md.Ku, 2017) Rentetan itu, perlu adanya bimbingan, panduan dan tunjuk ajar yang konsisten positif daripada ibu bapa mahupun keluarga terdekat. Ini penting bagi mereka agar tidak tersasar dari laluan hidup mereka dan mempunyai arah tuju kehidupan yang lebih positif.

Penghayatan agama secara bersepadu sememangnya penting supaya dapat memiliki akhlak yang mulia dan diamalkan dalam kehidupan seharian sebagai suatu pegangan utuh dalam setiap ahli keluarga. Lazimnya, ia bermula dari peringkat awal kehidupan lagi yang mana setiap ahli masyarakat perlu berusaha mengelakkan ahli keluarga daripada terjebak dalam perlakuan dan aktiviti yang tidak sihat seperti jenayah dan penyalahgunaan dadah.

Kenyataan ini turut mendapat sokongan dari Lee (2016) yang menyatakan bahawa ibu bapa perlu mengambil tahu akan masalah yang dihadapi oleh anak-anak disamping perlu rasa bertanggungjawab dalam perihal membimbing anak-anak supaya berakhlak dan berguna untuk keluarga, masyarakat dan negara.

### **2.6.3 Rakan Sebaya**

Individu yang terlibat dalam penyalahgunaan dadah ini perlu diberi perhatian khusus kerana permulaan untuk mencuba perkara kecil akan mengakibatkan ketagihan untuk

mengulanginya. Berdasarkan laporan yang dikeluarkan oleh Anti Dadah Kebangsaan (AADK) sehingga bulan Disember tahun 2013, sebanyak 7,864 orang penagih dadah yang dicatatkan berlaku di negara Malaysia. Seramai 4,768 atau 60.63% daripada kes tersebut adalah penagih baru. Angka ini memperlihatkan bahawa isu penyalahgunaan dadah ini sangat serius dan perlu dibanteras dari peringkat awal lagi khususnya ketika masih remaja.

Hal ini kerana sangat tidak mustahil remaja yang terpengaruh ini akan mempengaruhi rakan sebaya yang lain untuk sama-sama menikmati kegembiraan dengan najis dadah ini (Azahar, Balan, Norhamidah, Siti dan Surianti, 2017). Dorongan daripada rakan sebaya boleh dilihat dari dua segi iaitu perhubungan dengan rakan sebaya yang terlibat dengan jenayah dan yang kedua penyertaan dalam 'geng'.

Kenyataan ini turut disokong oleh Miziker-Gonet (2010) yang menyatakan bahawa wujud persepsi dalam kalangan remaja bahawa penerimaan mereka sebagai seseorang individu di dalam kelompok rakan sebaya khususnya di sekolah akan diterima setelah mereka bersetuju menerima ajakan serta membenarkan tingkah laku penyalahgunaan dadah. Tingkah laku ini merupakan kunci kepada penerimaan kumpulan rakan sebaya itu sendiri. Jika tidak, mereka akan ditolak dari kumpulan oleh rakan sebaya yang lain.

Dapatan kajian Mohammad dan Mohd (2007) juga menunjukkan bahawa kebanyakan remaja yang penghidu gam kurang bersetuju untuk mengaku bahawa mereka menghidu gam kerana takut kehilangan rakan. Manakala hasil kajian daripada Sabitha, Nazar dan Rosnah (2007) menyatakan sebanyak 43 atau 57.3% daripada 96 orang

penagih wanita mengatakan mereka mendapat sumber bekalan dadah daripada rakan mereka.

Hasil kajian Gau, Chong, Yang, Yen, Liang, dan Cheng (2007) menyatakan bahawa penyalahgunaan dadah dalam kalangan remaja telah menjadi isu kesihatan masyarakat yang sangat penting di kebanyakan negara. Dalam konteks masyarakat pada hari ini di Malaysia pula, penyalahgunaan dadah telah mendapat perhatian yang serius daripada pelbagai agensi seperti sektor kerajaan, swasta dan masyarakat itu sendiri.

#### **2.6.4 Persekitaran dan Masyarakat**

Persekitaran dan perhubungan sesama masyarakat sangat penting dalam pembentukan jati diri seseorang individu. Tanpa persekitaran yang baik dan selesa serta masyarakat yang prihatin, seseorang individu tersebut mungkin akan lemah dan mudah terjebak dalam aktiviti yang tidak sihat. Kajian yang dilakukan oleh Azlin, Raja dan Siti (2007) menyatakan faktor-faktor persekitaran boleh mempengaruhi konsep sendiri remaja, hubungan sosial dan keadaan psikologi remaja.

Keadaan dalam rumah, hubungan kekeluargaan dan kesedaran ibu bapa terhadap kepentingan pendidikan anak-anak akan memberi impak yang besar terhadap perkembangan anak-anak remaja mereka. Kenyataan ini disokong oleh kajian Zakaria, Ahmad dan Noranizah (2012) yang menyatakan bahawa tingkah laku, pemikiran dan perasaan manusia tidak terlepas daripada pengaruh-pengaruh persekitaran terutama sekali oleh harapan dan desakan yang dibuat oleh orang-orang yang rapat dengan diri mereka seperti rakan sebaya, keluarga dan masyarakat.

Seseorang remaja boleh dikategorikan sebagai berisiko apabila mempunyai ciri-ciri seperti terlibat dalam tingkahlaku yang salah disisi undang undang atau norma masyarakat atau berada dalam suasana persekitaran yang boleh mendorongnya untuk melibatkan diri dalam perbuatan yang salah (Ismail, Ghazalli & Ibrahim, 2015)

## **2.7 Perlakuan Jenayah**

Perlakuan jenayah merupakan permasalahan sosial yang menimbulkan kebimbangan pelbagai pihak, sama ada di pihak peringkat pembuat dasar mahupun keseluruhan lapisan masyarakat. Pihak kerajaan mahupun bukan kerajaan telah menggunakan pelbagai pendekatan dan usaha dalam mengatasi permasalahan ini. Namun secara keseluruhannya kadar jenayah negara masih belum berkurangan. Antara komitmen pihak kerajaan bagi mengurangkan permasalahan ini dengan menjadikan aspek jenayah isu penting dalam agenda rancangan pembangunan negara (Nor-Ina, Norizan dan Ruslan, 2013)

Satu penelitian ke atas indeks jenayah bagi tahun 1970 sehingga 2008, jenayah di Malaysia pada dasarnya menunjukkan trend yang meningkat sejak 1970-an lagi (Nor-Ina, 2006; Nor-Ina dan Norizan, 2007; 2008; 2009). Manakala bagi tahun 1970 sehingga 2009, 80% perlakuan jenayah di negara ini adalah terdiri daripada jenayah harta benda berbanding hanya 20% melibatkan jenayah kekerasan. Hasil kajian yang sama juga melihat peningkatan masalah perlakuan jenayah yang ketara dan mendadak pada tahun 2006 sehingga 2009.

Statistik PDRM tahun 2011 menunjukkan kira-kira 60 hingga 70 peratus kejadian jenayah ada kaitan dengan masalah dadah sementara kira-kira 45 peratus banduan yang terdapat di penjara Malaysia adalah terlibat dengan dadah. Keadaan ini tentunya akan mengganggu keamanan, ketenteraman, ketertiban peraturan dan undang-undang Negara (Buerah, Shahrin Nur dan Maznah, 2015)

Pengertian jenayah dalam undang-undang Islam, boleh dilihat daripada perkataan 'jenayah' itu sendiri. Dalam undang-undang Islam, jenayah dari segi bahasa digunakan bagi menunjukkan sesuatu perbuatan atau tindakan jahat yang dilakukan oleh seseorang individu dan ia diharamkan oleh syarak sama ada perbuatan atau perlakuan yang ditegah atau diharamkan kerana mendatangkan bahaya ke atas nyawa, harta dan kesucian agama mengikut pendapat-pendapat yang dikemukakan oleh penulis undang-undang Islam.

Perlakuan jenayah mempunyai peningkatan yang selari dengan peningkatan penduduk bandar. Berdasarkan Amar Singh Sidhu (2006), kadar jenayah akan meningkat 2.6% setiap tahun melambangkan masalah jenayah semakin meruncing. Menurut Haines (1999), perlakuan jenayah ini mempunyai perkaitan dengan proses pembesaran seseorang individu bermula dari zaman kanak-kanak hingga meningkat dewasa. Peningkatan ini mempunyai hubungan dengan perlakuan anti-sosial di zaman kanak-kanak seperti terlibat dengan buli, pembohongan, ponteng, dan bertindak kejam ke atas haiwan. Seterusnya pembawaan ini diteruskan ketika meningkat dewasa seperti serangan ke atas pasangan, penderaan kanak-kanak, suka memabukkan diri dan seks rambang.

Peningkatan ini juga melibatkan proses pembesaran dan perkembangan kehidupan individu yang berterusan yang melibatkan zaman kanak-kanak hingga ke peringkat dewasa. Kenyataan ini disokong oleh pakar penjenayah yang bersetuju akibat kelakuan yang anti-sosial boleh mendorong seseorang untuk terjerumus dalam perlakuan jenayah (Haines, 1999). Keadaan tersebut yang merupakan benih atau akar umbi perlakuan jenayah yang disemai sejak zaman muda dan merupakan kegagalan dalam proses perkembangan dan pembangunan terhadap perlakuan tersebut.

Ternyata proses perkembangan dan pembangunan seseorang individu mampu mencorakkan kehidupan pada masa akan datang. Begitu juga dengan jenayah yang dilakukan oleh para penagih. Ianya sangat berkait rapat dengan kehidupan masa lalu dan juga persekitaran tempat tinggal mereka. Antara jenayah yang sering dilakukan oleh penagih dadah ini adalah mencuri, menyamun, merompak, membunuh, dan lain-lain lagi.

## **2.8 Jenis Dadah**

Dadah boleh didefinisikan sebagai bahan yang mengundang kemudaratan kepada kesihatan seseorang dari pelbagai segi termasuklah fizikal, mental dan tingkah laku pengguna apabila digunakan (AADK, 2016). Individu yang menyalahgunakan dadah akan menjadi ketagih dan bakal bergantung hidup kepadanya. Jenis dadah seperti kokain, ganja, heroin, syabu dan "*ecstasy*" yang diambil mampu memberi kesan yang tersendiri.

### 2.8.1 Dadah Opiat dan Opiat Sintetik

Opiat adalah jenis dadah yang diproses daripada pokok popi lalu dijadikan kodein, candu, heroin dan morfin. Getah yang dikeluarkan daripada buah popi akan dikeringkan dan diproses menjadi dadah kumpulan opiat iaitu candu, morfin dan heroin. Opium juga turut dikenali sebagai narkotin iaitu sejenis bahan yang digunakan dalam bidang perubatan untuk mengurangkan ketagihan (AADK, 2006). Di negara Timur Tengah dan Asia agak mudah untuk mendapatkan ganja, candu, heroin, morfin dan kodein disebabkan oleh banyak penanaman pokok getah buah popi di kawasan tersebut (Charun, 2011).

Opiat sintetik pula merupakan bahan kimia yang dihasilkan menyerupai ciri-ciri opiat. Contoh opiat sintetik yang sering disalahgunakan adalah *Pethidine*. Antara kegunaan lain opiat sintetik ialah dalam perawatan dadah iaitu *Methadone*. Secara amnya, kegunaan opiat dalam kerja-kerja perubatan adalah untuk mengurangkan rasa sakit kerana ia bersifat menekan, memperlahankan atau menghalang fungsi saraf terutamanya saraf tunjang namun telah disalah guna oleh sesetengah pihak (Mohd Dzulkhairi, 2012).

Mengikut jenis dadah pula, dadah tradisional jenis heroin mencatatkan peratusan tertinggi dikesan bagi tempoh sepanjang tahun 2008 ini iaitu sebanyak 40.27% (4,974 orang). Manakala seramai 1,787 orang (14.47%) dikesan menggunakan dadah *Amphetamine-Type-Stimulants* (ATS), iaitu dadah sintetik terdiri daripada pil *ecstasy*, *methamphetamine* (syabu) dan *amphetamine* (Abdul et.al., 2009).

### 2.8.2 Dadah Kanabis

Kanabis berasal daripada sejenis pokok yang bernama Genus Kanabis. Pokok ini lazimnya ditanam di kawasan beriklim panas seperti Afrika, Mexico, Asia dan Timur Tengah. Antara dadah yang dikategorikan sebagai dadah Kanabis adalah ganja, marijuna, dagga dan takroari. Kekuatan dadah jenis kanabis ini pada kandungan THC (*Delta 9 Tetrahydrocannabinol*). Kanabis juga membawa maksud semua jenis dadah yang diperoleh daripada tumbuh-tumbuhan *cannabis sativa* mengandungi sekurang-kurangnya 421 jenis bahan kimia yang mana tetrahydrocannabinol (THC) merupakan bahan yang utama (AADK, 2016).

### 2.8.3 Dadah Depresen

Dadah kategori ini paling banyak didapati di dalam alkohol. Depresen biasanya akan memberi kesan kepada sistem saraf manusia. *Tranquilliser* dan *Barpitureate* juga adalah dadah jenis depresen yang mana *Tranquilleser* digunakan untuk mendatangkan ketenangan kepada pengguna serta mudah tidur. Manakala *Barpitureate* boleh menghilangkan kebimbangan dan tekanan, malah pengguna akan lebih yakin dan aktif daripada kebiasaannya.

Dadah dalam kategori depresen termasuk juga ubat-ubatan "*sedative*" dan "*tranquilizer*". Ia bertindak untuk menekan, memperlahankan atau menghentikan fungsi-fungsi saraf tunjang seterusnya mengakibatkan fungsi tubuh terhenti. Antara contoh depresen adalah *Eramin-5* dan *Rohypnol*.



#### 2.8.4 Dadah Stimulan

Dadah jenis ini merupakan dua kumpulan dadah yang terbesar iaitu Amfetamin dan Kokain dan Nikotin yang boleh didapati dalam tembakau manakala kafein yang boleh didapati di dalam kebanyakan kopi mahupun teh ini adalah jenis stimulan yang lazimnya digunakan dalam kehidupan seharian manusia. Dadah stimulan adalah jenis dadah yang merangsang sistem saraf pusat. Terdapat dua jenis stimulan iaitu *amfetamine-likes* dan kokain. Pengambilan dadah jenis stimulan membuatkan individu tersebut rasa bertenaga, berani, tidak mudah lemah, dan tidak mengantuk. Pengambilan berpanjangan menyebabkan gangguan perasaan dan tidak boleh tidur (Charun, 2011).

#### 2.8.5 Dadah Halusinogen

Dadah halusinogen (psikedelik) merupakan kumpulan dadah yang menyebabkan penggunaanya memberi tafsiran salah tentang sifat-sifat umum persekitaran luar. Dadah halusinogen terdiri daripada beberapa jenis dadah yang boleh diperolehi daripada sumber semula jadi atau daripada tindak balas kimia. Di antara dadah halusinogen semula jadi termasuklah ganja, dadah dari cendawan *Amantina* dan *Psilocybes*, biji pokok bunga kembang pagi (*Ipomoea Violacea*), kulat *Claviceps purpurea*, biji buah pala (*Myristica fragrans*) *Atropa belladonna* dan pokok kecubung (*Datura stramonium*).

Halusinogen juga merupakan kumpulan dadah yang mampu mengubah pencerapan deria terutamanya pandangan visual seseorang individu. Kebiasaannya pengguna akan memberi tafsiran salah dalam penggunaan deria bau dan rasa sehingga pengguna mendakwa melihat bunyi dan warna berbeza. Kesan halusinasi akibat penggunaan

dadah ini menyerupai tingkah laku orang gila yang hilang pertimbangan diri tetapi bersifat sementara dan akan hilang apabila kesan dadah ini telah pudar (Mohamed dan Razak, 1995).

#### **2.8.6 Feniletilamina**

Dadah kumpulan feniletilamina dapat memberikan kesan euforia, peningkatan mood, empati dan perubahan visual. Keadaan sebenar yang akan dialami oleh seseorang individu bergantung kepada dos yang diambil. Semakin tinggi dos yang diambil semakin tinggi tahap halusinasi berlaku pada individu tersebut. Sekiranya dos yang diambil rendah, fungsi otak akan kurang dirangsang dan penagih akan mengalami peningkatan terhadap keamatan warna dan tekstur. Apabila digunakan pertama kali atau jika dicemari dengan hasil sampingan toksik, pengguna biasanya akan mengalami kemurungan rasa bersalah dan pemikiran yang tidak menentu.

Kesan dari segi fisiologi yang dapat dikesan ialah dengan berlakunya peningkatan sel darah putih, peningkatan paras gula dalam darah, kemusnahan otot-otot dan peningkatan suhu badan. Kesan jangka panjang feniletilamina pula biasanya dapat dilihat pada penagih yang berpotensi mendapat penyakit psikosis dan memerlukan rawatan secara berterusan. Antara dadah dari terbitan jenis feniletilamina adalah *Ice*, *Ecstasy* dan Metilindioksiamfetamina atau lebih dikenali sebagai *Love Drug*.

Jadual 2.1

*Pecahan Penagih Mengikut Jenis Dadah Bagi Januari hingga Julai 2013*

<b>Jenis Dadah</b>	<b>Bilangan Penagih (orang)</b>
Heroin	2, 001
Morfin	1,419
Ganja	730
Methetamine	314
Pil Psikotropik	51
Pil Ecstasy	1
Amphetamine	1
Lain-lain	8

Sumber: Agensi Antidadah Kebangsaan (2013)

## **2.9 Sokongan Sosial**

Sokongan dari segi sosial merupakan salah satu elemen penting yang boleh mempengaruhi subjek yang mana mempunyai kehendak yang tinggi untuk berubah. Perkara ini sangat penting kerana dipercayai mampu memberikan motivasi yang tinggi.

### **2.9.1 Sokongan Kelompok Sosial**

Sokongan kelompok sosial juga membawa maksud pengalaman yang berkaitan penghargaan, perhatian dan kasih sayang (Gurung, 2006). Sokongan sosial mampu membawa kepada perkembangan positif dalam kalangan individu (Oswald dan Suss, 1994). Sokongan masyarakat dalam kajian ini melibatkan sokongan dan penerimaan daripada masyarakat sekitar seperti jiran, ketua kampung dan ahli jawatankuasa masjid. Hasil kajian ini dapat melihat masyarakat kini mempunyai kesedaran yang

tinggi terhadap golongan ini. Secara tidak langsung golongan ini telah mendapat peluang kedua daripada masyarakat sekeliling. Pengkaji melihat rata-rata subjek sangat menghargai peluang tersebut dengan menunjukkan tingkah laku yang baik.

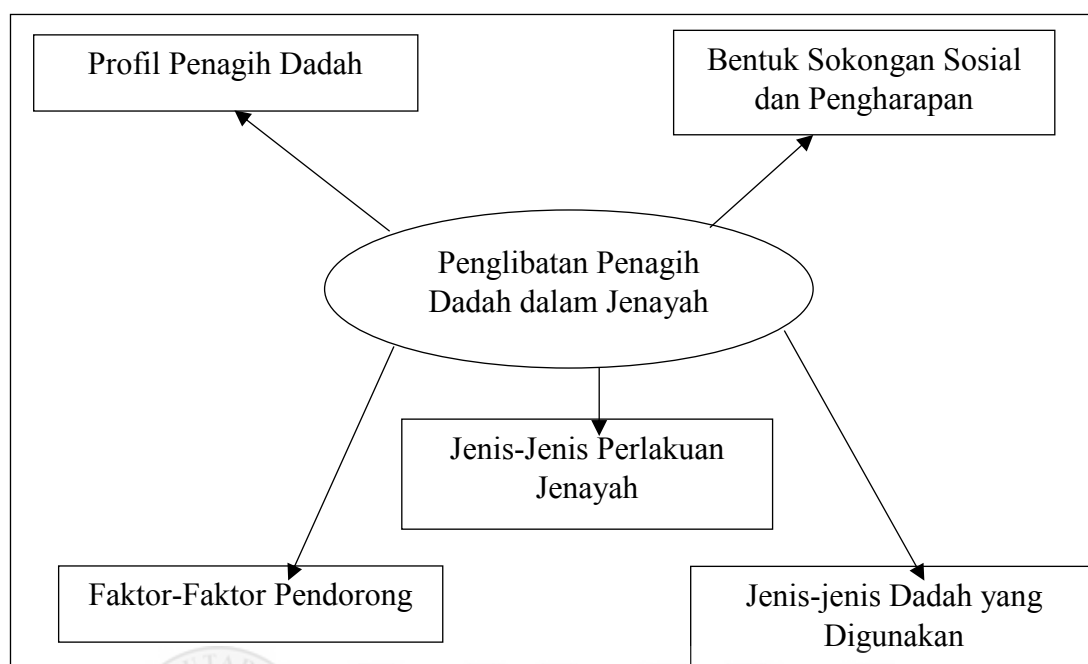
Hasil kajian ini memperlihatkan tujuh daripada sembilan subjek menerima sokongan daripada masyarakat sekeliling. Kenyataan ini berbeza dengan kajian oleh Ruhani, Abdullah dan Nor Ezdianie, (2013) menunjukkan bahawa 94% subjek bersetuju bahawa mereka menerima sokongan masyarakat pada tahap yang sederhana dan rendah. Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa ahli masyarakat kurang bersedia dalam memberikan sokongan kepada bekas penagih dadah untuk pulih daripada penagihan sekaligus menyokong kajian-kajian terdahulu.

Pengkaji berpendapat sikap atau layanan sebegini perlu dikikis dalam masyarakat kita bagi memastikan subjek dapat kembali menjalani kehidupan dan memberi sumbangan kepada masyarakat dan negara. Selain itu, masyarakat kita juga perlu menerima dan membimbing bekas penagih dadah terutamanya golongan belia ke pangkal jalan agar masa depan golongan belia ini tidak terus menyimpang dari laluan sebenar. Sikap masyarakat sememangnya memainkan peranan tersendiri terutamanya dalam proses pemulihan golongan bekas penagih ini daripada terus menagih semula.

## **2.10 Kerangka Kajian**

Kerangka kajian ini sangat penting kerana ia merupakan satu struktur yang menyatukan bahagian-bahagian dalam sesuatu kajian untuk membentuk satu keseluruhan (Nik Azis, 2003). Selain itu kerangka kajian ini penting sebagai sumber rujukan yang mana ada menyediakan konteks bagi meneliti permasalahan kajian dan

beberapa soalan yang menjadi fokus sesuatu kajian. Rajah 2.1 akan menerangkan dengan lebih terperinci mengenai kerangka kajian yang dimaksudkan.



Rajah 2.1. Kerangka Konsep Kajian

Kerangka kajian ini menunjukkan faktor penglibatan jenayah terbahagi kepada lima pecahan. Setiap satu pecahan tersebut mempunyai huraian tertentu. Pengkaji akan menghuraikan latar belakang responden melalui profil yang diperolehi oleh pihak PUSPEN dan AADK. Pelbagai jenis soalan diajukan kepada responden termasuklah soalan berbentuk peribadi. Faktor kedua yang dikaji adalah sebab dan punca responden terjebak dalam melakukan jenayah. Ianya melibatkan faktor dalaman dan juga faktor luaran seperti persekitaran dan juga masyarakat setempat. Kajian ini juga turut menghuraikan tentang jenis-jenis perlakuan jenayah yang dilakukan oleh subjek sama ada jenayah ringan mahupun berat.

Persoalan ini telah terjawab setelah temubual bersama responden dijalankan. Jenis dadah yang menjadi pilihan responden juga akan dikaji bagi melihat hubungannya dengan perlakuan jenayah yang telah dilakukan oleh responden. Kajian ini juga

melihat bentuk sokongan dan juga harapan yang diterima oleh responden. Ianya melibatkan harapan untuk berubah ataupun harapan untuk diterima oleh masyarakat setelah keluar dari pusat pemulihan mahupun pusat tahanan.

## **2.11 Kesimpulan**

Rumusan yang dapat dilakukan oleh pengkaji adalah seseorang individu yang terdorong untuk menggunakan dadah salah satunya adalah disebabkan perasaan ingin mencuba. Apabila mula merasa kepuasan dan kenikmatan menggunakan dadah, tingkah laku tersebut turut mendorong untuk dilakukan semula dan lazimnya akan menjadi sebahagian daripada rutin kehidupan mereka. Selain daripada kenikmatan dari aspek emosi, individu yang menggunakan dadah ini dapat melupakan masalah atau dilema yang dihadapi. Pengkaji juga berpendapat bahawa pengguna dadah ini akan melakukan apa sahaja bagi mendapatkan bekalan dadah termasuklah melakukan jenayah. Ini merupakan salah satu bentuk peneguhan kepada pengguna dadah.

## **BAB TIGA**

### **METODOLOGI KAJIAN**

#### **3.1 Pendahuluan**

Bab ini mengulas lebih lanjut mengenai kaedah ataupun cara yang digunakan dalam menjayakan kajian ini. Menurut Syed (2002), metodologi kajian adalah penting dalam usaha untuk membuat penganalisan data berdasarkan kepada kaedah saintifik dengan teknik yang sistematik dan formal. Perkara yang lebih penting adalah ianya bertujuan mencari jawapan kepada persoalan atau masalah. Lazimnya, metodologi kajian adalah paling penting untuk mendapat satu keputusan yang sahih dan boleh dipercayai.

Penyelidikan dalam kajian ini lebih memberi penekanan pada penyelidikan yang bersifat deskriptif, di mana pengkaji cuba mengumpulkan maklumat mengenai sesuatu tajuk. Ianya hanya bertujuan mendapatkan maklumat tanpa mengira sebab (Mohd Sheffie, 1995). Bab ini akan membincangkan tentang reka bentuk kajian yang dijalankan merangkumi populasi kajian, sampel kajian, prosedur kajian dan instrumen kajian yang berkaitan penagihan dadah yang terlibat dalam perlakuan jenayah.

#### **3.2 Reka Bentuk Kajian**

Reka bentuk kajian ialah pelan atau rancangan yang menerangkan cara atau kaedah data dikutip dan dianalisis. Dengan erti kata yang lain reka bentuk kajian adalah satu struktur dan strategi penyelidikan yang dirancang bagi memperoleh jawapan kepada masalah kajian di samping mengawal varian (Kerlinger, 1973). Menurut Huck, Cormier dan Bounda (1974) yang menyatakan bahawa reka bentuk kajian mempunyai

dua tujuan iaitu, pertama untuk membantu pengkaji menemukan jawapan kepada persoalan-persoalan kajian yang telah dibina dan yang keduanya adalah bagi mengawal sebarang kemungkinan akan wujudnya hipotesis saingan (*viral*) dan pembolehubah-pembolehubah luaran (*extraneous*) yang mungkin bersaing dengan pembolehubah bebas sebagai faktor penjelasan kepada sebab dan akibat.

Kajian ini menggunakan reka bentuk kajian kes yang menggunakan pendekatan kualitatif. Lazimnya, kajian kes ini telah memberi penekanan kepada ciri-ciri khusus yang dimiliki oleh komuniti, keluarga mahupun individu itu sendiri. Antara ciri-ciri khusus yang sangat dititik beratkan oleh pengkaji adalah subjek yang pernah menjalani kehidupan sebagai seorang penagih dadah dan mempunyai rekod jenayah.

Kajian ini telah dijalankan di Pusat Pemulihan Dadah Narkotik (PUSPEN) yang terdapat di Negeri Perlis. Pengkaji telah menemubual 25 subjek yang mempunyai latar belakang yang berbeza dan hanya sembilan subjek sahaja yang memenuhi keperluan pengkaji. Sesi temubual ini telah berlaku mengikut kesesuaian dan mencukupi keperluan kajian.

### **3.3 Subjek Kajian**

Dalam menjalankan kajian ini, pemilihan subjek sangat penting. Subjek kajian ini adalah diambil daripada golongan penagih dadah yang melibatkan diri dalam perlakuan jenayah. Pemilihan subjek adalah berdasarkan kepada kerelaan mereka untuk menyampaikan maklumat secara jujur dan telus. Menurut Alston dan Bowles (2003), Sampel atau subjek bagi kajian kualitatif lazimnya dipilih bertujuan untuk mencerminkan situasi yang diinginkan dan membincangkan sesuatu isu yang telah



ditetapkan dalam sesebuah kajian. Kajian ini menggunakan sembilan subjek yang mana terdiri daripada latar belakang yang berbeza.

### **3.4 Pemilihan Subjek Kajian**

Pemilihan sampel sebagai subjek adalah menggunakan kaedah *purposive sampling* iaitu ciri-ciri responden yang diperlukan untuk kajian ini telah ditetapkan. Saiz populasi yang besar di PUSPEN menyebabkan pengkaji perlu memilih subjek yang sesuai untuk dikaji. Pengkaji telah memilih subjek kajian berdasarkan tujuan kajian dilakukan. Dalam kes ini, subjek kajian adalah terdiri daripada penghuni yang menghisap dadah dan melakukan jenayah. Selain itu, subjek perlu menerima rawatan pemulihan melebihi dua tahun di mana-mana pusat pemulihan yang sedia ada ini.

Segala bentuk maklumat mengenai subjek diperolehi daripada pihak PUSPEN dan AADK yang mana subjek telah dihubungi atau dimaklumkan terlebih dahulu mengenai kajian ini. Setelah persetujuan dicapai, temujanji akan diatitkan bagi memudahkan urusan pengkaji untuk dijalankan temubual. Subjek kajian rata-ratanya masih dalam golongan belia. Fakta ini bertepatan dengan statistik yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia (2017) menunjukkan, jumlah belia di Malaysia yang berumur di antara 15 sehingga 29 tahun pada tahun 2016 adalah sebanyak 9.3 juta orang daripada keseluruhan 31.7 juta penduduk yang ada di Malaysia

Bilangan responden yang ditemu bual bukan menjadi isu dalam kajian kualitatif kerana tidak ada satu peraturan khusus boleh diguna bagi menentu saiz sampel yang temu bual (Mokmin,2017). Sebagai contoh, dalam kajian (Mokmin 2017; Forrest 2006 dan Ismail,2008) masing-masing menemubual 15, 10 dan 3 orang responden. Manakala,

Kajian yang dilakukan oleh Yahya et.al (2009) telah memilih 300 orang subjek yang terlibat dengan dadah untuk membantu kajian beliau. Kajian Mohd. Ibrani Shahrinin Adam Assim, Mohamad Fauzi Abd. Latib & Mohd. Roslan (2011) menggunakan sepuluh responden dalam mengkaji permasalahan serta artibusi sosial berkaitan pengulangan penagihan dadah dalam kalangan banduan belia di Penjara Pulau Pinang.

Oleh itu, menentu saiz sampel responden bukan satu keperluan yang khusus kerana tujuan utama kajian yang berbentuk kualitatif adalah memahami isi kandungan kajian tersebut (Mokmin, 2017). Pengkaji telah memilih sembilan subjek daripada jumlah keseluruhan iaitu sebanyak 43 subjek yang telah direkodkan pada tahun 2013 bagi PUSPEN Negeri Perlis (AADK, 2013). Walaupun hanya sembilan orang subjek telah dipilih dalam kajian ini tetapi pengkaji menjangkakan ianya cukup untuk memberikan maklumat yang terperinci dan mendalam.

Kesemua subjek yang dipilih adalah berbangsa Melayu yang mana mengikut perangkaan yang dikeluarkan oleh pihak AADK pada tahun 2013 sebanyak 6,657 orang Melayu yang terlibat dalam penggunaan dadah dari jumlah keseluruhan sebanyak 7,078 orang. Dari aspek jantina pula, pengkaji memilih subjek lelaki kesemuanya memandangkan terdapat 7,864 penghuni PUSPEN telah berdaftar di seluruh Malaysia pada tahun 2013, sebanyak 7,721 penghuni adalah lelaki berbanding hanya 143 penghuni membabitkan wanita pada tahun yang sama.

Oleh itu, pengkaji merasakan sembilan subjek sudah mencukupi bagi mendapatkan maklumat seperti yang diperlukan dalam mencapai matlamat kajian ini. Selain daripada kriteria tersebut, responden yang dipilih perlu memahami bahasa melayu

dengan baik sama ada dalam bentuk tulisan mahupun lisan. Perkara ini penting supaya subjek faham dan jelas dengan matlamat yang ingin dicapai dalam kajian ini. Antara tujuan lain adalah bagi mengelak sebarang gangguan yang boleh mempengaruhi subjek dalam memberikan jawapan yang tepat dan benar. Subjek yang dipilih itu juga diyakini mempunyai ciri-ciri kewakilan (*representativeness*) yang terdapat pada 43 orang subjek yang lain.

Melalui jumlah dapatan ini, pengkaji membuat andaian bahawa mungkin lebih ramai penagih dadah lelaki yang terlibat dengan jenayah berbanding penagih dadah perempuan. Dalam kajian ini pengkaji memilih untuk mengambil lima sehingga sepuluh orang subjek yang mempunyai latar belakang atau mempunyai rekod jenayah sama ada membabitkan jenayah dadah ataupun jenayah yang lain. Walaupun kajian Terdapat interaksi yang jelas di antara pemilihan responden yang ditemu bual dengan

### **3.5 Lokasi Kajian**

Pemilihan lokasi ini dilakukan hasil perbincangan yang dilakukan oleh pegawai yang bertugas di PUSPEN Bukit Cabang, Perlis. Lokasi ini juga dipilih kerana mempunyai bilangan subjek yang mencukupi dan pengkaji lebih mudah untuk mendapatkan data berikutan semua subjek yang diperlukan berada di tempat yang sama. Selain itu, program ataupun aktiviti yang menjurus kepada pencegahan dan pendidikan dadah di negeri ini adalah berkurangan. Hal ini berlaku disebabkan negeri Perlis kekurangan persatuan atau pertubuhan badan bukan kerajaan serta para sukarelawan yang sanggup membantu.

### **3.6 Prosedur Kajian**

Kaedah analisis yang digunakan dalam menjalankan kajian adalah berbentuk kaedah kualitatif iaitu secara temubual. Kaedah kualitatif ini dipilih kerana lazminya kaedah kualitatif ini adalah kajian yng melibatkan interaksi dengan manusia dengan cuba memahami hubungan dan penglibatan manusia terhadap sesuatu perkara yang mereka lakukan (Siti,2017).

Kaedah kualitatif mempunyai kualiti tidak dapat dinafikan kerana mempunyai perkataan konkrit lebih daripada satu dan dengan jelas lebih meyakinkan pembaca daripada dapatan yang bernombor. Kenyataan ini disokong oleh Siti (2017) yang menyatakan penyelidikan kualitatif cenderung untuk menghasilkan data yang sarat dengan informasi tetapi sangat kompleks kerana pengkajilah yang akan mentafsirkan data tersebut menurut pemahaman pembacaannya dari kajian literatur yang dibuat pada peringkat awal dan hasil kajian jenis ini lebih memberi fokus kepada pemahaman dan penerangan secara jelas serta mendalam pembacaannya terhadap sesuatu fenomena yang dikaji, bukan berdasarkan kepada pengiraan atau ukuran.

Menurut Yin (2003) bagi mendapatkan sumber maklumat terpenting dalam kajian kes ialah melibatkan kaedah temubual. Menurutnya lagi, terdapat banyak faedah menjalankan temu bual secara individu bagi mendapatkan maklumat yang lebih tepat(Yin, 2003). Data kualitatif boleh memberikan kupasan yang lebih jelas dan menunjukkan aliran kronologi yang lebih berkesan (Yin, 2003).

Kaedah ini memerlukan masa 60 minit atau lebih untuk proses temu bual (Miles dan Huberman, 1994). Ianya lebih berstruktur dan soalan-soalan yang dikemukakan juga

mestilah berdasarkan situasi dan bentuk maklumat yang diperolehi oleh pengkaji semasa temu bual dijalankan. Maka kajian ini menggunakan pendekatan tematik yang mana dirasakan sesuai dengan hasil kutipan data yang diperolehi. Menurut kamus Dewan Bahasa dan Pustaka(1994) tema bermaksud subjek yang menjadi dasar sesuatu perbincangan, wacana, cerita dan sebagainya.

Tematik adalah hasil gabungan idea yang diletakkan dalam satu topik atau subtopik yang baru. Menurut Imaaduddin (2006) analisis tematik ialah pendekatan analisis bercirikan tema-tema tertentu. Dalam kajian ini, pengkaji telah menerima bantuan daripada Pembimbing Rakan Sebaya (PRS) daripada AADK yang mana merupakan medium atau orang tengah yang menghubungkan antara pengkaji dan juga subjek yang lain.

Perkara ini dilihat sangat membantu memandangkan golongan penagih dadah ini biasanya bergerak dalam kumpulan atau entiti mereka sendiri, serta memerlukan rakan sebaya atau rakan sekelompok untuk melibatkan mereka sebagai subjek. Penyertaan secara langsung ahli kelompok devian telah membantu pengkaji memahami dengan lebih komprehensif terhadap dimensi tingkah laku penagih dadah dalam perlakuan jenayah.

Kajian ini juga melibatkan data atau sumber sekunder bagi memperlihatkan penglibatan penagih dadah dalam perlakuan jenayah. Analisis kandungan diaplikasikan bagi tujuan memantapkan lagi kajian yang dijalankan. Menurut Mohd Majid (2004), penganalisan dokumen merupakan satu cara atau kaedah penyelidikan yang mempunyai matlamat bagi mencari jawapan terhadap sesuatu fenomena yang

berlaku berdasarkan kepada maklumat-maklumat yang berkaitan dan ianya bergantung kepada kebolehan pengkaji dalam memilih dan menganalisis dokumen yang sahih dan sesuai.

### **3.7 Prosedur Pengumpulan Data**

Pengkaji memilih untuk mengumpul data dengan menggunakan kaedah temubual. Kebiasaannya temubual secara mendalam telah digunakan dalam penyelidikan bagi mengumpul data-data yang relaven daripada subjek tentang tajuk kajian yang dikaji. Temubual bersama subjek telah diadakan dengan kebenaran pihak PUSPEN dan AADK. Fungsi temubual ini adalah untuk mengukuhkan apa yang diperoleh dalam pemerhatian. Setiap kali temubual telah mengambil masa sekitar 60-90 minit dan dikendalikan secara perseorangan. Namun aspek keselamatan pengkaji masih dititik beratkan.

Tempat temubual telah dijalankan di Pusat Pemulihan seperti di PUSPEN. Pemilihan lokasi ini dibuat setelah mengambil kira keselesaan subjek, keselamatan pengkaji serta kesesuaian tempat untuk menjalankan temubual tersebut. Mereka juga dibenarkan untuk menukar tempat atau masa mengikut kesesuaian jadual mereka, namun masih di bawah pemantauan pihak PUSPEN. Pengkaji telah mendapatkan persetujuan daripada pihak PUSPEN bahawa persetujuan daripada subjek adalah berbentuk lisan sahaja. Ini bermakna sekiranya subjek tidak bersetuju untuk ditemubual, mereka boleh menyatakan hasyrat mereka sebelum sesi temubual dijalankan. Garis panduan soalan yang bakal ditanya kepada subjek juga telah melepasi semakan daripada pegawai PISPEN dan AADK yang bertugas pada ketika itu.

Ini adalah autonomi yang dialami oleh peserta kajian, sebagaimana telah disarankan oleh Bond (2000) semasa menjalankan penyelidikan berbentuk kualitatif. Antara kelebihan menggunakan kaedah temubual secara bersemuka ini adalah pengkaji boleh mendapatkan maklumat yang ingin diperoleh dengan lebih lengkap. Kenyataan ini turut disokong oleh Siti (2017) yang menyatakan kajian berbentuk kualitatif ini adalah di induktif dari interaksi secara semula jadi dan biasanya akan terhasil beberapa penemuan yang baru dan tidak dijangka berdasarkan bukti yang dikumpul berserta penjelasan sebab yang dinamik. Selain itu, ia juga digunakan untuk mendapatkan maklumat yang lebih mendalam dan tidak mungkin dapat diperoleh dengan kaedah lain seperti pemerhatian dan soal selidik (Sidek, 2002).

Melalui kaedah ini juga pengkaji telah dapat menjalin dan mengeratkan hubungan dengan subjek dan secara tidak langsung mendapatkan kepercayaan mereka dan maklumat yang sah. Perkara yang paling penting dalam kajian ini adalah subjek menceritakan pengalaman sebenar yang pernah dilalui dan desakan yang diterima untuk melakukan jenayah. Sesi temubual bersama subjek ini telah berlangsung selama satu jam sehingga satu jam setengah. Namun demikian, sesetengah sesi ditangguhkan oleh permintaan daripada subjek.

Menurut Rudestam dan Newton (2001) adalah lebih baik sekiranya pengkaji kualitatif menyediakan beberapa soalan yang dirangka dengan baik terlebih dahulu, dan mengubah soalan-soalan tersebut mengikut kesesuaian ketika sesi temubual dijalankan. Beberapa bentuk soalan telah dibina oleh pengkaji yang mana ia berasaskan daripada kajian lepas. Walaubagaimanapun, pengkaji tidak terikat dengan soalan yang telah dibina atau disediakan. Ini bermakna pengkaji memberi peluang dan

kebebasan kepada subjek untuk menyatakan pendapat dan pengalaman yang telah dilalui sebelum menerima rawatan dan pemulihan.

Dapatan data ini telah dianalisis oleh pengkaji bagi melihat dan mendapatkan perkara-perkara penting dan signifikan kepada matlamat kajian. Dalam erti kata yang lain, pengkaji tidak terikat dengan soalan dan berusaha mendapatkan data yang diperlukan dalam kajian berdasarkan temubual bersama subjek. Kaedah ini juga dilihat sangat bagus untuk membuat semakan dengan cara memastikan keberkesanan komunikasi antara pengkaji dan subjek. Kenyataan ini turut disokong oleh Yin (2003) yang mana beliau menyatakan bahawa teknik temu bual boleh merupakan survei jawapan terbuka yang mana soalan yang dibentuk adalah terbuka kepada jawapan yang tidak disediakan dan ianya bertujuan bagi mendapatkan pandangan dan perbincangan subjek terlibat.

Pada peringkat permulaan, pengkaji telah mengemukakan beberapa soalan berbentuk membina *rapport* atau hubungan dengan subjek. Perkara ini sangat penting bagi mewujudkan kepercayaan dalam diri subjek terhadap pengkaji. Selain itu, dapatan kajian ini telah menyentuh isu peribadi dan cara hidup subjek yang merupakan individu yang perlu meneruskan hidup tanpa kecaman daripada mana-mana pihak. Bahagian permulaan ini merupakan peringkat yang paling asas. Peringkat kedua lebih memberi fokus kepada soalan kajian. Pengkaji telah bertanyakan beberapa soalan bagi mengesahkan dapatan yang diperlukan terutamanya berkaitan dengan latar belakang subjek kepada pegawai yang bertugas. Manakala peringkat seterusnya menjurus kepada kesimpulan dan penutup.



### 3.8 Instrumen Kajian

Dalam menjayakan kajian ini, pengkaji telah menjalinkan kerjasama dengan beberapa pihak termasuklah pihak AADK dan PUSPEN. Namun demikian di dalam sesebuah kajian, kemahiran pengkaji dalam aspek pengumpulan dan analisis data sangat penting. Pengkaji telah memilih rekabentuk kajian jenis kaedah pelbagai (*multi-method*) iaitu data yang dikutip melalui temu bual dan pemerhatian. Kaedah pelbagai ini melibatkan penggunaan data atau bukti lebih dari satu kaedah tetapi dari jenis kumpulan data yang sama (Siti, 2017).

Kaedah pemerhatian yang digunakan ialah pemerhatian turut serta. Kaedah Pemerhatian ini penting di dalam sesebuah kajian. Sebelum atau semasa temubual dijalankan, pengkaji melakukan pemerhatian kepada tingkah laku dan reaksi muka yang ditonjolkan oleh subjek. Kaedah pemerhatian juga merupakan kaedah yang terbaik untuk mengumpul data asal '*first hand encounter*' bagi isu yang ingin dikaji (Merriam, 2002).

Kaedah ini digunakan untuk mengenal pasti sama ada penceritaan dan tingkah laku yang ditonjolkan benar-benar berlaku ataupun sebaliknya. Walaupun pengkaji mengikuti tingkah laku subjek, pengkaji tidak mudah mempengaruhi peserta kajian ke arah perlakuan tertentu. Dengan penghayatan tersebut, pengkaji mempunyai persepsi yang meluas dan tepat mengenai maklumat yang dikumpul (Mohd. Majid, 2000).

Menurut Zamri Mohamad dan Nor Razah Lim (2011), borang bimbingan aras soalan digunakan bagi tujuan ini dibina oleh pengkaji setelah membuat rujukan yang selengkapnya. Beberapa senarai semak membolehkan penyelidik memfokus dan

merekodkan tingkah laku terhadap subjek yang diperlukan sahaja. Soalan-soalan yang direka ini telah mendapat kelulusan dariada pegawai PUSPEN dan AADK yang bertugas.

Antara panduan temubual yang telah pengkaji sediakan sebelum temu bual dijalankan bersama subjek adalah:

1. Boleh anda ceritakan sedikit tentang latar belakang hidup anda?
2. Bagaimana anda boleh ditempatkan di PUSPEN?
3. Bagaimana anda boleh terlibat dengan dadah?
4. Apakah jenis dadah yang menjadi pilihan anda?
5. Apakah kesalahan atau jenayah yang anda telah lakukan sebelum ini?
6. Apa yang membuatkan anda ingin melakukan jenayah tersebut?
7. Siapa yang mendorong anda untuk melakukan jenayah tersebut?
8. Siapakah yang banyak memberi semangat dan sokongan kepada anda selama ini?

Kaedah yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk temubual. Temubual bukanlah satu kaedah semulajadi untuk mengumpul data tetapi ia merupakan interaksi yang aktif antara dua orang atau lebih yang mana seterusnya mendorong kepada satu keputusan yang dirunding dan berdasarkan konteks (Silverman, 1993).

Beberapa soalan telah dicipta oleh pengkaji bagi menjawab kesemua keperluan objektif kajian. Soalan-soalan kajian lebih bersifat reflektif dan memenuhi keperluan kajian. Sebagai contoh pengkaji bertanyakan perihal pembabitan awal subjek dalam kegiatan dadah dan jenayah. Pengkaji juga turut bertanyakan tentang sokongan yang diterima oleh keluarga dan masyarakat setempat.

Temubual yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk temubual semi struktur yang mana pengkaji bertanyakan soalan formal yang telah dibina tetapi pengkaji juga bebas bertanyakan soalan lain mengikut keperluan dan kesesuaian semasa. Robson (2002) menyatakan semi struktur adalah salah satu bentuk temu bual yang mana telah ditentukan soalnya tetapi ayat dan jenis susunan boleh diubah suai serta ada soalan yang boleh diabaikan atau ditambah semasa temu bual dijalankan.

Selain itu, pengkaji juga memberi kebebasan sepenuhnya untuk subjek menjawab soalan mengikut laras yang mereka kehendaki. Kenyataan ini turut disokong oleh Tuckman (1978) dan Patton (1980) yang menyatakan bahawa instrumen berbentuk temubual merupakan satu kaedah yang paling berkesan dalam mendapatkan maklumat yang terperinci daripada subjek kerana ianya dapat memberi gambaran sebenar dan memahami masalah daripada subjek.

Dalam erti kata lain, melalui temubual secara bersemuka ini telah membolehkan pengkaji melihat dunia dadah dan jenayah ini daripada kaca mata mereka. Mahmood Nazar (1995) menjelaskan kaedah peninjauan menggunakan cara pemerhatian dan temuduga penyelidik haruslah seorang penemuduga yang berpengalaman, sekiranya temuduga digunakan sebagai medium kajian. Kaedah ini bersesuaian untuk mendapatkan maklumat daripada subjek kajian dengan lebih terperinci dalam melihat faktor biologi, faktor hubungan interpersonal, dan faktor trauma psikologi.

### **3.8.1 Persedian dan Ketahanan Mental**

Cabaran utama yang di alami oleh pengkaji adalah ketika sesi temu bual yang dijalankan bersama subjek. Lazimnya, pada sesi temu bual kali pertama pembinaan *rapport* subjek berasa kekok dan tidak selesa berhadapan dengan pengkaji. Keadaan ini menuntut banyak kesabaran daripada pengkaji yang mana pengkaji perlu melayan rentak atau kerenah yang dipamerkan oleh subjek. Pengkaji juga perlu menerangkan bahawa temu bual yang dijalankan ini hanyalah bertujuan untuk menjayakan kajian ini.

Selain itu, pengkaji perlu membuat persediaan secara teoritikal di mana pembacaan awal perlu dilakukan bagi membantu pengkaji mendapatkan gambaran yang lebih jelas mengenai isu yang ingin dikaji. Maklumat yang diperolehi pengkaji juga penting bagi membina keyakinan diri apabila berhadapan dengan subjek. Oleh itu, pengkaji perlu kuat dari aspek mental supaya dapat berhadapan dengan cabaran tersebut.

### **3.8.2 Jaringan Kerjasama**

Jalanan kerjasama yang baik daripada pelbagai pihak amat penting bagi membantu pengkaji mendapatkan maklumat dengan lebih mudah dan tepat. Dalam kajian ini, pengkaji telah menghubungi beberapa pihak seperti PUSPEN dan Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) bagi mendapatkan subjek.

### **3.8.3 Isu Kerahsiaan**

Salah satu etika yang ditekankan dalam profesion kerja sosial adalah isu kerahsiaan. Maklumat yang diperolehi daripada subjek mahupun daripada pihak yang lain akan menjadi tanggungjawab kepada pengkaji untuk merahsiakan perkara tersebut. Perkara ini sangat penting bagi mengelak beberapa kejadian yang tidak diingini termasuklah

mendedahkan identiti subjek kepada umum. Pengkaji juga peka akan isu kerahsiaan ini dengan menjalankan sesi temubual tanpa kehadiran orang ketiga.

Dalam kajian ini pengkaji telah mendapatkan kebenaran daripada pihak PUSPEN dan pihak AADK Negeri Perlis untuk menemubual subjek. Sebelum sesi temubual dijalankan pengkaji telah memaklumkan secara lisan kepada subjek bahawa rakaman temubual yang bakal dijalankan adalah rahsia dan tidak akan mengaibkan mana-mana pihak. Secara keseluruhannya subjek memberi kerjasama yang baik setelah menjanjikan bahawa segala bentuk perbualan yang berlangsung tidak akan mendedahkan identiti mereka.

### **3.9 Analisis Data**

Secara amnya, semua data yang diperoleh telah dikumpul secara berperingkat. Pada peringkat permulaannya, data-data telah dikumpul sehingga pengkaji merasakan cukup dan berpuas hati untuk dianalisis. Segala bentuk kutipan data kajian ini dianalisis dengan menggunakan kaedah *thematic analysis* atau analisis tema. Ianya dirasakan sesuai kerana proses analisis data kualitatif yang melibatkan langkah-langkah seperti transkripsi, penyaringan data, pengkodan, penghasilan tema dan sub-tema serta paparan hasil (Boeije, 2010). Dalam kajian ini pengkaji telah mengeluarkan beberapa tema yang dirasakan sesuai seperti faktor rakan sebaya, persekitaran dan diri sendiri yang telah mempengaruhi subjek untuk melibatkan diri dalam dadah dan sekaligus melakukan jenayah bagi mendapatkan stok dadah. Selain itu, pemilihan dadah jenis heroin menjadi kegemaran utama bagi sebahagian daripada subjek. Perlakuan jenayah seperti mencuri, merompak dan juga membunuh merupakan subtopik yang telah diklasifikasikan oleh pengkaji sebagai satu tema.

Data dalam bentuk transkrip temu bual, catatan jurnal dan catatan pemerhatian boleh dipindahkan dalam bentuk *coding* atau cod (Nadarajan dan Vishalache,2014). Selain itu, melalui pengekodan hasil kutipan data yang diperoleh boleh disesuaikan dengan beberapa idea,tema ataupun kategori supaya mudah dikenal pasti. Kenyataan ini disokong oleh Corbin dan Strauss (2008) pengekodan (*open coding, axial coding dan selective coding*) merupakan cara untuk menyusun dan memecahkan data kepada kategori yang mudah.

Melalui data yang dikumpul, pengkaji telah menganalisis berdasarkan kepada persoalan kajian. Pengkaji juga telah menulis tanpa mengubah apa-apa perkataan atau dialek yang telah diutarakan oleh subjek. Namun demikian semua jenis pengekodan data yang diperoleh daripada subjek telah diambil kira hak kerahsiaan dan persetujuan daripada setiap seorang subjek tersebut. Persetujuan yang dilakukan oleh subjek telah dilakukan secara lisan dan mendapat kebenaran daripada pihak pegawai PUSPEN dan AADK yang bertugas ketika sesi dijalankan.

### **3.10 Kesimpulan**

Secara amnya, bab ini membincangkan berkenaan dengan kaedah kajian yang digunakan oleh pengkaji. Kajian ini adalah berbentuk kualitatif iaitu temubual. Seterusnya bab ini membincangkan tentang pengumpulan data dan analisa terhadap data yang diperolehi. Elemen-elemen tersebut merupakan pelengkap kepada proses penyelidikan ini.

## **BAB EMPAT**

### **HASIL KAJIAN**

#### **4.1 Pendahuluan**

Bab ini akan menghuraikan penemuan kajian berkaitan latar belakang subjek dan maklumat biografi dinyatakan secara mendalam. Dalam hasil kajian ini juga membincangkan hasil daripada kajian yang telah dijalankan. Hasil perbincangan ini menjawab objektif kajian yang telah dinyatakan. Subjek kajian merupakan penagih dadah yang mempunyai rekod jenayah. Subjek memberi kerjasama dengan sangat baik serta rela berkongsi pengalaman dan bercerita tentang sejarah dan aktiviti yang dilakukan.

Kerjasama yang diberikan telah membantu memudahkan aktiviti temubual dijalankan dengan mesra dan aman. Melalui temubual ini juga pengkaji telah menemui beberapa tema baru yang dirasakan sesuai untuk dikupas bersama dalam bab ini. Pengkaji telah menemubual 15 orang subjek secara keseluruhannya, namun hanya sembilan daripadanya terlibat dengan jenayah. Kesemua subjek ini telah melalui fasa pemulihan. Dalam erti kata yang lain mereka pernah mendapatkan rawatan pemulihan di mana-mana agensi dan lazimnya adalah Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK).

Pengkaji telah menemubual sebanyak sembilan orang subjek yang telah menepati ciri-ciri yang diperlukan. Antara ciri-ciri yang diperluan oleh pengkaji adalah, subjek perlu menerima rawatan sekurang-kurangnya dua tahun dan melakukan jenayah ketika berada dalam pengaruh dadah. Kesemua subjek yang telah ditemubual ini tinggal di kawasan yang telah dipilih oleh pengkaji iaitu di sekitar Negeri Perlis. Antara lokasi

yang digunakan bagi menjalankan temubual ini adalah di pejabat AADK Negeri Perlis dan juga di tempat-tempat kerja subjek. Masa yang diambil bagi menyelesaikan sesi temubual bagi kesemua subjek adalah sekitar awal bulan Oktober 2015 sehingga Februari 2016. Secara keseluruhannya, subjek dilihat menjawab semua soalan daripada pengkaji.

Walaupun ada yang kelihatan tidak berminat pada awalnya, namun setelah diberikan galakan dan soalan-soalan yang berbentuk lebih terbuka subjek menunjukkan reaksi yang lebih positif. Antara yang lebih menarik adalah ada di antara subjek ini dilihat sangat teruja dan juga terharu apabila mendapati masih ada orang muda yang masih berminat untuk mendekati dan memahami kehendak mereka. Sebelum temubual dijalankan, subjek telah dimaklumkan bahawa identiti mereka akan dirahsiakan.

Perkara ini penting bagi melindungi mereka dari sebarang bentuk permasalahan yang mungkin akan timbul di kemudian hari. Selain itu, ia juga penting bagi membina keyakinan subjek terhadap pengkaji. Matlamat temubual ini dijalankan turut dijelaskan oleh pengkaji yang mana ianya bukan tujuan untuk dikomersialkan tetapi ia adalah bertujuan akademik semata-mata. Pengkaji percaya kualiti sesebuah penyelidikan bergantung kepada keaslian dan ketulenan sesebuah data itu diperolehi.

Pada peringkat permulaan, pengkaji telah berhubung dengan pegawai yang ditugaskan di AADK Negeri Perlis yang kemudiannya disalurkan kepada beberapa kakitangan yang bertugas pada ketika itu. Beberapa subjek turut ditemubual di pejabat AADK Negeri Perlis sendiri. Perjalanan kajian pengkaji dilihat lebih mudah yang mana pengkaji telah menerima bantuan daripada seorang subjek yang juga seorang



Pembimbing Rakan Sebaya (PRS) di AADK tersebut. Melalui PRS ini, pengkaji telah menemui beberapa lagi subjek yang telah pun bekerja dan tinggal bersama rakan-rakan yang senasib.

#### **4.2 Latar Belakang Kajian Kes**

Bertepatan dengan objektif kajian ini, pengkaji telah mengklasifikasikan tema latar belakang dan profil subjek mengikut beberapa bahagian. Ianya termasuklah sejarah lama subjek terlibat dengan dadah, umur, tempat tinggal, tahap pendidikan, sejarah perkahwinan, dan bilangan anak. Sejarah penglibatan subjek dengan perlakuan jenayah juga turut diterangkan oleh subjek sama ada berbentuk kekerasan ataupun melibatkan harta benda.

Sokongan sosial yang diterima oleh ahli keluarga dikupas oleh subjek. Perasaan ahli keluarga yang telah mengetahui status subjek yang terlibat dengan jenayah dan dadah turut dibincangkan dalam kajian ini. Dalam masa yang sama, pengkaji mengesan beberapa isu-isu sosial yang melibatkan masyarakat dan komuniti setempat.

#### **4.3 Latar Belakang Subjek Kajian**

##### **4.3.1 Subjek Pertama**

Subjek pertama dikenali sebagai Wan (bukan nama sebenar) berasal dari Yan, Kedah. Beragama Islam dan berbangsa Melayu. Subjek mendapat pendidikan sehingga tingkatan lima sahaja. Mempunyai tiga orang adik-beradik dan merupakan anak sulung dalam keluarganya. Berumur 27 tahun dan kini bekerja sebagai buruh binaan di kawasan pembinaan berhampiran tempat tinggalnya di Kangar, Perlis. Sebelum ini,

bekerja membantu keluarga yang mana ayah dan ibunya berniaga secara kecil-kecilan di pasar malam.

#### **4.3.2 Subjek Kedua**

Subjek kedua bernama Lan (bukan nama sebenar) berasal dari Kuala Lumpur. Merupakan anak tunggal dalam keluarga dan telah berkahwin serta mempunyai enam orang anak (empat lelaki dan dua perempuan). Namun subjek masih tidak mempunyai keberanian untuk bertemu isteri dan anak-anaknya yang kini menetap di Pulau Pinang.

Beliau turut menyatakan perasaan malu dan takut akan reaksi yang diterima apabila muncul di hadapan keluarganya semula. Walaupun beliau rindu kepada keluarganya namun beliau lebih selesa untuk tidak mencari dan bertemu dengan keluarganya kerana dikhuatiri akan menyusahkan mereka.

Subjek pernah bekerja sebagai tentera namun sudah diberhentikan di atas kesalahan memiliki dadah. Subjek kedua juga pernah dikenakan tindakan tatatertib dan telah dibicarakan di makamah tentera atas kesalahan yang sama. Subjek pernah beberapa kali menjalani rawatan pemulihan untuk membebaskan diri dari dunia dadah. Kini, subjek telah menjalani perniagaan sendiri iaitu menjual kebab dan memilih untuk menetap di Perlis.

#### **4.3.3 Subjek Ketiga**

Subjek ketiga dikenali dengan panggilan Din (bukan nama sebenar) berumur 45 tahun dan berasal dari Mata Ayer, Perlis. Ibu dan bapanya tidak lagi bekerja kerana terlalu uzur dan tidak mampu menguruskan diri sendiri. Kini mereka dijaga oleh Din yang kini juga bekerja sebagai pembantu kedai di sebuah gerai makanan. Subjek sudah berkahwin dan mempunyai tiga orang anak tetapi kini sudah bercerai. Beliau kini selesa menduda apabila ditanya oleh pengkaji sama ada masih berminat atau tidak untuk ingin mendirikan rumah tangga buat kali kedua.

#### **4.3.4 Subjek Keempat**

Subjek keempat bernama Ujang (bukan nama sebenar) berusia 49 tahun dan berasal dari Negeri Sembilan. Anak bongsu daripada tiga beradik. Beliau merupakan seorang pekerja kontrak di Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) di Beseri, Perlis. Beliau juga turut dilantik sebagai Pembimbing Rakan Sebaya (PRS) bagi membantu rakan-rakan yang senasib dengannya. Beliau telah mengambil keputusan untuk menetap di Perlis dan tidak mahu kembali ke tempat asal kerana dikhuatiri akan terpengaruh semula dengan kegiatan yang tidak sihat ini. Beliau kini menyewa bersama teman-teman yang ingin merawat dan memulihkan diri dari bahana dadah ini.

#### **4.3.5 Subjek Kelima**

Subjek kelima ialah Fauzi (bukan nama sebenar) berusia 45 tahun dan berasal dari Perlis. Subjek telah mendirikan rumah tangga hampir sembilan tahun dan dikurniakan empat orang anak iaitu tiga perempuan dan seorang lelaki. Anak pertama beliau berusia 16 tahun, manakala anak kedua berusia 12 tahun. Anak lelaki tunggal beliau berusia sembilan tahun manakala anak bongsu beliau kini berusia tiga tahun. Beliau

merupakan anak sulung daripada tiga adik-beradik. Ibu seorang pesara kerajaan manakala ayahnya bekerja sendiri. Beliau kini masih bersama dengan keluarga dan anak-anaknya.

#### **4.3.6 Subjek Keenam**

Subjek keenam ialah Izan (bukan nama sebenar) dilahirkan di Kluang, Johor. Berumur 38 tahun. Keluarganya kini menetap di Kemunting, Perak. Subjek telah berkahwin sebanyak dua kali. Isteri pertama kini berada di Klang, Selangor. Perkahwinan pertama beliau dikurniakan dua cahaya mata yang kini berusia 14 tahun dan 12 tahun. Isteri kedua subjek menetap di Kuantan, Pahang. Beliau pernah ditangkap atas kesalahan mengedar dadah dan memiliki barang curi. Beliau kemudiannya ditempatkan di Pusat Pemulihan Dadah. Beliau turut menyatakan bahawa beliau telah berpisah dengan kedua-dua isterinya setelah ditangkap.

#### **4.3.7 Subjek Ketujuh**

Nama subjek ketujuh Azmi (bukan nama sebenar) berusia 39 tahun dan berasal dari Bukit Merah, Perak. Beliau merupakan anak keempat daripada lima adik-beradik beliau. Beliau kini menetap di Kangar, Perlis. Beliau memiliki sijil dalam bidang elektrik dan pernah bekerja di *Malaysia Airlines System* (MAS) sebagai Juruteknik. Beliau turut mengakui telah menghisap dadah ketika masih bekerja dengan MAS. Kini bekerja di sebuah kedai dan melakukan kerja-kerja *welding*. Selain itu, beliau turut melakukan kerja-kerja sampingan yang lain bagi menampung perbelanjaan harian beliau. Purata wang yang diperolehi dalam masa sehari adalah sekitar RM 20.00 sahaja.

#### 4.3.8 Subjek Kelapan

Subjek kelapan ingin dikenali sebagai Eimran (bukan nama sebenar) beliau berusia 40 tahun dan merupakan anak sulung dari lima adik-beradik. Beliau berasal dari Batu 17 Tunjang, Kedah. Subjek telah pun mendirikan rumah tangga dan mempunyai tiga orang cahaya mata. Namun beliau telah pun berpisah dengan isterinya dan hak penjagaan anak telah diberikan kepada isteri. Beliau kemudiannya membawa diri dan bekerja di Kuala Lumpur dalam tempoh lima tahun sebelum membuat keputusan berpindah ke Kangar, Perlis sehingga kini.

#### 4.3.9 Subjek Kesembilan

Subjek kesembilan mahu dikenali sebagai abang At (bukan nama sebenar) berusia 40 tahun dan berasal dari Kangar, Perlis. Beliau merupakan anak bongsu daripada sembilan adik-beradik dan masih belum berumah tangga. Beliau turut menjelaskan antara punca beliau masih bujang adalah disebabkan sikap dan penglibatan beliau dalam aktiviti tidak sihat seperti dadah ini. Kini beliau membantu rakan yang senasib dengannya menjual makanan segera seperti kebab pada waktu malam dan melakukan kerja-kerja kampung seperti memotong rumput di siang hari.

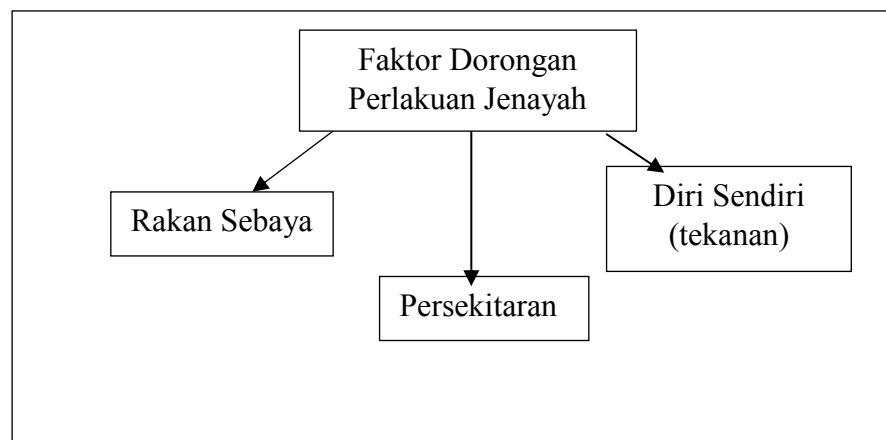
Jadual 4.1

*Maklumat Latar Belakang Subjek*

Subjek	Umur	Pekerjaan	Status	Kesalahan	Jenis jenayah
			Perkahwinan		
1	27	Buruh Binaan	Bujang	Seksyen 15 A (1)	Mengedar dadah
2	42	Peniaga (bekas tentera)	Duda	Seksyen 39 B dan Seksyen 39 A (2) Akta	Mengedar dadah

				Dadah Berbahaya 1952	
3	45	Pembantu Kedai makan	Duda	a) Seksyen 320 b) Seksyen 378 dan Seksyen 379	Mencederakan orang awam dan mengedar dadah
4	49	Pembimbing Rakan Sebaya (PRS)	Bujang	a) Seksyen 378 dan Seksyen 379	Mencuri dan mengedar dadah
5	45	Pembantu Am	Berkahwin	a) Seksyen 378 dan Seksyen 379	Mencuri
6	38	Peniaga	Duda (dua kali berkahwin)	Seksyen 382A, Seksyen 390	Mencuri merompak, menyamun dan mencederakan orang awam
7	39	Jurukimpal	Bujang	Seksyen 382A	Mencuri dan menyamun dan membunuh
8	40	Peniaga	Duda	Seksyen 39 B dan Seksyen 39 A (2)	Mengedar dadah
9	40	Peniaga	Bujang	Seksyen 378 dan Seksyen 379	Mencuri dan menyamun

#### 4.4 Faktor Dorongan Perlakuan Jenayah



Rajah 4.1. Faktor Dorongan Perlakuan Jenayah

Rajah 4.1 menunjukkan faktor dorongan yang menyebabkan subjek memilih untuk melakukan jenayah. Lebih daripada sebahagian subjek telah melakukan jenayah atas desakan atau tekanan diri yang dihadapi. Manakala dua subjek telah mengakui bahawa rakan sebaya mempunyai pengaruh yang kuat untuk mereka melakukan jenayah. Ianya juga termasuklah jenayah secara berkumpulan seperti merompak, meragut dan mencuri. Selebihnya subjek menyatakan faktor persekitaran seperti keadaan tempat tinggal dan juga keadaan keluarga yang menyebabkan mereka memilih untuk melakukan jenayah.

##### 4.4.1 Rakan Sebaya

Rakan sebaya merupakan dunia sosial tempat seseorang itu berkomunikasi. Melalui rakan sebayanya, seseorang itu mampu belajar tingkahlaku baru yang cuba diserap dan disesuaikan pula ke dalam personalitinya. Peranan rakan sebaya boleh mempengaruhi perubahan cara seseorang sama ada cara bercakap, bertingkahlaku mahupun berfikir. Oleh itu pemilihan rakan sebaya dan berkawan adalah sangat penting. Walau

bagaimanapun, berkawan boleh menjadi sesuatu yang memudaratkan jika tersalah pilih. Dalam kajian ini, dua subjek telah menyatakan bahawa mereka telah terpengaruh dengan rakan sebaya untuk menghisap dadah dan melakukan jenayah. Subjek menyatakan terpedaya dengan ajakan rakan yang berulang kali mengajaknya

Subjek turut membantu keluarganya berniaga secara kecil-kecilan untuk mendapatkan wang. Di samping itu juga, subjek turut mengedar dadah untuk pusingan modal bagi mendapatkan stok yang mencukupi. Subjek turut mengakui terjebak dalam kegiatan lumba haram dan pernah ditangkap beberapa kali di atas pelbagai kesalahan.

Walaupun pada mulanya, subjek ingin berubah namun sering gagal apabila bertemu dengan rakan-rakannya. Minum minuman beralkohol telah menjadi perkara biasa kepada seorang lagi subjek yang mana turut dipengaruhi oleh rakan sebaya. Subjek yang juga penjaga 'kawasan' di sesetengah tempat tertentu turut membuat urusan jual beli dadah bagi mendapatkan wang tambahan.

#### **4.4.2 Persekitaran**

Persekitaran yang sihat dan selamat sangat penting dalam pembesaran seseorang terutamanya bagi seorang remaja yang sedang meningkat dewasa. Faktor persekitaran boleh memberi pengaruh kepada proses pembentukan tingkah laku atau akhlak seseorang melalui pelbagai corak pembelajaran sosial seperti permodelan, maklum balas, dorongan dan halangan (Azhar 2006).

Dalam kajian ini, dua subjek bersetuju bahawa persekitaran tempat tinggal mereka banyak mendorong mereka untuk terjebak dalam aktiviti dadah dan jenayah ini. Salah



seorang subjek mengakui mula berjinak dengan dadah sejak daripada zaman persekolah lagi. Beliau turut menjelaskan persekitaran di mana tempat tinggal beliau turut menjadi penyebab. Kehidupan subjek bersama bapa saudaranya lebih terarah kepada aktiviti yang tidak sihat di mana dadah mudah didapati dan jadikan punca pendapatan beliau ketika itu.

Seorang lagi subjek terjebak dengan dadah disebabkan oleh keluarganya sendiri. Menurut beliau abang-abangnya yang mula memperkenalkan dadah kepadanya melalui perlakuan mereka sendiri. Subjek akui bahawa abang-abangnya sering berkhayal kesan daripada ketagihan.

Beliau turut terpengaruh dengan dadah melalui rakan dan juga persekitaran tempat tinggalnya. Menurut beliau, kebanyakan wang gaji yang diperolehinya akan dihabiskan untuk membeli dadah. Beliau akhirnya mengambil keputusan untuk pulang ke kampung dan bekerja di kilang dan bergiat lebih aktif dengan dadah bersama abang-abangnya. Beliau kemudiannya ditangkap dan diberi rawatan yang sewajarnya. Subjek menceritakan sekiranya beliau mendapat gaji hasil pekerjaannya yang pelbagai, dia akan membeli bekalan dadah. Namun jika sebaliknya, beliau akan mencuri dan menyamun.

#### **4.4.3 Diri Sendiri**

Faktor diri sendiri yang dimaksudkan dalam kajian ini adalah ingin mencuba sesuatu yang baru dan menjadi perhatian ramai. Sememangnya sifat manusia biasa yang sering mencuba perkara-perkara yang baru dan menarik untuk dinikmati. Namun setiap individu perlu memikirkan kesan dan akibat apabila mencuba perkara baru tersebut. Dalam kajian ini, sebanyak lima subjek telah terpengaruh dengan dadah akibat dari tekanan ke atas diri sendiri.

Rata-rata daripada mereka gagal menangani masalah yang dihadapi dengan baik. Mereka menerima tekanan daripada tanggungjawab yang terpaksa dipikul terhadap keluarga, tekanan di tempat kerja, tekanan menghadapi penyakit dan juga tekanan dari kesempitan duit untuk kelangsungan hidup.

Tekanan ini akan mendorong mereka cuba mengambil dadah kerana kononnya ingin mencari ketenangan jiwa. Mereka berpendapat bahawa pengambilan dadah dapat mengurangkan tekanan yang dihadapi oleh mereka dalam sekelip mata sahaja. Subjek akhirnya mengambil jalan mudah untuk melupakan permasalahan dengan mengambil jalan mudah yang akhirnya merosakkan diri sendiri

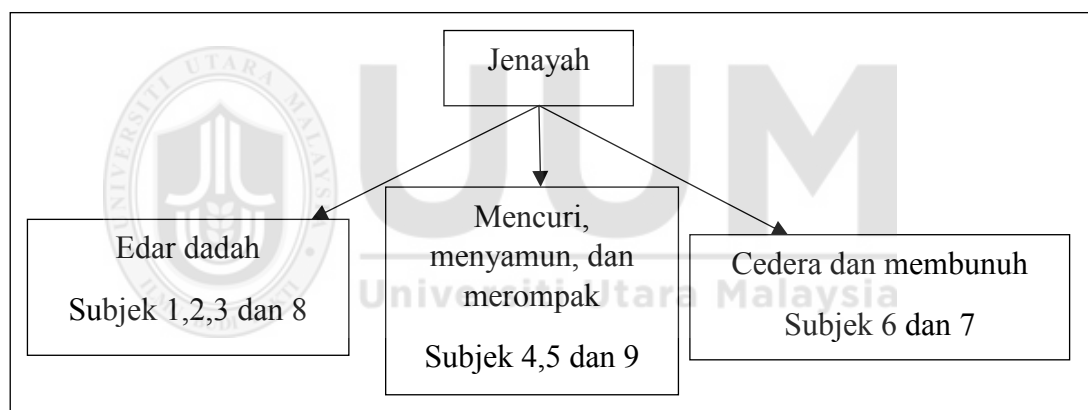
Kebanyakan subjek ini telah melibatkan diri dengan dadah ini sejak dari zaman persekolahan lagi. Akibat salah bergaul dengan rakan yang tidak bertanggungjawab mereka terus hanyut sehingga ke alam dewasa dan seterusnya berumah tangga. Subjek yang mana mengakui mula berjinak-jinak dengan menghisap rokok teruja apabila diberi peluang untuk mencuba dadah buat pertama kali. Rentetan itu, mereka mula ketagih dan menjadikan dadah sebagai medium utama untuk berseronok

Terdapat subjek yang menjadi aktif setelah mendirikan rumahtangga akibat gagal menguruskan rumahtangganya dengan baik. Rata-rata subjek mengakui tidak mempunyai kekuatan untuk menolak kenikmatan menghisap dadah. Antara punca yang dapat dikesan adalah subjek kekurangan ilmu dalam bidang agama dan sahsiah diri. Selain itu, kurang ilmu tentang bahaya dadah juga merupakan salah satu penyebab mereka mudah menjerumuskan diri ke arah yang negatif. Kepentingan ilmu dan kesedaran diri sangat penting kerana ia merupakan pelindung yang mana dapat melindungi diri kita daripada terlibat dengan penyalahgunaan dadah ini.

## 4.5 Analisis Data

### 4.5.1 Jenis-Jenis Perlakuan Jenayah

Hasil temubual daripada sembilan orang subjek didapati kesemua subjek terlibat dalam perlakuan jenayah. Jenayah yang dilakukan oleh mereka tidak berada di tahap yang ringan semata-mata. Terdapat subjek yang melakukan jenayah berat seperti merompak dan membunuh. Berdasarkan analisis yang telah dibuat terdapat beberapa jenis jenayah yang dilakukan oleh subjek dan telah diklasifikasikan mengikut beberapa kategori. Namun apa yang pasti setiap perlakuan jenayah ini dipengaruhi oleh kesan pengambilan dadah.



Rajah 4.2. Jenis Jenayah yang Dilakukan oleh Penagih Dadah

#### 4.5.1.1 Mengedar dadah

Tafsiran "Pengedaran Dadah" termasuklah semua perbuatan seperti mengilang, mengimport, mengeksport, menyimpan, menyembunyi, membeli, menjual, memberi, menerima, mengendalikan, mengangkut, membawa, menghantar, mengirim, mendapatkan dan membekal atau mengedar mana-mana dadah berbahaya (Akta Dadah Berbahaya, 2002). Seseorang itu adalah dianggap mengedar dadah sekiranya di dapati di dalam miliknya dadah dalam kuantiti yang tertentu. Antaranya adalah

memiliki dadah jenis heroin sebanyak 15 gram atau lebih, 1,000 gram candu masak atau lebih dan 200 gram ganja atau lebih.

Dalam kajian ini, empat daripada sembilan subjek telah melakukan jenayah mengedar dadah sebagai salah satu sumber untuk mendapatkan bekalan. Subjek pertama menyatakan pernah terbabit dalam perlakuan jenayah iaitu memiliki dan mengedar dadah. Subjek juga pernah terlibat dengan gejala merempit dan pernah menghadapi beberapa kemalangan jalan raya sebelum ini. Subjek juga pernah ditahan kerana memiliki dadah dan disabitkan kesalahan di bawah Seksyen 15 A (1).

Penyataan yang dibuat oleh subjek kedua sedikit berbeza yang mana subjek pernah menjadi pengedar dadah sebagai ganjaran untuk mendapatkan bekalan dadah bagi kegunaan dirinya sendiri. Beliau mengakui pernah menjadi *bonzer* (pengawal) di sebuah kelab di sekitar Kuala Lumpur setelah dibuang daripada berkhidmat sebagai tentera. Beliau turut mengakui bukan sahaja menjadi *bonzer* semata-mata tetapi juga turut mengambil upah sebagai penarik kereta secara sambilan.

#### Jadual 4.2

*Petikan temubual subjek yang terlibat dengan kegiatan mengedar dadah*

Subjek	Petikan
1	“Masa tu saya duk besa-besa curi-curi port moto ni, cam spare part moto sket-sket nak beli stok. Tapi tak cukup jugak, saya pi jumpa token kata nak jd supplier dia. Start dari tu saya duk bekai dadah kat member-member kampung. Kalau stok tak cukup pi la lawan race. Men syok-syok ja. Kalau menang dapat la buat modai beli stok baru pastu pi juai plak”.

- 2        “Saya juai kat budak-budak kelab ja. Duit masuk saya beli yg high lagi. besa la lagi high lagi kick”
- 3        “tauke saya la mula bagi ‘stok’, kalau tak saya ni jaga ‘kawasan’ saja. Saya nak duit lebih sama masa tu”
- 8        “family saya tak larat nak bagi duit dah kat saya, depa kesian kat saya tapi nak buat camna depa pun tak dak duit. Lama-lama tu saya mula ambik part time job edar dadah kecik-kecik ja”
- 

#### **4.5.1.2 Kegiatan Mencuri, Menyamun dan Merompak**

Jenayah kedua yang paling tinggi dalam kalangan subjek adalah mencuri. Rata-rata subjek yang ditemubual mengakui akan kesempitan wang menyebabkan mereka terpaksa mencuri bagi mendapatkan bekalan dadah. Bagi subjek keempat, beliau mengakui tidak pernah serik atau takut setelah mengalami kejadian di mana beliau pernah ditangkap dan dipukul oleh penduduk kampung tersebut. Tambahan beliau lagi, beliau tidak pernah masuk ke mana-mana pusat pemulihan tetapi beliau pernah masuk penjara Alor Star, Kedah dan penjara Sungai Buloh, Selangor sebanyak tiga kali.

Subjek kelima mengakui beliau turut melakukan jenayah yang sama iaitu mencuri. Mencuri yang di klasifikasikan oleh subjek ialah mencuri di dalam bangunan seperti bengkel atau Pasar Raya. Menurutnya, kegiatan mencuri memberikannya satu kepuasan dan keseronokkan apabila kegiatannya itu tidak dapat dikesan oleh sesiapa pun. Namun beliau pernah ditangkap tetapi dibebaskan setelah pemilik kedai tersebut berpuas hati.

Jadual 4.3

*Petikan temubual subjek yang melakukan jenayah mencuri, menyamun, dan merompak*

Subjek	Petikan
4	Sekolah dulu penah la curi duit mak,ayah kadang-kadang duit adik pun rembat. Depa taw kita duk ambik barang mana depa nak bagi duit. Last-last kena pi curi kot luaq plak la. Pernah sekali tu pi ngan member nk pi ciri longkang besi kat taman dekat kampung, duk nak angkat dah, orang nampak. Depa kepung pi kami, dan kena tabuh sket, pastu lari la.
5	“Selalunya saya ambik pencuci rambut, krim muka dan ubat gigi yang jenis mahai-mahai siket kat Pasar Raya. Lepas curi tu pi tolak kat kedai runcit dekat kampung. Lepas la siket tuk beli stok.pernah sekali. Pernah dulu kantoi ngan tokey, dia mintak bayar dua kali ganda harga barang. Mau tak dia tak mau lepas”
9	“Besa dulu ngan curi dulu buat kecik-kecik ja. Pastu member-member ajak pi samun kedai emas. Kita pun pi la. Masa tu dalam 4 orang pi, boleh la dekat RM 35,000.00. Lepas tu penah juga rompak owner gudang kelapa sawit dekat kampung dapat banyak jugak la duit time tu tapi tak ingat dah berapa”

#### 4.5.1.3 Mencederakan dan Membunuh

Pengkaji turut berminat untuk mengetahui jenis mangsa yang lazimnya menjadi pilihan subjek. Apabila ditanya kepada subjek keenam sama ada mangsa kebanyakannya adalah wanita atau lelaki, beliau menjawab bilangannya sama banyak. Baginya ketika itu, duit adalah segala-galanya dan beliau sanggup melakukan apa sahaja bagi mendapatkan wang termasuklah mencederakan orang yang cuba menghalang kegiatan haramnya itu.

Subjek turut memberitahu dia dipenjarakan atas kesalahan mencuri yang didakwa mengikut Seksyen 380 Kanun Keseksaan yang membawa hukuman penjara sehingga 10 tahun atau denda dan bagi kesalahan kali kedua atau yang kemudiannya hendaklah dihukum dengan penjara atau denda atau sebat. Subjek turut mengakui pernah ditangkap di atas kesalahan memiliki dadah.

Manakala subjek ketujuh menyatakan beliau menyatakan berasa sangat menyesal akan perbuatannya mencederakan dan membunuh itu. Subjek turut menceritakan bahawa beliau pernah ditangkap dan dipenjarakan. Beliau turut menceritakan bahawa beliau pernah dipenjara selama empat tahun dan dikenakan sebatan rotan sebanyak dua kali dibawah Seksyen 39 (B) dan kemudiannya ditukar kepada Seksyen 12 (2) setelah dadah tersebut ditapis.

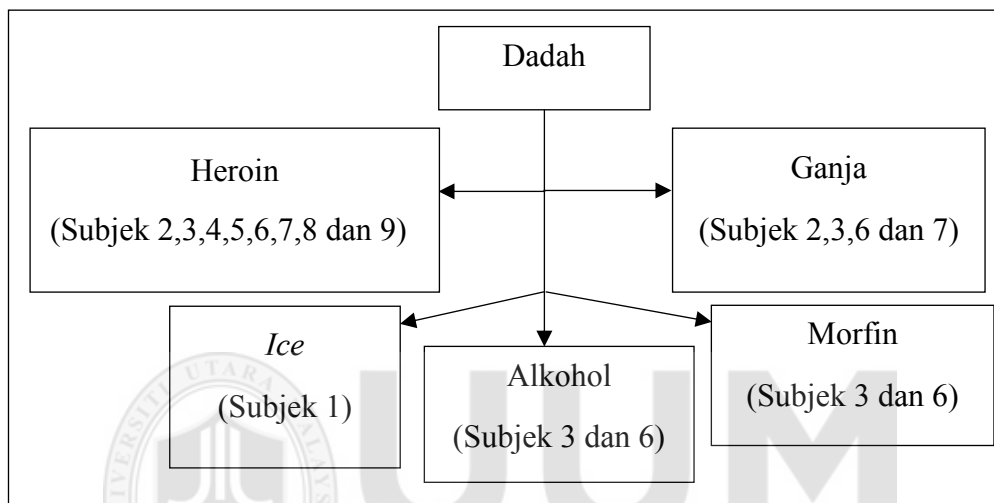
#### Jadual 4.4

*Petikan Temubual Subjek yang Melakukan Jenayah Mencederakan dan Membunuh*

Subjek	Petikan
6	“Jenayah yang paling teruk saya duk buat dulu, saya pernah samun orang dalam keta. Elok-elok depa masuk keta saja pi kat depa letak pisau kat leher. Depa bagi la pa depa ada. Kalau ada yang duk melawan memang kena la, time tu memang tak ingat pa dah la”
7	“Saya pernah pi rompak sebuah bank, tah macam mana da perempuan mengandung kat situ saya tertolak dia ka camna tah, dia jatuh. Saya terus lari keluar dari bank. Esok tu tengok kat paper, pompuan tu mati. Mau saya kena tangkap time tu, mesti kena cas gantung terus tu”

#### 4.6 Jenis Dadah yang Beri Pengaruh untuk Melakukan Jenayah

Hasil temubual bersama sembilan subjek mendapati bahawa dadah jenis heroin merupakan antara yang paling tinggi. Manakala yang keduanya adalah ganja dan yang ketiga tertinggi adalah dadah jenis *ice*.



Rajah 4.3. Carta Jenis-Jenis Dadah

##### 4.6.1 Heroin

Hampir kesemua subjek yang telah ditemubual mengakui bahawa mereka pernah memiliki dadah jenis heroin. Rata-rata daripada mereka menyatakan dadah jenis heroin ini memberi tenaga yang berlebihan dan mampu mendatangkan ketenangan dalam diri. Menurut mereka lagi, kesan daripada pengambilan heroin ini hanya akan dirasai dan berlarutan selama enam sehingga lapan jam.

Antara kesan yang paling ketara akibat pengambilan heroin adalah mereka menanggung penderitaan yang amat sangat hinggalah mereka sanggup melakukan apa sahaja untuk menghilangkan ketagihan atau gian tersebut termasuklah melakukan jenayah. Kesan dari sudut kesihatan adalah muka penagih akan menjadi merah dan



mata hitam akan mengecil serta hilang selera makan. Harga dadah jenis ini bernilai RM 30,900 sekilo bergantung kepada permintaan dan bekalan yang ada.

Jadual 4.5

*Pemilihan Dadah Jenis Heroin*

Subjek	Petikan
2	“ Saya lebih syok duk hisap Heroin dari jenis lain, bila saya hisap Heroin saya jadi seronok dan khayal.
3	“ saya ambik Heroin, Ganja, Moffin, gan Arak. tapi Heroin ni dia mai syok lagi saya jadi layan syahdu, dia mai seronok lain macam. Tu saya syok main gan Heroin. Badan pon jadi tak sakit”
4	“ Saya layan Heroin gan Ice. Heroin ni layan lagi dari Ice, dia lagi syok. Syok tang bila dia mai layan, rasa khayal duk dunia sendiri hilang gian apa. Tu layan. “
5	“ heroin ni lagi syok lagi layan saya hisap heroin ja yang power. Heroin ni syok layan dia tak tau nak habaq, dia bagi hilang sakit badan apa. Saya tak ambik hat lain dah bila duk syok barang ni ja.”
6	“ Heroin memang syok memang kick, sekali kena dia nak lagi sebab dia high jadi tenang”.
7	“heroin dia kit boleh high sampai puas, memang la saya ambil heroin gan ganja. Heroin dia memang kick tu saya sangkut heroin sangat”
8	“saya layan heroin sebab saya rasa lagi puas lagi layan. Layan heroin syok dia memang sakan. Badan saya pon tak da sakit saya jadi tak gian”
9	“saya tak layan hat lain saya layan Heroin ja. Hat ni mau kena memang tak boleh lawan hat lain, saya try hat lain tak jalan, kot mana pon kena dia juga baru feel dia mai, sampai lama- lama saya rasa bosan.”

#### 4.6.2 Ganja

Ganja berasal daripada marijuana kanabis merujuk kepada bahagian daun dan pucuk berbunga. Pokok kanabis dijadikan dalam bentuk blok atau sate dan ia menyerupai tembakau (AADK, 2015). Menurut beberapa orang subjek yang telah ditemubual, mereka menyatakan dengan menghisap ganja mereka akan terasa seperti berada di awang-awangan.

Keadaan itu mendatangkan perasaan yang seronok dan menyebabkan mereka mudah berhalusinasi selama hampir tiga jam bagi setiap dos yang diambil. Namun terdapat subjek yang mengambil ganja dalam dos yang berlebihan sehingga menyebabkan mereka hilang kawalan dan menjadi cemas. Keadaan ini dikatakan mereka mampu melakukan perkara yang tidak disedari dan berbahaya untuk diri sendiri termasuklah mencederakan diri sendiri.

Jadual 4.6

*Subjek yang terlibat dengan dadah jenis ganja*

Subjek	Petikan
2	Ganja pun saya hisap jugak tapi tak kick lagu heroin. Saya hisap main lagu tu ja.”
3	“saya mula tu ambik ganja dulu, lama – lama terjebak dengan hat lain pulak. Ganja ni layan dia kurang kick dari heroin.”
6	“ saya hisap ganja sat saja, layan dia tak syok saya tukar dadah lain pulak; ganja ni mula dia kita main dia layan lena lama tu dia jadi tak rasa apa. Lepas tu saya try ambik Morfin tapi kadang-kadang minum (arak) juga la bagi feel lagi”
7	“ saya mula- mula boleh kena dengan ganja. Layan dia memang syok tapi dia tak high lagu heroin. Lama tu saya tinggal Ganja saya layan Heroin saja”

#### 4.6.3 Ice

Dadah jenis *ice* merupakan dadah pilihan jenis ketiga yang menjadi pilihan subjek. Dadah yang dipanggil "*ice*" yang juga dikenali sebagai syabu, atau *meth* untuk singkatan kepada nama saintifik, *Methamphetamine*. Menurut subjek kesan keseronokan pengambilan *ice* ini kurang daripada mengambil dadah jenis heroin atau

Jadual 4.7

*Subjek yang terlibat dengan dadah jenis Ice*

Subjek	Petikan
1	"saya syok hisap Ice ja. Dadah lain saya tak layan. Saya mau kena dia syok lena sehari sehari tak da apa. Lena sampai kira tak sedar apa. Saya layan Ice saya jadi hilang tekanan dengan lena"

#### 4.6.4 Morfin

Morfin merupakan pilihan yang keempat yang menjadi pilihan subjek. Subjek ada menyatakan kesan morfin ini kurang kuat kesannya berbanding yang lain. Oleh itu, morfin bukan antara yang digemari oleh penagih.

Jadual 4.8

*Subjek yang terlibat dengan dadah jenis Morfin*

Subjek	Petikan
3	"Saya ni macam-macam jenis dadah saya try, morfin pon saya try ambil. Tapi tak lama sat saja sebab rasa syok dia tak feel"
6	"morfin ni saya layan tak layan saja bila mai saya rasa nk feel cara morfin saya ambil la. Mau dak saya kurang la sikit. Kick dia kurang la tapi mau nak layan tu bole la sebab dia bagi rasa tenang tak da masalah"

#### 4.6.5 Alkohol

Subjek yang terlibat secara serius dengan alkohol agak kurang iaitu hanya dua orang. Minuman beralkohol ini lazimnya mengandungi zat etanol dan mempunyai warna dan rasa yang berbeza-beza, bergantung kepada jenis bahan yang digunakan. Alkohol ini boleh didapati dalam banyak variasi termasuk bir, anggur, *brandy*, arak, wiski, dan lain-lain. Kesan daripada pengambilan alkohol ini juga berbeza mengikut ketahanan badan peminum.

Penggunaan alkohol ini sangat meluas di Malaysia kerana ianya sah dijual beli di sisi undang-undang dan sekali lagi ia memainkan peranan yang kukuh dalam hubungan dengan jenayah dan masalah sosial yang lain. Alkohol adalah satu faktor dalam 40% daripada semua jenayah kekerasan hari ini dan menurut Jabatan Kehakiman, 37% daripada hampir dua juta pesalah disabitkan kini di dalam penjara dilaporkan bahawa mereka sedang mabuk kesan daripada pengambilan alkohol sewaktu mereka ditangkap.

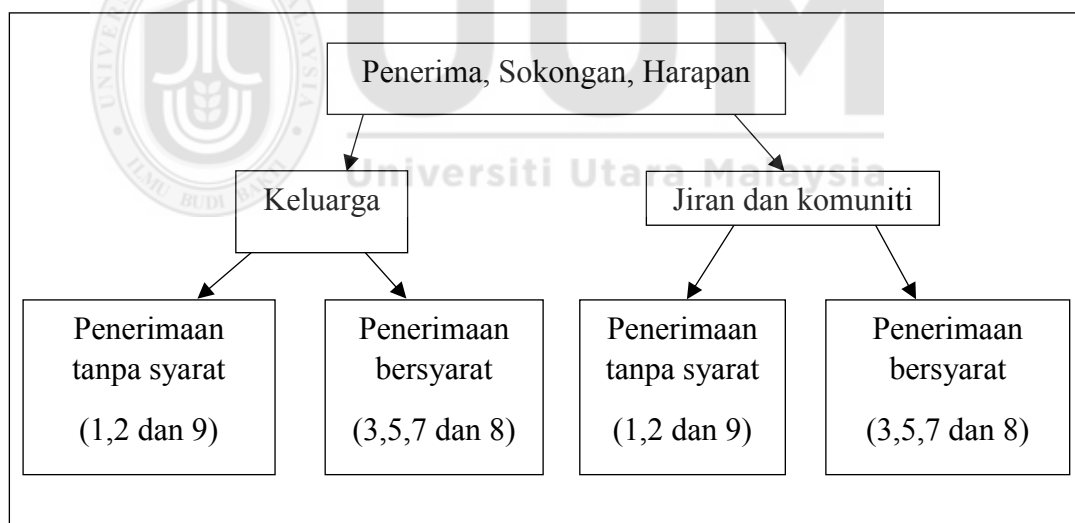
Alkohol adalah lebih mempunyai kesan jenayah selepas terjebak dengannya daripada apa-apa dadah haram malah telah didapati berkait rapat dengan jenayah ganas termasuk pembunuhan, rogol, serangan kanak-kanak dan penderaan isteri. Antara jenayah kekerasan direkodkan bahawa pesalah itu adalah jauh lebih cenderung untuk dalam keadaan mabuk sewaktu melakukan jenayah berbanding berkaitan dengan dadah.

Jadual 4.9

*Subjek yang terlibat dengan alkohol*

Subjek	Petikan
3	“apa jenis barang saya tak ambil semua saya layan, arak pon saya minum mau saya rasa tension tu mai, kena sebotol dia tak ingat apa dah, mai duk layan semyum sorang cakap pon tak tau punca dah. Saya ambi bir, calberg, tiger apa tu biasa dah”
6	“Alkohol ni saya ambil bila saya mai tekanan mai serabut saya tak boleh nak pikiaq apa. Saya mai jadi lagu nak gila pon ada kalau ada tekanan ka masalah ka, bila saya ambil ja arak ni, saya jadi tak ingat apa mabuk cakap merapu semua ada, balik pon lena dengan- dengan mabuk, bangun pagi tak da ingat apa dah”

#### 4.7 Penerimaan, Sokongan dan Harapan



Rajah 4.4. Penerimaan, sokongan, dan harapan terhadap subjek

Rajah 4.4 menunjukkan penerimaan yang diterima oleh subjek setelah mereka mendapatkan rawatan daripada Pusat Pemulihan dadah. Sebahagian besar daripada mereka telah kembali ke tempat tinggal dan persekitaran asal mereka. Terdapat juga subjek yang diterima baik oleh kaum keluarga mereka. Namun empat subjek telah

diterima keluarga namun perlu menunjukkan kelakuan dan sikap bahawa mereka benar-benar telah berubah.

Penerima keluarga ini juga turut memberi pengaruh kepada penerima jiran dan komuniti setempat. Hal ini dibuktikan dengan penerimaan baik tiga subjek oleh kaum keluarga mereka. Jiran dan komuniti mereka juga turut menerima tanpa sebarang syarat.

#### **4.7.1 Keluarga**

Keluarga adalah satu unit kecil dalam sistem masyarakat yang besar, namun demikian, institusi ini masih penting bagi mewujudkan suasana persekitaran yang ideal untuk perkembangan nilai keinsanan, adab, dan akhlak yang baik terutamanya kepada subjek yang sangat memerlukan perhatian daripada mereka. Melalui temubual yang dilakukan terdapat beberapa tiga orang subjek yang mendapat sokongan penuh daripada keluarga mereka untuk berubah dan menjalani kehidupan yang lebih positif. Subjek pertama menyatakan beliau sangat bertuah kerana masih lagi diterima oleh keluarganya walaupun beliau telah tersalah langkah.

Subjek kedua turut menjelaskan bahawa beliau juga sangat bertuah kerana mempunyai seorang isteri yang sangat memahami akan keadaan beliau. Manakala subjek kesembilan juga turut menyatakan bahawa beliau mendapat sokongan penuh daripada keluarga dan adik-beradik setelah beliau menunjukkan perubahan tingkah laku yang positif.

Jadual 4.10

*Petikan temubual subjek yang mendapat sokongan penuh daripada keluarga*

Subjek	Petikan
1	“keluarga saya ni depa banyak duk bagi nasihat duk tegur saya nak saya berubah. Dari situ saya dapat sokongan dari depa”
2	“isteri saya banyak bagi nasihat bagi sokongan dan faham keadaan saya, dia boleh terima saya dan dorongan dia bagi duk buat saya jadi kuat tak berubah.”
9	“keluarga saya adik – adik saya depa boleh terima saya sepenuhnya depa duk bagi nasihat duk bagi semangat bila saya memang nak berubah.”

#### 4.7.2 Jiran Dan Komuniti

Subjek pertama dan kedua turut memberitahu bahawa jiran-jiran mereka turut memberi sokongan yang positif. Subjek kedua menyatakan bahawa beliau turut menerima sokongan daripada jiran yang terdekat dengan rumahnya. Mereka tidak pernah memandang serong terhadapnya dan beliau berasa selesa bergaul dengan mereka. Manakala subjek kesembilan menjelaskan bahawa dia mendapat sokongan daripada rakan-rakan dan masyarakat yang mengenalinya.

Jadual 4.11

*Petikan temubual subjek yang mendapat sokongan daripada jiran dan komuniti*

Subjek	Petikan
1	“family saya memang duk support saya untuk berubah pun, jiran pun malu alah ngan family saya depa pun boleh kata tak sisihkan saya la kalau da kenduri ka program pa ka depa ajak join sama”
2	“sokongan dari jiran tu pun ada juga, depa kenai kita dari kecil lagi depa ada la duk bagi nasihat hat positif nak kita ni berubah”

- 9 "rakan- rakan saya banyak duk sokong duk bagi dorongan bila saya nekad nak berubah, depa yang boleh terima saya tu pon depa ada la duk nasihat jenis baik-baik"

#### 4.7.3 Penerimaan dan Sokongan Keluarga dengan Bersyarat

Hasil daripada temubual yang telah dilakukan, pengkaji melihat masih terdapat beberapa subjek yang mendapat sokongan daripada ahli keluarga, jiran, dan komuniti mereka. Namun mereka meletakkan beberapa syarat kepada subjek untuk meyakinkan mereka bahawa subjek benar-benar mahu berubah.

Jadual 4.12

*Petikan temubual subjek yang mendapat sokongan daripada keluarga dengan bersyarat*

Subjek	Petikan
3	"keluarga saya duk kata depa terima saya dengan cara saya kena berubah sepenuhnya ke arah yang baik, lagi saya tak berubah depa payah nak terima."
5	"saya bersyukur sebab isteri saya boleh faham keadaan saya, keluarga pun banyak duk bagi semangat untuk saya mai dapat rawatan kat sini. Depa banyak duk dorong saya duk bagi kata- kata semangat bagi nasihat semua"
7	"dulu keluarga tak boleh nak terima saya masa saya dalam keadaan duk ambil dadah, depa tak suka saya, tapi depa boleh terima saya lepas saya dah nekad nak berubah. Saya rasa lega depa boleh terima lagi dengan keadaan saya"
8	"dulu depa memang tak mau dah kat saya, depa macam nak buang saya dari keluarga la semua, tapi bila la ni saya dah nak berubah depa nampak , depa dah boleh terima dan duk bagi nasihat kat saya."



#### 4.7.4 Penerimaan dan Sokongan Jiran dan Komuniti dengan Bersyarat

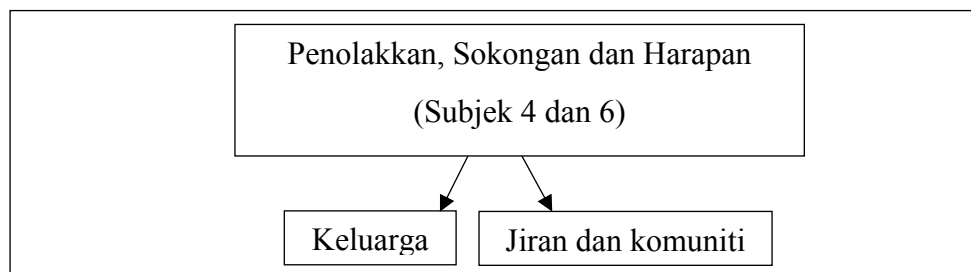
Hasil daripada temubual dan pemerhatian, pengkaji melihat sokongan keluarga membawa impak positif terhadap penerimaan daripada jiran dan komuniti. Sebanyak empat subjek telah menerima maklum balas yang baik daripada masyarakat sekeliling.

Jadual 4.13

*Petikan temubual subjek yang mendapat sokongan daripada jiran dan komuniti dengan bersyarat*

Subjek	Petikan
3	“selalunya saya tak pi kenduri kahwin ka kesyukuran ka. Saya jadi segan”
5	“ ada sekali tu masa da rumah nak kena angkat pi letak tempat lain. Depa panggil la saya suh pi tolong angkat sekali, saya free time tu saya pi la tolong angkat ramai-ramai”
7	“ saya kan pagi petang keja, jadi tak dan nak join sangat ngan yang lain, duk join program AADK ja la kalau ada sabtu ahad yang free”
8	“ saya tak minat sangat nak bergaul ngan orang ramai-ramai ni, kalau ada geng baru saya pi sama. Tapi takat la ni, biasa-biasa ja la ngan orang sekeliling. Saya ok ja”

#### 4.8 Penolakkan, Sokongan, dan Harapan



Rajah 4.5. Penolakkan, sokongan, dan harapan terhadap subjek

#### 4.8.1 Keluarga

Jadual 4.5 menunjukkan bahawa antara sembilan subjek yang telah ditemubual, terdapat dua orang subjek yang gagal mendapat perhatian dan sokongan daripada keluarga mereka. Kebanyakan masyarakat mengandaikan ibu bapa penagih adalah seorang yang tidak bertanggungjawab, terlalu memberi kebebasan kepada anak-anak mereka dan tidak memberikan didikan agama yang mencukupi. Perkara ini mampu menyebabkan keluarga tersebut semakin sukar menerima kedua-dua subjek ini.

Jadual 4.14

*Petikan temubual subjek yang tidak mendapat sokongan daripada keluarga*

Subjek	Petikan
4	“keluarga saya dah buang saya, depa tak mau terima dah walaupun saya nk berubah, dah depa buang saya pun buat kerja sendiri la dan memang saya nak berubah”
6	”keluarga tak dak bagi apa- apa dorongan ka semangat ka, depa biar ja saya terus depa tak peduli dah. Saya duk harap semangat dari rakan-rakan kat sini saja”

#### 4.8.2 Jiran dan Komuniti

Subjek keempat dan keenam juga gagal untuk mendapatkan sokongan daripada jiran dan komuniti setempat. Senario ini juga memberi petanda bahawa masih ramai dalam kalangan masyarakat yang mempunyai sikap prejudis terhadap penagih dadah menyebabkan wujud jurang atau pemisah antara para penagih dengan komuniti. Jurang yang seperti ini tentulah mewujudkan persekitaran yang tidak baik untuk proses

pemulihan para penagih kerana sebahagian besar komuniti masih bersifat prejudis terhadap mereka.

Sebahagian daripada komuniti ini mungkin beranggapan bahawa penagih adalah sampah masyarakat dan akan kekal sebagai sampah masyarakat. Komuniti juga mengandaikan bahawa mereka tiada harapan untuk dipulihkan semula, mereka dianggap sebagai beban disamping menjatuhkan imej keluarga dan komuniti setempat.

Jadual 4.15

*Petikan temubual subjek yang tidak mendapat sokongan daripada jiran dan komuniti*

<b>Subjek</b>	<b>Petikan</b>
4	“kita ni mau dah terlibat dengan dadah ni abis semua orang tak suka, hat kenai memang dah tak suka kat kita, tapi apa kita nak buat dah depa pun tak mau terima kita, tak dak sapa yang mau nak bagi nasihat mau tengok kita pun tak mau dah”
6	“saya tak dapat apa- apa dorongan dari masyarakat luar, depa duk keji ada la mau golongan lagu kami ni’

Berdasarkan Jadual 4.15 dapat dilihat secara ringkas mengenai maklumat penerimaan dan penolakkan yang dihadapi oleh kesemua subjek yang telah ditemubual. Hampir keseluruhan daripada subjek telah menerima sokongan daripada keluarga, jiran dan komuniti setelah insaf untuk kembali ke pangkal jalan. Namun terdapat dua subjek gagal mendapat sokongan seperti yang diharapkan setelah berjaya keluar di kemelut dadah yang menghantui diri sekian lama.

Jadual 4.16

*Senarai jenis penerimaan yang diterima oleh subjek*

Subjek	Penerimaan					
	Keluarga			Jiran dan Komuniti		
	Penuh	Bersyarat	Tiada	Penuh	Bersyarat	Tiada
1	Ya			Ya		
2	Ya			Ya		
3		Ya			Ya	
4			Ya			Ya
5		Ya			Ya	
6			Ya			Ya
7		Ya			Ya	
8		Ya			Ya	
9	Ya			Ya		

#### 4.9 Penutup

Secara ringkasnya melalui temubual ini telah jelas menunjukkan subjek mengalami pelbagai jenis tekanan dan juga desakan dalam kehidupan mereka. Kesan yang ketara adalah dari aspek sosial iaitu mereka perlu berhadapan dengan persekitaran keluarga dan masyarakat yang kebanyakannya memandang serong terhadap mereka. Jenayah yang telah dilakukan oleh mereka sewaktu menjadi penagih memberikan kesan mendalam. Namun pengakaji berpendapat bahawa keluarga berperanan sebagai penguat semangat untuk meneruskan hidup. Akhir sekali, impak keluarga terhadap merubah kehidupan seseorang ke arah yang lebih positif adalah sangat besar.

## **BAB LIMA**

### **PERBINCANGAN, CADANGAN DAN KESIMPULAN**

#### **5.1 Pendahuluan**

Bab ini meliputi perbincangan, implikasi terhadap praktis kerja sosial. Cadangan serta kesimpulan secara keseluruhannya bagi dapatan kajian yang telah diperolehi. Perbincangan adalah berdasarkan hasil kajian dan objektif yang telah dikenalpasti dan dikaitkan dengan ulasan karya. Objektif kajian dan ulasan karya adalah seperti yang telah dijelaskan dalam bab satu dan dua.

#### **5.2 Profil Penagih Dadah Yang Terlibat Dengan Perlakuan Jenayah**

Sebanyak sembilan daripada 15 subjek yang telah ditemubual dan dikesan terlibat dengan perlakuan jenayah dan dadah. Semua subjek yang dipilih adalah berbangsa Melayu. Perkara ini bukanlah sesuatu yang baru lagi. Laporan statistik dadah yang dikeluarkan oleh Agensi Antidadah Kebangsaan (2015) menyatakan 80.61% penagih dadah terdiri daripada kaum Melayu.

Berdasarkan analisis profil penagih dadah di atas, golongan penagih yang begitu rapuh dan mempunyai peluang yang tinggi untuk terlibat dengan masalah penagihan dadah kebanyakannya adalah golongan belia. Ini dapat dibuktikan melalui laporan maklumat dadah 2015 yang dikeluarkan oleh Agensi Antidadah Kebangsaan (2015) perangkaan majoriti penagih yang dikesan sepanjang tahun 2015 adalah seramai 20,289 orang (24.67%). Belia yang berumur antara 19 sehingga 24 tahun mencatatkan

bilangan penagih teramai iaitu 5,004 orang (24.67%) dan bagi golongan dewasa, sebanyak 14,589 orang (71.09%).

Fakta ini juga turut disokong dengan kajian yang dilakukan oleh Ahmad, Paimah dan Rozeyta (2004) yang membuktikan kebanyakan daripada para penagih yang dikesan adalah berumur antara 20 hingga 44 tahun (81%) iaitu terdiri daripada golongan dewasa. Pada peringkat umur ini, seseorang banyak berhadapan dengan tekanan cabaran kehidupan yang paling sukar secara serentak iaitu untuk mendapatkan jaminan ekonomi, membina kehidupan berkeluarga dan membina kerjaya yang kukuh. Kajian Hamzan, Che dan Wan (2004) juga menjelaskan 78.80% terdiri daripada golongan belia yang berada dalam lingkungan 20 sehinggalah 29 tahun.

Perjalanan hidup merupakan satu cabaran yang sukar bagi sesetengah individu. Hanya sesetengah daripada mereka yang mempunyai pegangan agama, ilmu, keimanan dan nilai moral yang mantap mampu mengharunginya dengan baik. Jika individu itu dapat melepasi fasa tersebut dengan baik, lazimnya akan baiklah untuk kehidupan di fasa-fasa yang seterusnya dan begitulah sebaliknya. Kenyataan ini turut disokong oleh Mohamad (2017) yang menyatakan bahawa belia merupakan sasaran utama bagi membendung gejala ini daripada berterusan.

Hampir kesemua subjek yang telah ditemubual mempunyai corak latar belakang yang berbeza, namun kesemua mereka telah dibesarkan dengan sebaik mungkin oleh ibu bapa masing-masing sehingga ada dalam kalangan ibu bapa subjek yang memberikan wang kepada anak mereka untuk mendapatkan bekalan dadah. Ternyata kasih sayang

ibu bapa terhadap anak mereka tiada sempadannya dan mengatasi pertimbangan waras sebagai seorang manusia.

Kajian ini menunjukkan 33% subjek menerima sokongan penuh daripada keluarga dan komuniti setempat. Mereka sedia memberi peluang kedua kepada subjek untuk kembali kepada kehidupan yang lebih baik. Manakala 44% daripada subjek kajian ini mendapat penerimaan bersyarat daripada keluarga dan komuniti setempat. Ini bermakna subjek perlu meyakinkan dan menunjukkan kesungguhan mereka kepada keluarga dan masyarakat bahawa mereka sememangnya mahu berubah. Selain itu, kajian ini menunjukkan sebanyak 22% subjek tidak menerima sokongan daripada keluarga mahupun masyarakat setempat. Keadaan ini amat sukar bagi penagih dadah yang mahu berubah. Sokongan keluarga dan masyarakat sangat penting bagi penagih dadah ini untuk kembali ke pangkuan jalan.

Kenyataan ini harus diterima umum bahawa keluarga merupakan tunjang utama kejayaan seseorang individu. Kajian Fauziah, Bahaman, Mansor dan Mohamad (2010) menyokong pendapat ini dengan sejumlah 58.5% responden bersetuju menyatakan bahawa ahli keluarga mereka yang berhadapan dengan masalah akan datang kepada mereka untuk mendapatkan nasihat dan 59.5% responden bersetuju menyatakan bahawa ahli keluarga mereka datang kepada mereka untuk mendapatkan sokongan emosi dan semangat. Kajian di luar negara yang dilakukan oleh Bahr, Maughan dan Marcos (1998) mengesahkan bahawa keluarga yang mempunyai ikatan dan hubungan kekeluargaan yang kuat mampu mencegah anak-anak mereka daripada terlibat dengan gejala negatif seperti terjebak dengan masalah penyalahgunaan dadah mahupun jenayah.

Daripada sembilan subjek yang telah ditemubual hanya lima subjek yang telah mendirikan rumah tangga manakala selebihnya selesa memilih untuk berterusan hidup sebagai bujang. Walaupun begitu, kehidupan rumah tangga yang dibina tidak dapat bertahan lama kerana tersalah langkah dalam membuat pilihan hidup. Empat daripada lima subjek telah bercerai dengan pasangan hidup mereka. Hal ini berlaku kerana pasangan merasa tertekan dan khuatir dengan tingkah laku subjek yang ternyata boleh memberikan pengaruh negatif kepada anak-anak mereka malah boleh mengancam keselamatan mereka.

Hasil keputusan mengenai status perkahwinan dalam kajian ini boleh dikatakan sama seperti keputusan dengan kajian yang dilakukan oleh Rokiah (2010). Hasil kajian beliau menunjukkan bahawa majoriti penagih dadah yang masih bujang adalah 68.2%, manakala majoriti penagih dadah yang tinggal bersama keluarga adalah 76.29%. Hal ini menjelaskan bahawa kebanyakan penagih mempunyai keinginan untuk berkeluarga. Mungkin disebabkan faktor tekanan dan pengaruh yang menyebabkan mereka tersalah langkah.

Rata-rata subjek juga dilihat tidak mempunyai tahap pendidikan yang tinggi. Hasil temu bual mendapati tujuh subjek hanya sekadar tamat persekolahan Sijil Pendidikan Malaysia (SPM). Namun terdapat dua subjek yang memiliki sijil dalam bidang kemahiran dan sehingga kini mereka masih menggunakan kemahiran tersebut untuk meneruskan hidup mereka. Maklumat yang diperoleh daripada Laporan Maklumat Dadah, Agensi Antidadah Kebangsaan (2015) telah menyatakan sebanyak 16,923



(93.42%) penagih mempunyai tahap pendidikan SPM ke bawah dan 2,235 orang (11.02%) tidak bersekolah.

Kajian Hamzan, Che dan Wan (2004) juga menyokong kenyataan ini menerusi dapatan sebanyak 78.14% penagih dadah hanya mendapat pendidikan tertinggi di tahap sekolah menengah sahaja. Kajian beliau juga turut memperlihatkan 84.43% penagih dadah bekerja sebagai buruh am. Hasil kajian yang dilakukan oleh Sabitha, Mahmood dan Rosnah (2007) turut menyokong kenyataan tersebut iaitu, wanita yang terjebak dengan dadah juga turut mempunyai tahap pendidikan yang rendah. Kebanyakan penagih wanita dari negeri Sabah ini hanya sekadar tamat sekolah pada tahap darjah tiga sahaja iaitu sebanyak 16.9%, manakala 37.7% pernah mendapat pendidikan sehingga tingkatan 3 sahaja.

Rumusan yang dapat dilakukan adalah ternyata bahawa tahap pendidikan kurang diberikan penting dalam kehidupan seseorang individu tersebut. Pendidikan dari aspek moral mahupun agama kedua-duanya perlu diterapkan dari awal lagi. Kenyataan ini turut disokong oleh Mohamad (2017) yang menyatakan bahawa golongan belia sepatutnya mempunyai daya intelektual yang tinggi dan seimbang daripada sudut pengawalan emosi, sahsiah serta kemantapan rohaniannya. Pengukuhan nilai murni dalam diri individu tersebut perlu diteruskan dan dipertingkatkan dari masa ke masa. Peranan ibu bapa dan keluarga juga harus dimantapkan lagi agar ianya lebih efisien dalam proses sosialisasi nilai-nilai kehidupan yang perlu ada pada setiap individu.

Keluarga juga merupakan institusi sosial yang paling penting dalam pembentukan tingkah laku seseorang individu. Ini kerana gaya asuhan ibu bapa mampu membentuk

perwatakan individu yang positif dan mempunyai jati diri yang kuat malah mampu mengelak diri dari terjebak dalam sebarang perlakuan yang negatif.

Pengkaji lebih menyentuh aspek kekeluargaan kerana dorongan orang yang paling rapat dengan subjek lazimnya lebih berkesan berbanding yang lain. Menurut Mahmood Nazar (2004) dorongan yang padu dan penglibatan keluarga dalam program-program pemulihan amat penting bagi melihat ianya berkesan. Beliau mendapati bahawa langkah-langkah memulihkan penagih lebih berkesan apabila keluarga terutamanya ibu bapa yang padu. Berdasarkan penemuan kajian ini, pengkaji mendapati fungsi keluarga amat penting bagi mengembalikan kefungsi sosial dalam masyarakat.

Peranan atau fungsi yang dimaksudkan adalah merangkumi keperluan zahir dan batin iaitu dari segi sokongan nyata, mengambil berat dan belaian emosi melalui kasih sayang daripada semua ahli keluarga. Ianya sekaligus dapat membantu membina jati diri dalaman subjek untuk tidak mudah terjebak kembali dalam perlakuan jenayah. Rumusan yang dapat dibuat adalah sekiranya rapuh ikatan kekeluargaan tersebut, maka goyah pegangan hidup individu tersebut.

Perkara ini turut disokong oleh Abdullah (1993) dalam kajiannya yang menyatakan hubungan yang rapat antara ibu bapa dengan tingkah laku devian anak-anak. Ini bermaksud sekiranya hubungan yang baik terjalin antara ibu bapa dan anak-anak, maka anak-anak akan kurang terlibat dalam aktiviti yang tidak sihat. Begitu juga dengan kajian yang dihasilkan oleh Regoli dan Hewitt (1991), yang menunjukkan bahawa anak-anak yang gemar dengan sikap dan layanan ibu bapa terhadap mereka

akan sentiasa mengelak daripada masalah dalam perhubungan dan akan sentiasa menghormati ibu bapa mereka.

### **5.3 Faktor Pendorong kepada Perlakuan Jenayah**

Hasil kajian ini menunjukkan perasaan ingin tahu merupakan faktor utama subjek melakukan jenayah. Mula berjinak dengan mengambil dadah seterusnya melakukan jenayah. Lazimnya jenayah yang dilakukan oleh subjek adalah mencuri dan merompak. Ini kerana subjek perlukan dadah yang mana semakin mahal dan semakin sukar didapati. Hasil kajian menunjukkan sebanyak 55% daripada subjek mengakui mereka sekadar ingin mencuba dan menghilangkan tekanan yang ada. Namun, akhirnya dadah ini menjadi satu ketagihan melampau. Jika diberi pilihan ketika masih dalam pertimbangan waras sudah pasti mereka tidak mahu memilih jalan ini.

Kajian ini menunjukkan sebanyak 22% subjek mengakui persekitaran keluarga dan tempat tinggal merupakan faktor pendorong mereka terlibat dengan dadah dan jenayah. Persekitaran yang baik sangat penting bagi mengembalikan kefungsi sosial subjek. Hampir sebahagian daripada subjek memilih untuk tinggal jauh dari tempat asal mereka. Hal ini kerana, tindakan tersebut dipilih kerana mereka tidak mampu untuk menahan rasa malu mahupun berhadapan dengan komuniti setempat yang sudah mengetahui akan latar belakang subjek. Persepsi negatif masyarakat sekitar terhadap subjek ternyata memberi tekanan negatif kepada subjek yang sedang berusaha untuk berubah menjadi lebih baik.

Perlakuan negatif seperti memandang rendah, menghina dan juga provokasi merupakan cabaran yang perlu dihadapi oleh subjek yang telah kembali ke kawasan

kediaman mereka sesudah tamat sesi pemulihan. Namun terdapat subjek yang tidak memberikan respon kepada tindakan sedemikian, malah mengambil jalan selamat dengan tidak menghiraukan, mendiamkan dan memencilkan diri daripada komuniti tersebut. Malah subjek lebih gemar mengambil langkah dengan mengehadkan pergaulan sosial mereka agar tidak tertekan dengan persekitaran negatif selepas tamat daripada menjalani rawatan di pusat pemulihan dadah.

Hasil kajian yang dilakukan oleh Fauziah, Bahaman, Mansor dan Mohamad (2010) telah bersetuju bahawa 63.8% bekas penagih kurang diterima baik oleh masyarakat sekeliling berpotensi untuk *relaps* dan melakukan jenayah yang mereka mahir. Selain itu, hampir 65.5% bekas penagih dalam kalangan masyarakat menyatakan bahawa mereka sering disyaki sekiranya berlaku sebarang kes kecurian di komuniti mereka. Situasi ini sering berlaku dan ianya secara tidak langsung mendorong penagih dadah untuk melakukan jenayah. Tanggapan ini mesti diubah agar memastikan rawatan pemulihan dadah yang diterima oleh mereka akan kekal menyembuhkan mereka daripada terlibat dengan perlakuan negatif tersebut serta tidak berasa kekok mahupun tidak selesa untuk bergaul dengan masyarakat sekeliling.

Pengkaji percaya sekiranya subjek memberi respon kepada tindakan dan perlakuan sikap segelintir masyarakat yang kurang prihatin ini, pasti perkara yang lebih buruk mungkin boleh berlaku. Sikap prejudis masyarakat yang tidak mahu menerima sepenuhnya bekas penagih yang sudah insaf akan menyukarkan lagi usaha tersebut.

Ketahanan diri yang lemah dan juga layanan masyarakat serta keadaan sekeliling merupakan antara punca penagih dadah ini kembali lemah. Kesemua faktor ini

memberikan pengaruh yang kuat dalam diri subjek semasa membuat pilihan hidup yang tepat dan membentuk jati diri yang diterima masyarakat.

#### **5.4 Jenis- Jenis Perlakuan Jenayah yang Dilakukan oleh Penagih Dadah**

Jenayah yang dilakukan oleh subjek rata-ratanya bukanlah satu jenayah yang ringan lagi sehingga terjebak dalam pembunuhan walaupun tiada kes yang didakwa terhadap subjek. Jenayah ini dikategorikan sebagai jenayah berat dan pengkaji percaya ianya didorong oleh pelbagai faktor yang telah dibincangkan. Sebanyak 22% subjek dalam kajian ini telah melakukan jenayah berat seperti mencederakan dan membunuh.

Rata-rata subjek telah mengamalkan tabiat merokok dan mengambil minuman yang memabukkan sebagai permulaan kepada penyalahgunaan dadah serta jenayah ini. Yang jelasnya ianya mempunyai perkaitan ke arah penagihan dadah. Apabila subjek sudah terdesak untuk mendapatkan bekalan dadah, maka senario perlakuan jenayah akan mula memainkan peranan. Dalam kajian ini sebanyak 44% subjek mengakui pernah terlibat dengan jenayah rompak dan samun manakala 33% terlibat dengan jenayah mengedar dadah.

Punca kenaikan harga dadah juga menjadi faktor peningkatan kadar jenayah. Ini kerana permintaan terhadap dadah semakin meningkat. Namun pembekal sukar untuk mengedarkannya secara berterusan disebabkan kekangan dengan pihak berkuasa tempatan. Kesannya, penagih dadah perlu membayar dengan harga yang mahal bagi mendapatkan bekalan dan berada dalam tekanan yang tinggi untuk melakukan jenayah. Membincangkan perihal sumber kewangan, kajian Sabith, Mahmood dan Rosnah (2007) menyatakan responden wanita iaitu hampir 50.7% menggunakan wang

sendiri, manakala 33.3% membeli dadah dengan menggunakan duit ibu bapa dan hanya 3% sahaja mengambil keputusan untuk mencuri bagi mendapatkan bekalan tersebut.

Perlakuan ini merupakan kaedah yang paling cepat untuk memperoleh wang dan seterusnya mendapatkan bekalan yang diperlukan. Selain itu, penagih juga gemar untuk menjadi *supplier* ataupun mengedar dadah. Perkara ini turut disokong oleh Usman (2005) dalam kajian beliau menyatakan penyalahgunaan dadah berkait rapat dengan jenayah harta benda dan kebanyakan responden beliau bersetuju bahawa mereka melibatkan diri dalam jenayah untuk menampung tabiat penggunaan dadah mereka. Perkara ini disokong oleh hasil kajian Haris (2004) menemui tiga jenis masalah sosial yang paling utama berlaku di Malaysia, yang pertama adalah jenayah (28%), yang kedua adalah penyalahgunaan dadah (20.8%) diikuti masalah lepak (10.1%).

## **5.5 Jenis Dadah yang Digunakan oleh Penagih Dadah yang Terlibat dengan**

### **Perlakuan Jenayah**

Dapatan dan hasil perbincangan daripada pelbagai pihak mengenai penyalahgunaan dadah telah melalui banyak cabaran dan ia telah berkembang luas dengan banyak penemuan baharu dalam teori dan pendekatan pencegahan dan rawatan penyalahgunaan dadah. Menurut Mohd. Muzafar Shah (2015), jika dahulu dadah yang digunakan terdiri daripada satu jenis sahaja seperti ganja dan heroin. Namun, pada masa kini penagih menggunakan pelbagai jenis dadah dalam satu masa atau *polydrugs user*.

Akibat yang mungkin boleh dikenalpasti dengan pengambilan dadah ini juga mampu membuatkan individu tersebut terdorong dalam melakukan jenayah. Juga terdapat penggunaan bahan lain bukan dadah yang memberi kesan halusinasi yang berbahaya. Terdapat juga kegunaan dadah dari sudut perubatan namun dalam kajian ini lebih banyak menekankan tentang penyalahgunaan dadah oleh sesetengah pihak. Istilah dadah berbahaya tidak ditakrifkan di dalam Akta Penagih Dadah (Rawatan dan Pemulihan) 1983 tetapi sebaliknya diperuntukkan di dalam Akta Dadah Berbahaya 1952. (Samihah, Rusniah, Siti, Yusramizza, Aspalella, Ahmad & Roos, 2011)

Berdasarkan keputusan kajian ini, trend dadah jenis heroin menjadi pilihan kebanyakan subjek. Keputusan yang sama jua diperoleh menerusi kajian Asmawati dan Fatimah (2005) yang mana responden mereka adalah wanita dan dadah jenis heroin merupakan pilihan pertama mereka. Ini bermaksud dadah jenis heroin menjadi keutamaan dalam kalangan penagih dadah baik lelaki mahupun wanita. Namun demikian, keputusan kajian yang diperolehi menerusi Fauziah, Ezarina, Salina, Norulhuda dan Nor (2014) sedikit berbeza kerana dadah jenis syabu merupakan pilihan pertama iaitu sebanyak 75.6% diikuti heroin iaitu 61.3% dan ganja sebanyak 36.1%.

Jenis dadah yang menjadi pilihan utama subjek adalah dadah jenis heroin. Heroin pada asalnya tidak mempunyai sebarang kegunaan perubatan walaupun pada tahun 1930-an ia pernah diiklan sebagai ubat. Sebanyak 88% subjek menggemari dadah jenis ini. Penagih akan menjadi gelisah atau risau, tidak dapat menumpukan perhatian sepenuhnya, bingung, kekejangan dan berkelakuan seperti orang mabuk.

Dalam situasi ini penagih tidak dapat berfikir dengan baik dan mudah melakukan sebarang perlakuan jenayah. Perkara ini dapat dilihat apabila subjek mengakui bahawa heroin mampu membuat mereka rasa kuat dan mampu berbuat apa sahaja, malah mampu mencuri serta merompak. Mereka juga akan merasa satu perasaan gembira yang terlampau dan mampu menghilangkan rasa tekanan yang dialami sebelum ini.

Selain heroin, dadah jenis morfin turut menjadi kegilaan penagih dadah. Morfin merupakan bahan utama dalam candu. Kandungannya antara sehingga 21 peratus. Ia didapati dalam bentuk serbuk berwarna putih. Kegunaan utama morfin secara amnya sebagai pil penahan sakit di klinik dan hospital. Lazimnya, ia disediakan dalam bentuk pil, kapsul ataupun cecair untuk suntikan. Kini morfin lebih terkenal dalam kalangan penagih dadah.

Kesan morfin kepada penagih adalah seperti ubat penenang yang mampu membuatkan penagih mampu tidur dengan mudah. Namun, jika pengambilan dos secara berlebihan bakal menyebabkan tidur yang lama dan menghalang sistem respirasi berfungsi secara aktif. Manakala pengambilan secara berlebihan akan menyebabkan kematian secara mengejut.

Kesan yang hampir sama turut dirasai bagi penagih dadah yang memilih dadah jenis *Ice* atau Syabu juga dikenali sebagai *Methamphetamine*. Penagih yang memilih dadah jenis ini akan mempunyai daya ketahanan yang tinggi iaitu mampu berjaga selama tiga atau empat hari mengikut dos yang diambil. Oleh itu, adalah sesuatu yang tidak mustahil sekiranya penagih mampu melawan atau bertahan dengan individu yang diserangnya bagi mendapatkan sesuatu termasuklah melakukan jenayah membunuh.



Walaupun bagaimanapun banyak kesan penyalahgunaan sekalipun, kesan yang paling ketara kelihatan ialah kesan nyata kepada penagih itu sendiri iaitu dari segi fizikal.

Namun, tidak semua jenis dadah memberikan tindak balas yang sama kepada penagih. Perkara ini juga dipersetujui oleh Mohd Dzulkhairi (2012) yang mengambil contoh, candu pada mulanya akan memberi tindak balas seperti mengantuk, badan menjadi lemah dan mengalami gangguan jiwa sebaliknya kesan jangka panjangnya boleh menyebabkan ketagihan serta kelemahan fungsi dari segi fizikal dan mental.

## **5.6 Bentuk Sokongan dan Pengharapan yang Diperlukan oleh Bekas Penagih**

### **Dadah yang Terlibat dengan Jenayah**

Hasil temubual bersama subjek kajian membawa kepada kepelbagaian jenis emosi seperti rasa insaf, sedih, terkilan dan marah pada diri sendiri. Terdapat beberapa keluarga subjek yang masih menerima dan menyayangi subjek walaupun tahu bahawa subjek masih mengambil dadah dan melakukan jenayah tanpa pengetahuan mereka. Keluarga merupakan individu untuk subjek meluahkan perasaan dan mendapatkan nasihat. Kenyataan ini juga turut disokong oleh Ruhani Abdullah dan Nor (2013) menerusi temubual responden mereka yang menceritakan perasaan gembira, seronok, serta sedih dan terharu apabila menerima kunjungan orang yang signifikan.

Responden dalam kajian ini juga menganggap ahli keluarga sebagai orang yang paling signifikan dalam hidup dan juga lebih mempercayai ahli keluarga. Hubungan kekeluargaan sangat penting dan mengagumkan terutamanya apabila hubungan tersebut masih kukuh walaupun terdapat ahli keluarga terlibat dengan perkara yang menyalahi norma kehidupan.

Namun salah satu faktor yang menjadi penyumbang kepada salah laku individu ialah nilai kekeluargaan yang semakin pudar dan rapuh dalam kalangan masyarakat pada ketika ini. Nilai kekeluargaan ini amat penting untuk pembesaran dan perkembangan emosi sejak daripada kanak-kanak. Perubahan cara hidup hari ini menyebabkan ibu bapa terpaksa membiarkan anak-anak membesar di tangan orang lain tanpa perhatian yang sewajarnya (Azizi Yahaya, Noordin Yahaya dan Juriah 2010). Sikap ibu bapa yang terlalu sibuk mencari kesempurnaan hidup dan menjadikan kebendaan sebagai pengukur kebahagiaan anak memberi impak yang mendalam terhadap psikologi anak-anak. Kesannya, sebahagian daripada anak-anak ini tersalah langkah dan terjebak dalam penyalahgunaan dadah.

Ianya jelas menunjukkan masih ramai dalam kalangan masyarakat yang masih mempunyai sikap prejudis terhadap penagih dadah menyebabkan wujud jurang antara para penagih dengan masyarakat. Kajian daripada Ruhani, Abdullah dan Nor (2013) menunjukkan bahawa ahli masyarakat tidak bersedia dalam memberikan sokongan kepada pengguna dadah untuk pulih daripada penagihan. Jurang yang seperti ini tentulah mewujudkan persekitaran yang tidak kondusif untuk proses pemulihan para penagih kerana sebahagian besar masyarakat masih bersifat prejudis terhadap mereka. Situasi seumpama ini telah menimbulkan satu tekanan kepada mereka kerana sentiasa di pandang serong. Pada persepsi majoriti masyarakat umum, ibu bapa penagih adalah tidak bertanggungjawab, terlalu memberi kebebasan kepada anak-anak mereka dan tidak memberikan didikan agama yang mencukupi.

Tanggapan seperti ini perlu diubah kerana sokongan dan sikap ambil tahu masyarakat dalam isu ini juga penting bagi memastikan masyarakat sentiasa terhindar daripada masalah sosial seperti ini. Perkara ini turut disokong oleh Ruhani, Abdullah dan Nor (2013), dalam kajian mereka menyatakan sokongan, penerimaan dan kerjasama yang kukuh dalam ahli masyarakat adalah penting bagi membantu bekas penagih dadah untuk kembali semula ke dalam masyarakat. Dapatan kajian oleh Ahmad, Paimah dan Rozeyta (2004) menunjukkan majoriti masyarakat umum (69.5%) hanya mempunyai persepsi yang sederhana positif terhadap penagih dadah.

Masyarakat setempat juga seharusnya perlu prihatin atas segala bentuk tindakan atau tingkah laku individu yang mencurigakan. Sikap berterus terang, memberi teguran dan membuat laporan kepada pihak yang bertanggungjawab perlu dilakukan sekiranya berlaku tingkah laku yang salah dan negatif di sekitar kediaman mereka mahupun di kawasan awam. Masyarakat juga perlu bersama memimpin dan membimbing supaya golongan bekas penagih ini tidak berasa tersisih mahupun terabai daripada masyarakat.

Terdapat subjek yang membuka gerai menjual makanan ringan dengan tujuan ingin mengenali penduduk setempat sekaligus mendapat pendapatan tambahan. Sebahagian subjek juga turut menyertai program dan aktiviti yang diadakan oleh pihak rukun tetangga dan juga jawatankuasa masjid di sekitar kediaman mereka. Kajian ini juga mendapati sebahagian besar daripada subjek berasa diterima masyarakat walaupun pernah menjalani kehidupan hitam sebelum ini. Mereka juga mengakui berasa senang dengan layanan yang diberikan oleh komuniti setempat.

Seorang subjek yang telah terjebak dalam dunia dadah dan melakukan jenayah secara kecil-kecilan selama tujuh tahun mengakui sokongan keluarga dan penerimaan masyarakat yang diterimanya banyak membantunya untuk berubah dan mula berkelakuan baik. Walaupun sekadar memerlukan perhatian dan sokongan daripada masyarakat sumbangan ini dilihat sangat membantu mereka melalui proses pemulihan dengan baik. Namun bukan semua bekas penagih menerima layanan yang baik dan sokongan yang positif untuk mereka kekal berubah kearah lebih baik.

Seorang lagi subjek dalam kajian ini mengakui telah menagih selama 22 tahun. Subjek yang agak tertekan dengan situasi ini sering ditahan dan dimasukkan ke pusat serenti. Subjek menyatakan bahawa layanan masyarakat dan tidak mempunyai semangat juang yang tinggi menjadikan dirinya kembali menagih. Subjek juga mengakui tidak sanggup menerima cercaan dan cacian daripada komuniti setempat. Secara amnya, pengkaji dapat membuat kesimpulan walaupun terdapat segelintir masyarakat yang menunjukkan reaksi kurang senang akan kehadiran mereka, namun secara keseluruhannya masyarakat dapat menerima kehadiran mereka dan melayani mereka dengan baik.

#### **5.6.1 Keluarga**

Hasil kajian mendapati bahawa hampir kesemua subjek mempunyai latar belakang keluarga yang harmoni. Hal ini kerana keluarga mereka menerima mereka dan bersedia untuk memberi peluang kedua kepada mereka untuk berubah. Peranan keluarga amat penting untuk subjek berhenti menagih. Rawatan jangka panjang dan berterusan

seiring dengan sesi kaunseling dan sokongan keluarga amat penting bagi membantu golongan penagih ini. Namun begitu terdapat beberapa keluarga subjek yang menghadapi kesulitan untuk menerima keadaan tersebut.

Dalam kajian ini enam subjek bersetuju bahawa ahli keluarga mereka yang berhadapan dengan masalah akan datang kepada mereka untuk mendapatkan nasihat. Hal ini kerana sebelum subjek mula menjinakkan diri mereka dengan dadah, mereka merupakan tempat rujukan atau tempat mengadu ahli keluarga yang lain. Baik dari segi konflik mahupun masalah kewangan. Terdapat subjek yang telah mendapat pekerjaan tetap seperti askar dan juruteknik.

Oleh itu, bukan menjadi satu masalah yang serius untuk mereka menyelesaikan masalah yang timbul dalam kalangan ahli keluarga. Ini bermakna subjek memainkan peranan mereka tersendiri dalam keluarga. Sintuasi ini sangat bersesuaian dengan teori ekologiikal yang mana lapisan pertama dalam sistem mikro adalah individu yang terdekat dengan kita iaitu ahli keluarga, rakan sebaya serta saudara mara.

Namun demikian, sintuasi ini berbeza bagi bekas penagih dadah kebergantungan yang wujud ini sedikit sebanyak boleh memberi tekanan hidup kepada bekas penagih kerana mereka telah dibebankan dengan permasalahan keluarga dan akhirnya menyebabkan mereka hilang pertimbangan dan kemudiannya mencari jalan mudah dengan kembali menagih semula. Hasil kajian Mahyuddin dan Azizah (2011) menunjukkan sebanyak 36.1% responden setuju bahawa sikap ibu bapa yang panas baran dan kerap bergaduh telah mendorong kepada perilaku penagihan dadah ini.

Antara faktor lain yang menyebabkan bekas penghuni mengulangi kesalahan mereka adalah disebabkan masalah dari segi kewangan, kurang sokongan, pekerjaan dan keluarga. Justeru itu, sokongan keluarga dan masyarakat adalah penting bagi mereka ini dan merupakan sumber kekuatan kepada bekas penagih. (Sim, 2015)

Dapatan kajian (Ruhani et. al 2013) juga menunjukkan bahawa ahli keluarga merupakan kumpulan sokongan sosial yang signifikan kepada penghuni. Mereka lebih mempercayai ahli keluarga dan mengharapkan ahli keluarga memberi sokongan kepada mereka. Selain itu, hubungan yang baik dengan ahli keluarga dan keyakinan diri dapat membantu mengurang sikap bersandar yang tinggi seterusnya menyumbang kepada kurangnya keinginan penagihan semula selepas program pemulihan.

Pertemuan dengan beberapa orang penagih dadah telah mendedahkan betapa penting peranan keluarga bagi membantu memulihkan penagih ini kembali ke pangkuan masyarakat. Sokongan yang dimaksudkan bukan dari sudut belaian fizikal semata-mata tetapi lebih tercondong kepada sokongan dan belaian emosi, kasih sayang dan perhatian ahli keluarga. Sering kali berhadapan dengan situasi yang mana bekas penagih ini telah menyesal namun mereka mudah hilang keyakinan diri kesan dari pandangan negatif masyarakat sekeliling.

Tiada tempat untuk mereka meluahkan perasaan dan kesedaran ahli keluarga amat rendah tentang betapa bermaknanya sokongan mereka. Keluarga juga berperanan menyediakan sokongan untuk memenuhi keperluan asas bekas penagih yang tidak mempunyai apa-apa untuk meneruskan hidup mereka. Justeru, keluarga perlulah

melihat pengorbanan asas ini sebagai salah satu kaedah yang baik untuk memulihkan keyakinan diri bekas penagih.

### **5.6.2 Komuniti Setempat dan Masyarakat Sekeliling**

Salah satu faktor yang boleh membantu subjek pulih daripada masalah dadah adalah dengan membina dan menjalin hubungan bersama kumpulan sokongan iaitu komuniti setempat. Ini adalah kerana mereka boleh memberi sokongan emosi dan maklum balas yang jujur mengenai diri subjek sendiri tanpa perlu bias. Kenyataan ini turut disokong dengan teori pembelajaran sosial oleh Albert Bandura yang menjelaskan setiap individu mewakili persekitaran mereka terutamanya dari segi pengukuhan sendiri.

Perkara ini dibuktikan dengan satu kajian yang telah dijalankan oleh Jason, Davis dan Ferrari (2007) mengenai sokongan sosial dalam kalangan penghuni *Oxford House*. *Oxford House* adalah usaha yang menggabungkan langkah- langkah berterasakan sokongan masyarakat bagi mengurangkan penyalahgunaan dadah. Dapatan kajian menunjukkan bahawa perubahan atau kekurangan keinginan dadah dapat dikurangkan melalui sokongan sosial. Hidup dalam bermasyarakat dapat mengeratkan ikatan perhubungan bersama individu lain yang mempunyai matlamat yang sama, iaitu bebas dadah.

Selain itu, ia juga meningkatkan kemampuan sendiri untuk menahan diri daripada terlibat dengan dadah. Bertepatan dengan hasil kajian Khalim (2008) menunjukkan penagih dadah akan timbul perasaan menyesal setelah ditangkap dan berada dalam tahanan pihak berkuasa.

### **5.7 Impak terhadap Praktis Kerja Sosial**

Profesion kerja sosial bukanlah sesuatu yang mudah. Ia memerlukan pengetahuan yang meluas dan kesungguhan yang tinggi dalam menyelesaikan kes yang diberi. Di Malaysia, isu sosial yang membabitkan dadah bukanlah sesuatu isu yang baharu. Malah kini, masalah sosial melibatkan perlakuan jenayah dalam kalangan penagih dadah semakin menular dan menimbulkan kebimbangan pelbagai pihak.

Kemahiran yang ada pada pekerja sosial adalah perlu dalam membantu mencapai kefungsi sosial mereka. Walaupun terdapat kaunselor dan agensi-agensi lain yang bekerjasama dengan pihak seperti PUSPEN dan AADK dalam menangani masalah sosial pelajar, namun keperluan intervensi pekerja sosial juga perlu di ambil perhatian. Tindakan kolektif dan kepelbagaian intervensi adalah penting untuk menyelesaikan masalah sosial yang melibatkan penagih dadah dan jenayah.

### **5.8 Intervensi Pekerja Sosial**

Definisi yang sewajarnya bagi profesion kerja sosial adalah suatu kegiatan profesional untuk membantu individu, keluarga dan masyarakat untuk meningkatkan atau memperbaiki kemampuan mereka dalam melaksanakan fungsi sosialnya serta melahirkan sebuah masyarakat yang harmoni dan aman.

Berdasarkan hasil kajian ini akan memberi kesan kepada praktis kerja sosial terutamanya dalam membentuk intervensi yang sesuai kepada subjek. Pelbagai bentuk sokongan dan bantuan boleh disalurkan oleh pekerja sosial (Muhwezi, Okello, Neema dan Musisi, 2008). Manakala bentuk sokongan dan bantuan yang akan diberikan



kepada mereka sebagai klien adalah berdasarkan keadaan semasa dan keperluan mereka.

Antara yang lain adalah menghasilkan satu bentuk intervensi kerja sosial bagi membantu keluarga atau pengguna dadah yang mungkin telah mengalami kesan psikososial disebabkan oleh diskriminasi dan stigma masyarakat sekeliling. Berdasarkan maklumat yang diperoleh daripada pihak AADK Negeri Perlis, aktiviti kaunseling dijalankan secara berjadual dan dilaksanakan secara sistematik mengikut tahap masalah yang dihadapi oleh penagih. Kaunseling merupakan pendekatan utama yang digunakan dalam usaha mengembalikan kefungsian sosial penagih. Melalui pendekatan kaunseling, seseorang penagih akan dibantu membina kemahiran mengurus tekanan dan penyelesaian masalah (AADK, 2006). Kenyataan ini disokong oleh Norman dan Dumois (1995) yang menyatakan peranan seorang pekerja sosial sememangnya penting sehingga penglibatan mereka diperlukan sepenuh masa dan bukannya separuh masa seperti dahulu.

## **5.9 Pendekatan Dalam Intervensi Kerja Sosial**

Secara keseluruhannya, pengkaji cuba untuk merangka intervensi yang boleh digunakan bagi membantu subjek yang terlibat. Namun demikian, pengkaji perlu menggunakan beberapa pendekatan yang dirasakan sesuai dan bertepatan dengan keperluan dan kehendak subjek sendiri. Misalnya, pengkaji melihat kekuatan yang ada pada diri subjek selain daripada jaringan sosial yang positif di sekitar subjek. Dalam

intervensi pekerjaan sosial, dapat dilakukan dengan beberapa pendekatan, iaitu melalui pendekatan agama, pendekatan demografi dan perhubungan sosial.

### **5.9.1 Pendekatan Agama**

Peranan yang dimainkan oleh pekerja sosial dalam pendekatan ini sangat penting kerana ianya bersifat sensitif. Seorang pekerja sosial perlu lebih peka serta prihatin akan aspek ini kerana ianya melibatkan pegangan agama yang mungkin telah diabaikan oleh subjek suatu ketika dahulu. Rata-rata subjek yang ditemubual mengakui bahawa pegangan agama mereka agak rapuh dan mereka sendiri agak jahil tentang agama sendiri. Hasil temubual juga membawa keputusan bahawa masalah sosial akan timbul apabila terjadi pelanggaran terhadap norma-norma agamanya.

Pelanggaran ini akan mendapat pendorong yang kadang sifatnya sangat abstrak dan sangat tergantung kepada keyakinan para penganutnya. Dalam kajian ini, pekerja sosial berasa pendekatan ini lebih berkesan kerana nilai-nilai agama yang telah dipupuk daripada keluarga sejak kecil adalah berbeza bagi setiap individu. Pekerja sosial juga menganggap penanaman nilai-nilai agama yang positif mampu menjadi benteng yang kuat kepada subjek dari terjebak dalam masalah sosial dadah dan jenayah ini.

### **5.9.2 Pendekatan Demografi**

Pendekatan demografi ini juga perlu dititikberatkan oleh pekerja sosial. Persekitaran kehidupan subjek penting bagi menjana aura yang positif dalam minda serta diri subjek. Penempatan atau tempat tinggal subjek sangat penting kerana kedudukannya di luar bandar ataupun bandar amat berkait rapat dengan kemudahan awam serta

jaringan komunikasi. Ianya jelas dilihat kepada subjek yang tinggal di Ibu Negeri Perlis yang mana mempunyai akses yang mudah untuk ke pusat pemulihan berbanding yang berada jauh dari bandar.

Aspek ini turut menjadi faktor apabila subjek yang tinggal di luar bandar mempunyai kesedaran yang tinggi untuk berubah namun, disebabkan faktor jarak dan kemudahan pengangkutan mungkin menjadi halangan untuk subjek ke tempat pusat pemulihan. Ianya secara tidak langsung boleh mematahkan semangat subjek untuk ke arah yang lebih positif. Berbanding dengan subjek yang tinggal di bandar yang mungkin mengalami situasi yang sebaliknya. Rata-rata subjek yang telah ditemubual ini sudah mencapai tahap dewasa iaitu sekitar 18 tahun ke atas yang mana mereka mampu untuk membuat keputusan dengan baik.

Dari sudut pendidikan dapat dilihat dengan jelas bahawa hampir kesemua subjek tidak memiliki tahap pendidikan yang tinggi. Malah ada di antara mereka tidak sempat untuk menghabiskan persekolah di peringkat menengah rendah sekalipun. Hal ini mungkin telah menyebabkan mereka kurang pendedahan tentang bahaya dadah dan mereka tidak mampu untuk berfikir secara positif. Rentetan itu, pekerjaan dan pendapatan harian juga boleh dikatakan kurang memuaskan.

### **5.9.3 Perhubungan Sosial**

Pengkaji merasakan subjek perlu ada jalinan hubungan yang baik dengan semua pihak supaya subjek terus menjadi hidup yang positif. Hubungan sosial ini penting kerana subjek juga tinggal dan menjalani hidup bermasyarakat. Pengkaji telah mengklasifikasikan perhubungan sosial kepada dua bahagian iaitu berbentuk formal

dan tidak formal. Kedua-dua perhubungan ini adalah aspek penting bagi mengembalikan kefungsi sosial subjek sekaligus melestarikannya sehingga akhir hayat mereka. Perhubungan formal adalah perhubungan subjek bersama dengan pihak yang ingin membantunya seperti agensi, badan-badan kerajaan dan bukan kerajaan. Peranan pekerja sosial sangat penting di sini kerana ia bertindak sebagai mediator atau perantara yang mana cuba membantu untuk menyelesaikan konflik yang timbul. Subjek yang menjalani program pemulihan atau lepas pemulihan perlu dikawal dan diselia dengan baik agar mereka benar-benar pulih dan tidak mengulangi tingkah laku mereka.

Agensi seperti AADK, PEMADAM, PENGASIH serta PENDAMAI perlu menyokong dan terus memberikan maklumat kepada subjek yang memerlukan bantuan. Penyebaran maklumat yang berkaitan dengan masalah sosial melalui saluran-saluran di media cetak mahupun media elektronik dilihat sangat penting dalam konteks ini. Pekerja sosial perlu memainkan peranan sebagai pendidik yang mana mereka perlu membantu menyalurkan maklumat yang tepat kepada subjek yang terlibat dengan masalah ini. Pendekatan ini penting bagi subjek supaya sentiasa berada dalam keadaan sedar akan masalah sosial masyarakat kini terutamanya berkaitan dengan penyalahgunaan dadah dalam berusaha menyedarkan subjek akan bahaya dari masalah sosial yang sedang dan akan terjadi.

Perhubungan tidak formal pula merupakan hubungan antara subjek dengan keluarga dan komuniti sekitar. Peranan keluarga amat penting bagi membantu memulihkan subjek ke pangkuan masyarakat. Sokongan yang dimaksudkan bukan sahaja belaian fizikal namun lebih kepada sokongan dalaman dan belaian emosi, kasih sayang dan

perhatian daripada semua ahli keluarga agar mereka tidak lagi terpengaruh dengan dadah mahupun jenayah.

Keluarga juga memainkan peranan menyediakan sokongan untuk memenuhi keperluan asas subjek yang mana subjek mungkin telah berada dalam keadaan yang sangat daif ketika mahu memulakan hidup baru. Oleh itu, keluarga perlulah melihat pengorbanan asas ini sebagai sebagai satu langkah yang penting bagi mengembalikan semangat dan keyakinan subjek supaya lebih proses pemulihan berjalan lebih lancar. Kumpulan sokongan sosial seperti ibu bapa atau keluarga, kawan-kawan, masyarakat dan pusat pengawasan diperlukan supaya mereka dapat merasakan bahawa mereka dihargai, diperlukan serta disayangi.

Pihak kerajaan juga perlu memainkan peranan yang penting dengan mengadakan program kemahiran dan latihan kepada keluarga sebagai kelompok sokongan. Masyarakat mungkin kurang peka tentang hal ini namun peranan keluarga yang mengambil berat wajar disokong dan diberi pendedahan yang sewajarnya. Pembinaan sokongan keluarga ini perlu bermula dari peringkat awal supaya tidak ada ahli keluarga sekalipun komuniti sekitar terkesan dengan bahana dadah dan jenayah kepada kehidupan mereka.

Pendekatan ini bukan sahaja boleh digunakan untuk pekerja sosial sahaja. Malahan ia mampu untuk dijadikan panduan bagi kaunselor, kakitangan perubatan, guru dan juga psikiatrik dan NGO. Pendekatan ini juga boleh dijadikan rujukan sebelum bertindak membentuk satu intervensi yang sesuai dengan subjek. Justeru itu, antara langkah intervensi yang diambil oleh pengkaji adalah membantu subjek menerusi aspek sosial.

Isu-isu perkaitan psikologi seperti memberikan sokongan moral dan sosial dirasakan sangat penting bagi pengkaji untuk menaikkan semangat subjek supaya terus ke arah yang lebih positif.

### **5.10 Intervensi Kajian Kes dan Individu**

Dalam kajian ini pengkaji menggunakan kajian kes yang melibatkan intervensi di peringkat mikro. Intervensi di peringkat mikro bermaksud intervensi yang melibatkan kumpulan kecil seperti individu dan keluarga. Pekerja sosial memainkan peranan penting untuk membantu menyelesaikan konflik yang timbul atau dialami oleh subjek. Pada tahap ini, pekerja sosial telah bersua muka dan menemubual subjek dan membina rapo yang baik supaya subjek berasa tenang dan bersedia untuk berkongsi maklumat tanpa perlu risau akan kebocoran maklumat. Perkara ini bertepatan dengan isu kerahsian yang menjadi etika dalam profesion kerja sosial

Hasil kajian Kelly dan Stone (2009) menunjukkan intervensi kaunseling individu sering digunakan oleh pekerja sosial sekolah dalam membantu pelajar bermasalah. Bagi intervensi individu, pekerja sosial akan berhubung dengan subjek secara bersemuka. Penemuan kajian mereka ini hampir sama dengan penemuan kajian oleh Kelly , Frey, Alvarez, Berzin, Shaffer dan O'Brien (2010).

### **5.11 Limitasi Kajian**

#### **5.11.1 Persiapan Diri Pengkaji**

Dalam kajian ini juga terdapat beberapa limitasi yang perlu ditekankan dalam penyelidikan akan datang. Di antaranya adalah pemantauan berterusan tidak dapat dilakukan disebabkan oleh kesukaran untuk berjumpa subjek dalam tempoh jangka

panjang. Maka disarankan agar di masa akan datang susulan selepas penamatan temubual dijalankan ke atas subjek bagi melihat sejauh mana perkembangan dan kemajuan diri mereka setelah melalui proses pemulihan.

Selain itu, pengkaji yang melakukan kajian ini perlu mempunyai kesediaan mental dan fizikal yang kuat. Selain itu, pengkaji menilai sendiri keadaan subjek dan persekitaran mengikut pemerhatian mata kasarnya. Ianya mungkin boleh berlaku sikap bias yang mana pengkaji mungkin lebih selesa menemubual subjek yang berusia lebih muda berbanding yang sudah berusia.

#### **5.11.2 Pandangan Masyarakat**

Sepanjang perjalanan kajian ini, pengkaji perlu berhadapan dengan tanggapan yang kurang baik terhadap golongan ini. Pengkaji perlu berjumpa dan menemubual subjek yang mana mempunyai kisah silam yang kurang baik. Perkara ini sedikit membimbangkan keluarga pengkaji. Mereka menganggap subjek mungkin boleh mencederakan pekerja sosial atau membuat gangguan seksual terhadap pengkaji.

Hal ini kerana pengkaji perlu berjumpa dengan subjek mengikut kesesuaian jadual masa subjek termasuklah pada lewat malam. Begitu juga dengan komuniti setempat di kawasan tempat tinggal pengkaji yang mana menyatakan kajian ini mungkin berbahaya kepada pengkaji dan menasihati pengkaji agar lebih berhati-hati ketika berhadapan dengan subjek.

### **5.11.3 Kerjasama daripada Subjek dan Tempoh Masa**

Antara halangan terbesar pengkaji dalam menjalankan kajian ini adalah kerjasama serta komitmen daripada subjek. Pengkaji perlu berhadapan dengan subjek yang sukar memberikan kerjasama, dalam erti kata lain kurang berkongsi cerita dengan pengkaji. Subjek seolah-olah tidak begitu selesa menceritakan perihal diri sendiri kepada individu yang kurang dikenali seperti pengkaji.

Mereka seolah-olah tidak mahu membuka aib keluarga mahupun diri sendiri. Namun beberapa usaha yang dilakukan oleh pengkaji termasuklah menerangkan tentang isu-isu kerahsiaan dan sedikit motivasi, mereka dilihat mula untuk bercerita dan kelihatan sedikit teruja. Selain itu, tempoh masa yang digunakan untuk menjayakan kajian ini adalah dalam tempoh masa yang singkat serta tidak melibatkan kajian secara susulan. Dimensi masa yang digunakan ialah kajian rentas dan hanya merangkumi isu dan pengalaman yang dilalui oleh subjek sendiri.

Berdasarkan cabaran yang telah dikenalpasti hasil daripada kajian yang telah dijalankan ini menunjukkan seseorang yang terlibat dalam profesion bantuan ini perlu memahami dengan jelas setiap konsep, nilai dan prinsip yang terkandung dalam profesyen kerja sosial. Pemahaman yang jelas penting bagi memastikan pengkaji tidak keliru serta mampu berhadapan dengan halangan serta cabaran yang mendatang.

### **5.12 Cadangan Kajian**

Berdasarkan hasil kajian, didapati bahawa pelbagai pihak perlu bekerjasama tampil bagi menghasilkan sebuah kajian yang padat dan baik. Beberapa penambahbaikan boleh dilakukan terhadap kajian yang akan dilakukan pada masa hadapan dengan



matlamat menyelidik dan mengkaji permasalahan seperti kajian ini. Antara beberapa perkara yang boleh diperbaiki bagi kajian-kajian yang akan datang adalah:

1. Kajian yang dijalankan oleh pengkaji memberi fokus kepada kawasan di utara Malaysia iaitu di Negeri Perlis sahaja. Bilangan subjek juga agak terhad pada kajian ini. Penambahan bilangan subjek dan skala yang lebih besar dalam aspek lokasi dan sumber penting bagi mengelakkan bias. Oleh itu, dicadangkan supaya kajian yang akan datang mungkin boleh merangkumi di seluruh Malaysia dan melibatkan pelbagai bangsa yang dominan seperti Malayu, Cina dan India. Aspek demografi juga boleh dipelbagaikan dan tidak hanya tertumpu di bahagian tertentu sahaja.
2. Penglibatan subjek wanita sebagai subjek boleh diwujudkan pada masa akan datang. Pengkaji hanya melakukan temubual dengan kaum lelaki sahaja yang juga seorang anak, suami, ayah kepada keluarga masing-masing. Dapatan kajian yang pelbagai mungkin boleh ditemui sekiranya kaum wanita turut menjadi subjek. Ini jelas apabila perspektif yang berbeza mungkin diperolehi berdasarkan faktor jantina dan juga mungkin disebabkan faktor status perkahwinan.

### **5.13 Kesimpulan**

Hasil kajian ini telah membawa satu rumusan bahawa kebanyakan penagih dadah yang dikaji ada kaitan dengan jenayah. Ini menunjukkan penagihan dadah menjadi punca utama berlakunya jenayah. Tekanan hidup serta kemahuan diri merupakan punca

utama penagih mula mengambil dadah dan desakan untuk mendapatkan bekalan menyebabkan mereka melakukan jenayah.

Walaupun mereka sudah ambil maklum akan bahaya dadah namun ia bukanlah penghalang bagi mereka untuk terus mengambilnya. Pemilihan dadah jenis heroin telah memberi pengaruh kepada perlakuan jenayah berat seperti membunuh. Jenayah mengedar dadah juga dikesan menjadi pilihan penagih untuk mendapat bekalan bagi diri sendiri ataupun dijadikan satu pekerjaan buat mereka.

Pendidikan dan pegangan hidup yang kuat perlu disemai dalam diri bekas penagih dadah ini terutama selepas dibebaskan apabila berhadapan dengan halangan dan cabaran dalam mengharungi kehidupan. Penagih-penagih ini juga perlu disediakan satu panduan dan asas strategi daya tindak untuk menghadapi konflik interpersonal dan tekanan sosial daripada keadaan sekeliling terutama setelah mereka dibebaskan dari PUPSEN bagi membantu mengekalkan tahap pemulihan bebas daripada belenggu dadah mahupun jenayah.

Selain itu, sesebuah keluarga perlu memainkan peranan supaya bekas penagih tidak terus tersisih akibat kisah silam mereka. Peranan ini penting untuk menerapkan nilai-nilai hidup yang mencukupi dan padu supaya generasi yang dilahirkan mampu mengemudikan kehidupan mereka dengan baik dan selamat di masa akan datang.

Kesimpulannya, pengkaji merasakan semua pihak perlu memainkan peranan dan tanggungjawab masing-masing. Baik dari segi keluarga mahupun masyarakat setempat. Sikap saling mengajar perkara bermanfaat dan tegur menegur kesilapan

sewajarnya ada dalam diri setiap anggota masyarakat. Justeru itu barulah masyarakat terhindar dari kemelut krisis moral yang meruncing, seterusnya menuju ke arah pembangunan secara menyeluruh. Semoga kemajuan negara seiring dengan nilai-nilai murni dan generasi akan datang bebas daripada masalah ketagihan dadah dan jenayah.



## RUJUKAN

- Abd. Hadi Zakaria. (2004). Ketidadaan reaksi masyarakat terhadap kelakuan anti sosial. *The Malaysian Journal of Social Administration*, 3, 71-82.
- Abdul Halim Mohd Hussin., Vanaja K. S., Haslinda Hussein., Sarina Mohamed., Hafiz Yusoff., dan Loh Chow Woei. (2009). Definisi penagih dan ketagihan menurut akta penagih dadah (rawatan dan pemulihan) 1983 (pindaan 1998) dan akta-akta lain yang berkaitan. *Agensi Antidadah Kebangsaan*, 6(8).
- Abdullah Al-Hadi Mohamed. (1993). Faktor – faktor keluarga dan tingkah laku penyalahgunaan dadah: satu kajian perbandingan antara penyalahgunaan dadah dan bukan penyalahgunaan dadah. *Journal of Science and Humanities*, 1, 41-45.
- Agensi Antidadah Kebangsaan. (2016). *Maklumat Dadah 2016*. Kuala Lumpur: Agensi Antidadah Kebangsaan, Kementerian Dalam Negeri.
- Agensi Antidadah Kebangsaan. (2015). *Maklumat Dadah 2015*. Kuala Lumpur: Agensi Antidadah Kebangsaan, Kementerian Dalam Negeri.
- Agensi Antidadah Kebangsaan. (2013). *Maklumat Dadah 2013*. Kuala Lumpur: Agensi Antidadah Kebangsaan, Kementerian Dalam Negeri.
- Agensi Antidadah Kebangsaan. (2006). *Maklumat Dadah 2006*. Kuala Lumpur: Agensi Antidadah Kebangsaan, Kementerian Dalam Negeri.
- Agensi Antidadah Kebangsaan. (1996). *Buletin Dadah 1997–2001: Kenali dan Perangi Dadah*. Kuala Lumpur: Agensi Antidadah Kebangsaan.
- Agensi Antidadah Kebangsaan. (1994). *Buletin Dadah 1995–1996: Kenali dan Perangi Dadah*. Kuala Lumpur: Agensi Antidadah Kebangsaan.
- Ahmad Shukri M. N., Paimah Atoma, dan Rozeyta Omar. (2004). *Persepsi Penagih, Ibubapa dan Masyarakat Terhadap Dadah*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Ahmad Johari Sihes. (2008). *Bab 11: Teori Pembelajaran. dalam: Psikologi Pendidikan*. Penerbit Universiti Teknologi Malaysia, Skudai, Johor Bahru, 1-9.
- Albert B. (1973). *Aggression: A Social Learning Analysis*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Alston, M dan Bowles, W. (2003). *Research for Social Work an Introduction to Methods*. 5th ed. London: Routledge.
- Amar Singh Sidhu. (2006). Crime levels and trends in the next decade. *Journal of The Kuala Lumpur Royal Malaysia Police College*, 5, 1-13.

American Psychiatric Association (2013) .*Diagnostic And Statistical Manual Of Mental disorders Fifth Edition* : DSM-5. Washington DC; APA

Asmawati Desa dan Fatimah Yusoff. (2005). *Profil Penagih Dadah Golongan Belia Wanita: Satu Kajian Premilari. Prosiding Seminar Penyelidikan Pembangunan Generasi Muda*. Realiti Generasi Muda Melangkah Ke Hadapan. Anjuran Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia dan Institusi Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia. Kementerian Belia dan Sukan Malaysia.

Azahar,Balan, Norhamidah,Siti dan Surianti. (2017). Perkaitan antara Perapatan Ibubapa dan Rakan Sebaya dengan Penglibatan Remaja dalam Penyalahgunaan Dadah di Sabah.Universiti Malaysia Sabah. *Southeast Asia Psychology Journal* Vol. 5, (12-21)

Azhar Ahmad. 2006. Strategi Pembelajaran Pengaturan Kendiri Pendidikan Islam dan Penghayatan Akhlak Pelajar Sekolah Menengah di Sarawak.Tesis Dr. Falsafah. Bangi: UKM.

Azlina, A. B. (2005). Psikologi Personaliti Individu. Shah Alam : Karisma Publication.

Azizi Yahaya, Noordin Yahaya, Juriah Juriah @ Daing Junaidah Hj. Bachok. (2010). *Perkaitan antara Hubungan Kekeluargaan, Pengaruh Rakan Sebaya dan Kecerdasan Emosi dengan Tingkah Laku Delinkuen Pelajar Sekolah Bestari di Daerah Pontian*. Fakulti Pendidikan Universiti Teknologi Malaysia dan Universiti Teknologi Mara (Melaka).

Azizi Yahaya, Yusof Boon, Jamaludin Ramli, Jaafar Sidek Latif, Fawziah Yahya, Amir Hamzah Abdul (2004). "Psikologi Sosial". Johor Bahru: Universiti Teknologi Malaysia.

Azizi Yahaya dan Faizah Idris (2015) Tingkah Laku Agresif Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia.

Azlina, A. M., Raja Zirwatul Aida, R., dan Siti Aisyah Saat. (2007). Kebimbangan akademik dan kerjaya serta hubungan kekeluargaan: satu tinjauan terhadap Golongan remaja di luar bandar. *Malaysian Journal of Social Administration*, 4, 74-83.

Azman Mohd Noor., dan Mohd Al-Ikhsan Ghazali. (2010). Penyalahgunaan dadah dan kewajaran peruntukan hukuman mati ke atas pengedar dadah di Malaysia: satu analisis. *Jurnal Fiqh*. Universiti Malaya, Kuala Lumpur. (7), 29-48.

Badrulzaman., B. (2006). *Persekitaran Keluarga dan Kesannya Terhadap Tingkah Laku Devian Remaja di Daerah Pontian, Johor*. Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia.

- Bahagian Pembangunan Belia. (1997). *Dasar Pembangunan Belia Negara (DBN)*. Kementerian Belia dan Sukan Malaysia, Putrajaya.
- Bahr, Maughan, Marcos., dan Li (1998) Family, Religiosity and the Risk of Adolescent Drug Use. *Jurnal of Marriage and Family*, 60, 979-992.
- Balan Rathakrishnan., dan Rahimah Abdul Rahim. (2008). Etnik dan gaya keibubapaan ke atas penglibatan pelajar dalam penagihan dadah: satu kajian awal di Sabah. *Jurnal Antidadah Malaysia*. 3&4, Agensi Antidadah Kebangsaan. 123-141
- Balan Rathakrishnan. (2013). Hubungan tingkah laku seksual berisiko dan penyalahgunaan bahan dengan masalah kesihatan mental dalam kalangan pelajar sekolah menengah: satu kajian pelbagai etnik di Sabah. *Jurnal Psikologi dan Pembangunan Manusia*, Universiti Kebangsaan Malaysia. Terbitan atas talian. 1(1).
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York : Freeman.
- Blumstein, A. (1996). *Youth Violence, Guns and Illicit Drug Market*. Washington DC: National Institute of Justice.
- Bond, T. (2000). *Standards and Ethics for Counselling in Action*. 2nd ed. London: Sage Publications.
- Boeije, H. (2010). *Analysis in qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Buerah Tunggak, Shahrin Hashim, Nur Afzan Mohamad & Maznah Ali.(2015). Faktor Risiko Belia Terlibat dalam Penyalahgunaan Dadah dan Cadangan Penyelesaiannya Menerusi Model Pembangunan Belia Muslim Terpimpin. *Jurnal Antidadah Malaysia*.Jilid 9, No. 1
- Brady, Dustan, Grice, & Dansky. (1995). "Personality disorder and assault history in substance-dependent individuals." *America Journal on Addiction*, 4, 306-312.
- Bronfenbrenner, U. (1977). Towards an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32, 513-531.
- Bronfenbrenner, U. (1993). "The ecology of cognitive development : Research models and fugitive findings ," dalam R. H. Wozniak & K.W. Fisher(Eda). *Development in context: Activity and Thinking in Specific Environments*. Hillsdale,NJ : Erlbaum.
- Brounstein, P. J. (1989). *Pattern of Substance Use and Delinquency Among Inner City Adolescents*. Washington DC: Urban Institute.
- Bureau of Justice Statistic (1994). *Drug and Crime Fact, 1994*. Washington DC. Department of Justice.

- Charun Aai Been. (2011). *Penyeludupan Dadah oleh Warga Asing: Kajian Terhadap Modus Operandi, Jenis-jenis Dadah dan Impak ke atas Keselamatan Malaysia*. (Thesis Sarjana) Sekolah Sains Pengurusan, Universiti Utara Malaysia, Kedah.
- Choo, P. F., Maznah Ismail, Navatnam,V. dan Hoo See Kong. (1986). *A Comparative Study of the Psycho-Social Profile of Drug Using and Non Drug Using School Children*. USM: National Drug Research Centre.
- Crandell, T., Crandell, C., dan Zanden, J. V. (2012). *Human Development*. 10th ed. New York: McGraw-Hill.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- DuBois, B. dan Miley, K.K. (2005). *Social Work: An Empowering Profession* Boston: Pearson Education, Inc.
- Durkheim, G. D. (1987). *Multimethad Research: A Synthesis of Styles*. Beverly Hills: Sage.
- Fagan, J. dan Chin, K. (1990). "Violence as regulation and sosial contral in the distribution of crack" Dalam: M.D.L. Rosa, E. Y. Lambert dan B. Groppher (Eds). *Drugs ang Violence: Causes, Correlates, and Consequences*. NIDA Research Monograph 103, 7-41.
- Fatimah Daud. (1992). *Pengenalan Teori-teori Sosiologi*. Kuala Lumpur: Fajar Bakti Snd. Bhd.
- Faupel, C. E. (1991). *Shooting Dope: Career Patterns of Hard Core Heroin Users*. Miami: University of Florida.
- Fauziah Ibrahim, Ezarina Zakaria, Salina Nen, Norulhuda Sarnon, dan Nor Jana Saim. (2014). Penguna dadah di Malaysia: pengalaman dan hubungan kekeluargaan. *Jurnal Teknologi*. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Fauziah Ibrahim, Bahaman Abu Samah, Mansor Abu Talib dan Mohamad Shatar Sabran. (2012). Penagih dadah dan keadaan berisiko tinggi kembali relaps. Fakulti sains kemasyarakatan dan kemanusiaan. Universiti Kebangsaan Malaysia. *Jurnal Fakulti Sains Kemasyarakatan dan Kemanusiaan*. 7,(1), 38-49.
- Fauziah Ibrahim, Bahaman Abu Samah, Mansor Abu Talib, & Mohamad Shatar Sabran. (2010). *Faktor Menyumbang kepada Penagihan Relaps Dalam Penagihan Dadah PUSPEN di Semenanjung Malaysia*. Agensi Antidadah Kebangsaan.

- Fauziah Ibrahim (2008). *Pengaruh Faktor Individu, Persekitaran Sosial dan Keberkesanan Program Pemulihan Dadah dalam Kalangan Penagihan Relaps*. Fakulti Institusi Pengajian Sains Sosial. Universiti Putra Malaysia.
- Freud, S. (1950). *Circle of Friends: The Role of Gender and Networks in Delinquent Group Dynamic*. Paper Presented at Annual Meeting of The American Society of Criminology, Chicago, IL.
- Gau, S. S., Chong, M., Yang, P., Yen, C., Liang, K., & Cheng, A. T. (2007). Psychiatric and psychosocial predictors of substance use disorder among adolescent: Longitudinal study. *British Journal of Psychiatry*, 190, 42-48.
- Geshina. A. (2013). Pakar Akui Jenayah Sedang Subur di Malaysia. Laman Web Dimuat Turun dari laman <http://mforum2.cari.com.my/forum> pada 23 Mei 2018
- Geshina. A. (2017) Pakar kriminologi: Jenayah kecil mungkin membawa kepada jenayah serius. Dimuat turun dari laman <http://www.freemalaysiatoday.com/category/bahasa/2017/09/21/pakar-kriminologi-jenayah-kecil-mungkin-membawa-kepada-jenayah-serius/25> Julai 2018
- Gilbert., J.N. (2004). *Criminal Investigation. 6th edition*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall
- Goldstein, P. J., Brownstein, H. H., Ryan, P. J. Dan Bellucci, P. A. (1989). "Crack and homicide in New York City 1988: a conceptually based event analysis." *Contemporary Drug Problem*, 16, 651-687.
- Goldstein, P. J. (1985). The drugs-violence nexus: a tripartite conceptual framework. *Journal of Drug Issues*, 15, 493-506.
- Gurung, R. A. R. (2006). *Health Psychology: A Cultural Approach*. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.
- Hamzan Seli, Che Bakar Che Mat., dan Wan Hamidi. (September, 4-6, 2004). *Fenomena Penyalahgunaan Dadah Dan Hidu Gam Serta Kesannya kepada Sistem Nilai*. Universiti Teknologi Mara, Cawangan Sarawak, Kampus Samarahan, Sarawak. Seminar Antarabangsa Nilai Dalam Komuniti Pasca Modernisme (SIVIC 2004), Hotel Bayview Langkawi.
- Haines, K. (1999). Crime is a social problem. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 7, 263-275
- Haris A. W. (2004). Masalah Sosial Di Bandar Semenanjung Malaysia: Tinjauan Daripada Perspektif Masyarakat Malaysia. *Jati, Bilangan 9, Disember 2004*. 55-74.



- Horney, J. D. Osgood, dan Marshall, I. H.(1995). Criminal careers in the short- term: intra-individual variability in crime and its relation to local life circumstances. *American Sociological Review*, 60, 655-673.
- Huck, S. W. , Cormier, W. H. , dan Bould, W. G. (1974). *Reading Statistics and Research*. New York: Harper & Row Publishers.
- Huizing, D., Loeber, R. dan Thornberry, P.T. (1994). *Urban Delinquency and Substance Abuse: Technical Report and Technical Appendices*. Washington DC: Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.
- Imaaduddin Abdul Halim (2016) Analisis Tematik Tafsiran Ayat Al-Quran Berkaitan Penjagaan Alam Sekitar.Universiti Sains Malaysia,17.
- Ismail B. Hj Ahmad (2001) *Kajian Keberkesanan Dasar Anti Dadah Malaysia*. Fakulti Ekonomi dan Pentadbiran, Universiti Malaya
- Ismail, R., Ghazalli, M.N & Ibrahim. N. 2015. Not all developmental assets can predict negative mental health outcomes of disadvantaged youth: *A case of suburban Kuala Lumpur. Mediterranean Journal of Social Sciences* 6 (5): 452-461
- Jabatan Perangkaan Malaysia (2017). Anggaran Penduduk Semasa Malaysia bagi tahun 2016. Diambil daripada file:///C:/Documents%20and%20Settings/user/My%20Documents/Downloads/Anggaran%20Penduduk%20Semasa,%20Malaysia%202016.pdf
- Jamal Ali, Sallahuddin Hassan, dan Noor Al-Huda Abdul Karim (2010). Kos ekonomi penyalahgunaan dadah. *Artikel Sains Kemasyarakatan*. Universiti Utara Malaysia.
- Jason L.A., Davis M. I., dan Ferrari J. R. (2007). The need for substance abuse after-care: Longitudinal analysis of Oxford House. *Addictive Behaviors*, 32, 803-818.
- Julian, J. (1971). *Social Problem*. 2nd.ed. Englewood Cliffs: Prentice–Hall
- Kamaruddin Hj. Husin (1996). *Sekolah dan Perkembangan Kanak-Kanak*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn Bhd.
- Kamus Dewan. (1990). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kamus Dewan. (1994). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka. h.1404
- Kelly, M. Dan Stone, S. (2009). An analysis of factors shaping interventions used by school social workers. *Children & Schools* 31(3): 163-176.

- Kelly, MS., Frey, AJ., Alvarez, M., Berzin, S. C., Shaffer, G., dan O'Brien, K. (2010). School social work practice and response to intervention. *Children Schools* 32(4): 201-209.
- Kenneth, R. Dan Moyer, P. (1961). Female delinquency and related problem. *SOC. Forces*, 43, 82-89.
- Kerlinger, F. N. (1973). *Foundation of Behavioral Research*. 2nd ed. New York: Halt, Rineheart and Winston.
- Khalim Zainal. (2008). Memahami tingkah laku remaja bermasalah dari perspektif teori tingkah laku, humanistik, psikoanalitik & tret personaliti. *Jurnal Pengajian Umum Asia Tenggara*, 9, 43-56.
- Laporan Prestasi Keseluruhan Jabatan Siasatan Jenayah Narkotik Kontinjen Perlis (2015)
- Lily Mastura Harun dan Ooi Boo Keat. (2004). Penerokaan gaya hidup penagih dadah: perspektif teori psikologi individu. *Jurnal Sains Kemasyarakatan dan Kemanusiaan*. 12(2).
- Lee Lam Thye.(2016). Rancangan strategibetul menegah jenayah. Utusan Malaysia. Diambil daripada <http://www.utusan.com.my/rencana/rancang-strategi-betul-mencegah-jenayah-1425502>
- MacCoun, Robert, Beau Kilmer, dan Peter Reuter. (2003). "Research on crime-drugs linkage: the next generation of research". dalam Henry H. Brownstein dan Christine Crossland, eds., *Toward a Drugs and Crime Research Agenda for the 21st Century*. Washington, DC: National Institute of Justice.
- Mahmood Nazar Mohamed. (2004). "Kumpulan sokongan keluarga, (family support group, fsg) dan pemulihan berterusan". *Seminar Kesan Penagihan ke atas Keluarga*. Hotel Dynasty, Kuala Lumpur.
- Mahmud Mazlan. (2007). Penyakit berjangkit di kalangan penagih heroin yang menerima rawatan pesakit luar di Muar. *Jurnal Anti Dadah Malaysia*. 1(3).
- Mahyuddin Bin Arsat dan Azizah Binti Besar (2011) *Penyalahgunaan Dadah di Kalangan Pelajar : Satu Kajian di Pusat Serenti Tiang Dua, Melaka*. Falkulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor
- Mark S. H dan Krista J. G. (2011). Sociological methodology. *On the concept of snowball sampling*. Sage: American Sociological Association.
- Merriam, Sharan B. (2002). *Qualitative Research in Practice: Example for Discussion and Analysis*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Michael A. Powell. (2011). *A Comprehensive Analysis of the Drug-Crime Relationship Research Papers*. Carbondale: Southern Illinois University.

- Miles, M.B. dan Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. 2nd ed. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Miziker-Gonet, M. (2010). *Counseling the adolescent substance abuser*. New York: Sage Publication, Inc.
- Mohamad Johdi Salleh. (April, 7-9, 2012). Permasalahan penagihan dadah: tinjauan di pusat serenti Selangor. *International Seminar on Community Development*. SAPKO 2012. Universiti Malaysia Terengganu.
- Mohamed Isa Abd Majid dan Razak Hj Lajis. (1995). *Halusinogen Dadah Pengubah Tingkah Laku, Tanggapan Diri dan Perasaan*. Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang.
- Mohammad Asyraf Che Mat dan Jamaludin Ahmad. (2013). Faktor relaps dalam kalangan penagih dadah wanita. *Seminar Pasca Siswazah dalam Pendidikan* (Gredue 2013). Fakulti Pendidikan. Universiti Putra Malaysia.
- Mohamad Reezal Shamsuddin (Februari 15, 2017). *Dadah: Tingkatkan Kesedaran*. Sinar Harian.
- Mohamad Shahid Ismail dan Mohd Nazar Mohamed. (2007). Remaja menghidu gam: pengaruh keluarga dan rakan sebaya. *Jurnal AADK*. 131-192.
- Mohd Dzulkhairi M. R. (2012). *Kesan-kesan Penagihan Dadah terhadap Kesihatan*. Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan. Universiti Sains Islam Malaysia. Negeri Sembilan.
- Mohd. Ibrani Shahrinin Adam Assim, Mohamad Fauzi Abd. Latib dan Mohd. Roslan Rosnon.(2011). Fenomena pengulangan penagihan dadah dalam kalangan banduan belia di penjara Pulau Pinang. *Malaysia Journal of Youth Studies*. Institusi Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia.. 4, 38-45.
- Mohd. Majid Konting (2004). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohd. Majid Konting. (2000). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. 5th ed. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka
- Mohd. Muzafar Shah M. R. (2015). Implikasi kajian risiko dan pelindung penyalahgunaan dadah dalam kalangan remaja dan belia terhadap program pencegahan dadah. *Jurnal Antidadah Malaysia*. 9(1)
- Mohd Noorazam Abd Razak, Fatin Aliana Mohd Radzi, Mohamad Azmi Adnan, Hashbullah Ismail, Ani Mazlina Dewi Mohamed dan Soffian Omar Fauzee. (1983). Pengajaran penyalahgunaan dadah dalam kalangan pelajar tingkatan empat : (rawatan dan pemulihan). *Journal Antidadah Malaysia*. 5(1).

- Mohd. Radzi Mohd Khir. (2010). Kempen sosial: kajian keberkesanan terhadap kempen oleh agensi anti dadah kebangsaan (AADK) daerah Kuala Muda Kedah. Universiti Teknologi Mara (UiTM). *Voice of Academia*. 5(1).
- Mohd. Reduan Aslie. (1990a). *Jenayah Di Malaysia*. Kuala Lumpur: AMK Interaksi Sdn. Bhd.
- Mohd. Reduan Aslie. (1990b). *Krisis Dadah*. Kuala Lumpur: AMK Interaksi Sdn. Bhd.
- Mohd. Rohani Mat Diah. , Elanngovan Muniandy., dan Muhammad Yazid Ismail. (2009). Senario Penyalahgunaan dadah bagi tahun 2009. *Jurnal Antidadah Malaysia*. 5(10).
- Mohd Sheffie Abu Bakar. (1995). *Metodologi Pendidikan*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mokmin Bin Basri (2017) Model Polisi Maklumat: Kes Malaysia. Universiti Kebangsaan Malaysi, 4, 127-128.
- Muhammad, A.C.A dan Jamaludin A. (2013). Faktor relaps dalam kalangan penagih dadah wanita. *Seminar Pasca Siswazah Dalam Pendidikan (GREDEC 2013)*. 636-644.
- Muhd. Rashid Rajuddin dan Muhd Fa'iz Ahmad. (2011). Pengharapan pelatih pusat serenti terhadap latihan vokasional di Pusat Serenti Tampoi, Johor. *Jurnal Pendidikan Psikologi dan Kaunseling*. 2. 209-243.
- Muhwezi, W. W., Okello, E. S., Neema, S., dan Musisi, S. ( 2008). Caregivers' experiences with major depression concealed by physical illness in patients recruited from central Ugandan health care centers. *Qualitative Health Research*, 18, 1097-1114.
- Mustafar Ali. (2016). 1,045 belia terlibat kegiatan rasuah sejak 2013. Kosmo. Diambil [http://kosmo.com.my/kosmo/content.asp?y=2016&dt=0422&pub=Kosmo&sec=Terkini&pg=bt\\_30.htm](http://kosmo.com.my/kosmo/content.asp?y=2016&dt=0422&pub=Kosmo&sec=Terkini&pg=bt_30.htm)
- Nadzri M.S., Mohd. Nor Shahizan dan Mohd Yusof A.(2014) Literasi Visual Dalam Imej Digital Fotografi Forensik Penyiasatan. *Jurnal Komunikasi*. Jilid 30 (Special Issue) 2014:159-176.
- Nadarajan A/L Thambu Dan Vishalache Balakrishnan (2014). Universiti Malaya. Fakulti Pendidikan. Pengurusan Teater Forum: Satu Inovasi Teknik Dalam Pedagogi Pendidikan Moral di Sekolah Menengah. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*. Bil. 1, Isu 2,41.
- Najati, Muhammad Uthman. (1993). *Al-Hadith al-Nabawiy wa 'Ilmu al-Nafs*. Beirut: Dar alSyuruq.

- New Staits Times (November 21, 2010). *Is Your House 'Ready' When the Bad Guys Come?*. New Straits Times. 36.
- Nik Azis Nik Pa. (2003). Penggunaan teori dan kerangka teori dalam penyelidikan pendidikan Matematik. *Masalah Pendidikan*, 26, 29-61.
- Nor-Ina, K. dan Norizan, M. N. (2008). Perlakuan jenayah dari perspektif geografi: satu kajian kes di Daerah Timur Laut Pulau Pinang. Dalam Hamirdin, I., Amer, S. G., Abdul Rahman, R., dan Rosmadi, F.(2008). *Isu-isu Geografi Malaysia*. Kuala Lumpur: Jabatan Geografi Universiti Malaya. 214-233.
- Nor-Ina, K. dan Norizan, M. N. (September 10-11, 2007). Jenayah dan perbandaran: satu kajian di Daerah Timur Laut Pulau Pinang. *Kertas Kerja Dibentangkan di Seminar Kebangsaan Geografi 2007*. Universiti Pengurusan Sultan Idris, "Dunia Tanpa Sempadan", Anjuran Jabatan Geografi Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan dengan kerjasama Persatuan Geografi Universiti Sultan Idris.
- Nor-Ina, K. dan Norizan, M. N. (2009). Pelakuan jenayah harta benda di daerah Timur Laut Pulau Pinang: trend dan punca. dalam Mohd Fauzi, Y.(2009), *Malaysia: Tranformasi dan Perubahan Sosial*. Selangor Darul Ehsan: Arab Publication. 131-147.
- Nor-Ina, K., Norizan, M. N., dan Ruslan, R. (2013). Tinjauan dasar pengurangan jenayah di Malaysia. *Prosiding Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia ke VIII (PERKEM VIII)*, 1, 224 – 234.
- Nor-Ina, K. (2006). *Perlakuan Jenayah dan Kaitannya dengan Kepesatan Perbandaran: Satu Kajian Kes di Negeri Pulau Pinang* (Tesis Sarjana) Universiti Sains Malaysia.
- Norman E. , Dumois AO. (1995). Caring for women with HIV and AIDS. *Journal of Women and Social Work*. 10 (1) ; 23-35.
- Norazleen Mohamad Noor(2015) Kerinduan atau Ketagihan Terhadap Dadah: Punca Belia Kecundang dan Kembali Menagih. Universiti Tunku Abdul Rahman (UTAR), Kampus Perak. International Drug Prevention And Rehabilitation Conference.
- Oswald, H. & Suss, K.U. (1994). The influence of parents and peers on misconduct at school: Simultaneous and synergistic effects. dalam R. K. Silbereisen & E. Todt (Eds.), *Adolescence In Context: The Interplay Of Family, School, Peers And Work In Adjustment*. New York: Springer-Verlag.
- Patton, M. Q. (1980). *Qualitative Evaluation And Research Methods*. 2nd ed. Newbury Park, CA: SAGE Publications.Universiti Kebangsaan Malaysia.

- Puteri Hayati Megat Ahmad. (2015) Kaunseling Motivasi Dalam Penyalahgunaan Dadah. Dewan Bahasa dan Pustaka.139-140
- Raj Karim. (1992). "Role of the family in drug abuse prevention and control different perspective." *Report of The 14th IFNGO Conference*. Kuala Lumpur: PEMADAM Malaysia. 24-33.
- Ramli Din. (2016). Kadar jenayah belia di Melaka meningkat. Utusan Malaysia. Diambil daripada <http://www.utusan.com.my/berita/wilayah/kadarjenayah-belia-di-melaka-meningkat-1.353720>
- Ratner, M. S. (1993). *Crak Pipe as Pimp: An Ethnographic Investigation of Sex for Crack Exchange*. New York: Lexington Books.
- Ratma Fitra. (2015). *Hubungan Harga Diri Mahasiswa dengan Kemampuan Aktualisasi Diri dalam Proses Belajar Metode Seven Jump di Program Studi Ilmu Keperawatan Universitas Islam Negeri Syarif Hidayatullah Jakarta*. Jakarta: Fakultas Kedokteran dan Ilmu Kesehatan, Universitas Islam Negeri Syarif Hidayatullah.
- Regoli, R.M. & Hewitt, J.D. (1991). *Delinquency in Society*. 4th ed. New York: McGraw Hill.
- Rokiah Ismail. (2010). *Pemeriksaan Pengguna Dadah dalam Institusi Pemulihan di Malaysia: ke arah Menjamin Kesejahteraan Individu dan Masyarakat*. Pusat Pengajian Sosial, Pembangunan dan Persekitaran, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Geografia Online TM Malaysian Journal of Society and Space. 6(1); 31 – 49.
- Roth, J. A. (1994). *Psychoactive Substance and Violence*. Washinngton D.C.: Department of Justice.
- Robson, C. (2002) Real world research. 2nd ed.Oxford, UK : Blackwell Publications
- Rosnah Ismail (2017) Simposium Psikologi dan kesihatan sosial-i 2017. Universiti Malaysia Sabah. Dibentangkan pada 17 Mei 2017.
- Ruhani Mat Min, Abdullah Mohamed dan Nor Ezdanie Omar. (2013). Keperibadian dan sokongan sosial penghuni PUSPEN: implikasi terhadap program pemulihan. *Jurnal Kemanusiaan*. Fakulti Pengurusan. Universiti Teknikal Malaysia. 2(2).
- Rudestam, K. E., dan Newton, R. R. (2001). *Surviving Your Dissertation: A Comprehensive Guide to Content and Process*. 2nd ed. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Rusniah Ahmad, Samihah Khalil, Siti Alida John Abdullah, Aspalela Abd Rahman4, Yusramizza Md Isa, Ahmad Nasyran Azrae & Roos Niza Mohd Shariff. (2009)

Undang-Undang Rawatan dan Pemulihan Dadah dari Sudut Pandangan Global: Suatu Perbandingan. *Jurnal Agensi Anti Dadah Kebangsaan Malaysia* (AADK)

Sabitha Marican., Mahmmod Nazar Mohamed. , dan Rosnah Ismail. (2007). Trend dan punca penggunaan dadah di kalangan penagih dadah wanita di negeri Sabah: implikasi kepada rawatan dan pemulihan dadah. *Jurnal Antidadah Malaysia*. 2(2).

Sabitha Marican (2006). *Penyelidikan Sains Sosial Pendekatan Pragmatik*. Batu Caves: Edusystem.

Samir Muhazzab Amin & Winny Abdul, 2009. Pengantar Kerja Sosial. Kuala Lumpur: Utusan Publication & Distributors Sdn Bhd.

Samihah Khalil, Rusniah Ahmad, Siti Alida John Abdullah, Yusramizza Yusuff, Aspalella Abdul Rahman, Ahmad Nasyran Azrae dan Roos Niza Mohd Shariff. (2011). Undang-undang penagih dadah 1983 (rawatan dan pemulihan) (pindaan) 1998: analisa terma 'penagih' dan 'ketagihan'. *Jurnal Antidadah Malaysia*. 7(1).

Sidek Mohd Noah. (2002). *Reka Bentuk Penyelidikan, Falsafah Teori Dan Praktis*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.

Silverman, D. (1993) *Interpreting qualitative data*. 1st ed. London: SAGE Publication.

Sim Y. H. (Mei 6, 2015). Sokongan keluarga diperlukan. *Media PERMATA*. Dipetik dalam talian <http://mediapermata.com.bn/sokongan-keluarga-diperlukan/>

Siti Salmiah A. Hamid. (Januari 9, 2015). *Saya Tak Ingat Berapa Kali Masuk Lokap*. Harian Metro. 45

Siti Sarawati, Fauziah Ani, Shamsaadal Sholeh, Zahrul Akmal, Shahidah Hamzah, Harliana Halim, Zahrul Akmal Damin Md. Akbal, Ku Hasnan Ku Halim (2017) *Tingkah Laku Devian dan Perlakuan Jenayah: Cabaran Kecenderungan Negatif di Sebalik Kehidupan Masa Lalu dan Kini*. Universiti Tun Hussein Onn Malaysia

Siti Uzairiah Mod Tobi. (Jun, 2017). *Kajian Kualitatif dan Analisis Temu Bual*. Perpustakaan Negara Malaysia. 37.

Siti Zuraina Abdul Majid, Muhammad Yusuf Hashim, Abdullah Zakaria Ghazali, Lee Kam Hing, Ahmad Fawzi Basri dan Zainal Abidin Abd. Wahid. (1992). *Sejarah Malaysia Tingkatan 5*. Kementerian Pendidikan Malaysia, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.

Stuart dan Gail, W. (2010). *Buku Saku Keperawatan Jiwa* (Ramona P. K, alih bahasa). Jakarta: EGC.

- Syed Arabi Iddid. (2002). *Kaedah Penyelidikan Komunikasi dan Sains Sosial*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Putaka.
- Syed Azhar. (Disember 4, 2014). 'Dia buka seluar dan saya melawan'. *MStar*. Dipetik dalam talian <http://www.mstar.com.my/berita/berita-jenayah/2014/12/04/mangsa-samun/>
- Taib, A.G. (1992). *Dadah Pembunuh*. Kuala Lumpur: Delmu.
- Tallman, I., dan McGee, R. (1976). *Comparative Methods in the Social Sciences*. Englewood Cliff. N.J. : Prentice –Hall.
- Thomas, R. M. (2001). *Recent Theories of Human Development*. California : Sage Publications.
- Tuckman, B.W. (1978). *Conducting Education Research*. 2nd Ed. New York: Harcourt Brace Jovanovich Inc.
- Usman Awang Korofi. (2005). *Perhubungan di Antara Penyalahgunaan Dadah dan Tingkah laku Jenayah: Satu kajian kes di Pusat Serenti Pulau Pinang, Malaysia*. (Thesis PhD). Universiti Utara Malaysia.
- Waitley, D. (2012). *Psychology of Success, Developing Our Self-Esteem*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- White, F., Hayes, B. dan Livesey, D. (2010). *Developmental Psychology from Infancy to Adulthood*. 2nd ed. Australia: Pearson.
- White, Helen Raskin, dan Gorman. (2000). Dynamics of the drug-crime relationship. dalam *Criminal Justice 2000 the Nature of Crime: Continuity and Change*. Washington: U.S. Department of Justice , 1, 151-218.
- Wilson, J. Q. dan Kelling, G. L. (1982). Broken Window: the police and neighborhood safety. *Atlantic Monthly*, 29-38
- Yahya Don. (1999). *Hubungan Penagihan Dadah dengan Perlakuan Jenayah: Pengaruh Faktor-faktor Psikososial dan Institusi Terpilih*. (Tesis Sarjana). Universiti Utara Malaysia.
- Yin, R. K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods*. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yunus Pathi. (2016). Penagih Bertindak di Luar Jangkaan untuk Dapat Bekalan Syabu, Pil Kuda. Dipetik dari Artikel Penuh: <http://www.utusan.com.my/berita/jenayah/penagih-bertindak-di-luar-jangkaan-1.353733#ixzz5NSsX28ME> © Utusan Melayu (M) Bhd pada 3 Ogos 2018
- Salehuddin Klewan. (April 14, 2017). *Kos Rawat Penagih RM 778 Juta*. Kosmo. 3.



Zakaria, S. (1994). *Jenayah Yang Berkaitan Dengan Dadah*. Kuala Lumpur: Pustaka Cita Tinggi.

Zamri Mohamod., dan Nor Razah Lim. (2011). kepelbagaian kaedah penyoalan lisan dalam pengajaran guru bahasa melayu: kaedah pemerhatian. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*. Universiti Kebangsaan Malaysia. 1(1); 51-53.



## Lampiran A

### Permohonan Mendapatkan Maklumat Penyelidikan



PUSAT PENGAJIAN PSIKOLOGI GUNAAN  
DASAR DAN KERJA SOSIAL  
SCHOOL OF APPLIED PSYCHOLOGY,  
SOCIAL WORK AND POLICY  
College of Arts and Sciences  
Universiti Utara Malaysia  
06010 UUM SINTOK  
KEDAH DARUL AMAN  
MALAYSIA



**UUM**  
Universiti Utara Malaysia

Tel: (604) 928 5711/5717/5718/5720  
Faks: (604) 928 5757/5754  
Laman Web (Web): <http://sapsap.uum.edu.my>

KEDAH AMAN MAKMUR • BERSAMA MEMACU TRANSFORMASI

29 Julai 2015

PENGARAH,  
PUSAT PEMULIHAN DADAH NAKOTIK(PUSPEN)  
Pusat Serenti Bukit Cabang, 02100,  
Padang Besar Perlis.

Tuan,

#### PERMOHONAN MENDAPATKAN MAKLUMAT PENYELIDIKAN

Dengan segala hormatnya saya merujuk perkara di atas.

2. Sukacita dimaklumkan bahawa penama **Siti Nurulain Binti Md Sobri (No. Matrik 815715)** merupakan pelajar Sarjana Kerja Sosial di Pusat Pengajian Pembangunan Sosial dan sedang menjalankan satu penyelidikan yang bertajuk **Dorongan Penagih Dadah dalam Melakukan Jenayah: Kajian Kes di Pusat Pemulihan Dadah Nakotik (PUSPEN), Bukit Cabang, Perlis Dan Agensi Anti Dadah Kebangsaan Perlis (AADK).**

3. Penyelidikan tersebut merupakan syarat pengijazahan yang perlu dipenuhi oleh pelajar yang mengikuti pengajian Sarjana secara mode penyelidikan.

4. Sehubungan dengan itu, saya ingin memohon jasa baik pihak tuan untuk membantu pelajar ini dalam penyelidikan beliau. Berikut merupakan maklumat yang diperlukan dalam penyelidikan tersebut.

- i) Statistik terkini penghuni PUSPEN dan AADK
- ii) Profail Penghuni PUSPEN dan AADK
- iii) Temubual dengan penghuni PUSPEN dan AADK
- iv) Statistik Terkini Penagih Dadah berdaftar di PUSPEN dan AADK
- v) Statistik Terkini Mengenai Penagih Dadah dan Jenayah dari Pihak Polis

4. Saya sebagai penyelia pelajar tersebut amat berbesar hati sekiranya pihak tuan dapat memberikan maklumat-maklumat yang diperlukan. Segala kerjasama dan perhatian yang diberikan saya dahului dengan ucapan terima kasih.

Sekian, Terima Kasih.

Yang menjalankan tugas,

  
(DR. RAJWANI MD. ZAIN)

Pensyarah Kanan  
Pusat Pengajian Pembangunan Sosial  
Universiti Utara Malaysia  
Tel: 049285758 Fax: 049285754  
Mobile: +60134830900

Universiti Pengurusan Terkemuka  
The Eminent Management University



## Lampiran B

### Permohonan Mendapatkan Maklumat Penyelidikan



PUSAT PENGAJIAN PSIKOLOGI GUNAAN  
DASAR DAN KERJA SOSIAL  
SCHOOL OF APPLIED PSYCHOLOGY,  
SOCIAL WORK AND POLICY  
College of Arts and Sciences  
Universiti Utara Malaysia  
06010 UUM SINTOK  
KEDAH DARUL AMAN  
MALAYSIA



**UUM**  
Universiti Utara Malaysia

Tel: (604) 928 5711/5717/5718/5720  
Faks: (604) 928 5757/5754  
Laman Web (Web): <http://sapsp.uum.edu.my>

KEDAH AMAN MAKMUR•BERSAMA MEMACU TRANSFORMASI

29 Julai 2015

Ketua Pengarah,  
Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK),  
Kementerian Dalam Negeri,  
Jalan Maktab Perguruan Islam,  
43000. Kajang Selangor.

Tuan,

#### PERMOHONAN MENDAPATKAN MAKLUMAT PENYELIDIKAN

Dengan segala hormatnya saya merujuk perkara di atas.

2. Sukacita dimaklumkan bahawa penama **Siti Nurulain Binti Md Sobri (No. Matrik 815715)** merupakan pelajar Sarjana Kerja Sosial di Pusat Pengajian Pembangunan Sosial dan sedang menjalankan satu penyelidikan yang bertajuk **Dorongan Penagih Dadah dalam Melakukan Jenayah: Kajian Kes di Pusat Pemulihan Dadah Nakotik (PUSPEN), Bukit Cabang, Perlis Dan Agensi Anti Dadah Kebangsaan Perlis (AADK).**

3. Penyelidikan tersebut merupakan syarat pengijazahan yang perlu dipenuhi oleh pelajar yang mengikuti pengajian Sarjana secara mode penyelidikan.

4. Sehubungan dengan itu, saya ingin memohon jasa baik pihak tuan untuk membantu pelajar ini dalam penyelidikan beliau. Berikut merupakan maklumat yang diperlukan dalam penyelidikan tersebut.

- i) Statistik terkini penghuni PUSPEN dan AADK
- ii) Profail Penghuni PUSPEN dan AADK
- iii) Temubual dengan penghuni PUSPEN dan AADK
- iv) Statistik Terkini Penagih Dadah berdaftar di PUSPEN dan AADK
- v) Statistik Terkini Mengenai Penagih Dadah dan Jenayah dari Pihak Polis

4. Saya sebagai penyelia pelajar tersebut amat berbesar hati sekiranya pihak tuan dapat memberikan maklumat-maklumat yang diperlukan. Segala kerjasama dan perhatian yang diberikan saya dahului dengan ucapan terima kasih.

Sekian. Terima Kasih.

Yang menjalankan tugas,

  
(DR. RAJWAN MD. ZAIN)  
Pensyarah Kanan  
Pusat Pengajian Pembangunan Sosial  
Universiti Utara Malaysia  
Tel: 049285758 Fax: 049285754

Universiti Pengurusan Terkemuka  
The Eminent Management University



## Lampiran C

### Kebenaran Mendapatkan Maklumat Penyelidikan



**KETUA PENGARAH**  
**DIRECTOR GENERAL**  
AGENCI ANTIDADAH KEBANGSAAN  
*NATIONAL ANTI-DRUGS AGENCY*  
Kementerian Dalam Negeri  
*Ministry of Home Affairs*  
Jalan Maktab Perguruan Islam  
43000 KAJANG  
SELANGOR, MALAYSIA



Tel: 603-8911 2221  
Faks (Fax): 603-8926 2023  
Laman Web (Web): [www.adk.gov.my](http://www.adk.gov.my)

Ruj. Kami : AADK 60/1/7 Jld. 14 (62)

Tarikh : 7 Oktober 2015

Pensyarah Kanan  
Pusat Pengajian Pembangunan Sosial  
Universiti Utara Malaysia  
**06010 UUM SINTOK**  
**KEDAH DARUL AMAN**

( up: Dr. Raj Wani Md Zain )

Puan,

#### KELULUSAN MENJALANKAN KAJIAN DI AGENSI ANTIDADAH KEBANGSAAN

Saya dengan segala hormatnya merujuk perkara di atas dan surat puan bertarikh 29 Julai 2015 adalah berkaitan.

2. Sukacita dimaklumkan bahawa pihak Agensi Antidadah Kebangsaan tiada halangan untuk membenarkan pelajar puan seperti yang dinyatakan dibawah untuk menjalankan kajian di AADK :

Bil.	Nama Pelajar	Tajuk Kajian	Tarikh	Tempat
1.	Siti Nurulain bt. Md Sobri	Dorongan Penagih Dadah Dalam Melakukan Jenayah : Kajian Kes di CCRC Bukit Chabang dan AADK Perlis	07 Okt. – 07 Nov. 2015	AADK Negeri Perlis  CCRC Bukit Chabang

3. Walaubagaimanapun, pihak pelajar puan adalah tertakluk kepada Terma dan Rujukan Menjalankan Kajian / Penyelidikan di Agensi Antidadah Kebangsaan, Kementerian Dalam Negeri seperti di Lampiran 1. Sehubungan dengan itu, pelajar puan dikehendaki menandatangani Terma dan Rujukan tersebut dan mengembalikannya kepada Bahagian Dasar, Perancangan dan Penyelidikan, Agensi Antidadah Kebangsaan dalam tempoh tujuh (7) hari dari tarikh surat diterima.

MEMBASMI DADAH ADALAH TANGGUNGJAWAB KITA BERSAMA. MARILAH BERTINDAK SEGERA  
*Eradication Drug Abuse Is Our Collective Responsibility. Lets Act Now*

4. Sebarang pertanyaan berkaitan, pihak puan boleh berhubung terus dengan Encik Abdul Hamedee bin Ibrahim di talian 03-8911 2268 dan Puan Noor Fazyah Binti Hashim di talian 03-8911 2379.

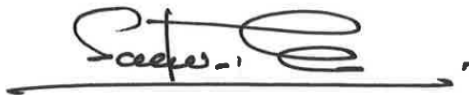
Kerjasama dan perhatian puan di dahului dengan ucapan terima kasih.

Sekian.

**“BERKHIDMAT UNTUK NEGARA”**

**“KHIDMAT TANPA RASUAH”**

Saya yang menurut perintah,

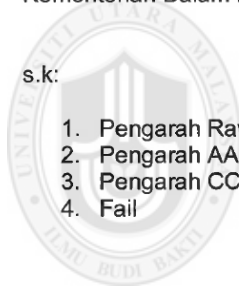


**( DATO' SUHAIMI BIN ABDULLAH )**

Ketua Pengarah  
Agensi Antidadah Kebangsaan  
Kementerian Dalam Negeri

s.k:

1. Pengarah Rawatan, Perubatan dan Pemulihan
2. Pengarah AADK Negeri Perlis
3. Pengarah CCRC Bukit Chabang
4. Fail



**UUM**  
Universiti Utara Malaysia